

Hallituksen esitys Eduskunnalle rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välisen sopimuksen (Pohjoismainen pidätysmääräys) hyväksymiseksi ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Kööpenhaminassa 15 päivänä joulukuuta 2005 tehdyn rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välisen sopimuksen (Pohjoismainen pidätysmääräys).

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä säädettäisiin laki, jolla kumottaisiin vuoden 1960 pohjoismainen luovuttamislaki. Laissa olisivat säännökset luovuttamismenettelystä ja luovuttamisen aineellisista edellytyksistä.

Menettely olisi lähes yhdenmukainen rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain kanssa. Luovuttamisesta toiseen Pohjoismaahan päättäisivät Helsingin, Kuopion, Oulun ja Tampereen kärjäoikeudet. Toimivaltaisina olisivat näiden kärjäoikeuksien tuomiopiireissä toimivat kihlakunnansyyttäjät. Kärjäoikeuden päätöksestä voitaisiin valittaa korkeimpaan oikeuteen.

Henkilö voitaisiin luovuttaa syytetoimenpiteitä varten sellaisen rikoksen johdosta, josta on säädetty rangaistukseksi vankeutta, tai vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten. Suurimpana muutoksena luovuttamisen aineellisissa edellytyksissä olisi velvollisuus luovuttaa Suomen kansalainen ilman erityisiä

rajoituksia. Sama koskisi luovuttamista poliittisen rikoksen johdosta. Suomen kansalainen olisi kuitenkin oikeutettu kärsimään toisessa Pohjoismaassa tuomitun vankeusrangaistuksen Suomessa, jos tällainen ehto hänen pyynnöstään otetaan luovuttamispäätökseen. Luovuttaminen ei pääsääntöisesti edellyttäisi, että luovuttamispyynnön perusteena oleva teko olisi rangaistava myös Suomen lain mukaan. Luovuttamiseen olisi suostuttava, jollei tapaukseen soveltuisi laissa säädetty kieltäytymisperuste.

Ehdotettu laki olisi ensisijainen EU-luovuttamislakiin nähden, joten sitä sovellettaisiin myös Suomen sekä Ruotsin ja Tanskan välisissä suhteissa.

Pakkokeinolakia ehdotetaan täydennettäväksi ottamalla siihen erityinen säännös vangitsemisen edellytyksistä Suomeen luovuttamista varten. Luovuttamisasiaa käsittelevälle tuomioistuimelle ehdotetaan oikeutta päättää luovuttamisasiaan liittyvästä takavarikosta.

Esitys sisältää myös ehdotuksen yleisen luovuttamislain, EU-luovuttamislain ja luovuttamisesta toiseen Pohjoismaahan huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten annetun lain muuttamisesta.

Sopimuksen voimaansaattamista koskeva laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin sopimus tulee voimaan. Muut ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 JOHDANTO.....	4
2 NYKYTILA.....	4
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	5
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	7
5 ASIAN VALMISTELU.....	7
6 MUITA ESITYKSEEN VAIKUTTAVIA SEIKKOJA.....	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	9
1 SOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SEN SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN...9	
1.1 Yleiset periaatteet ja soveltamisala.....	9
1.2 Luovuttamismenettely.....	12
1.3 Luovuttamisen vaikutukset.....	13
1.4 Islannista ja Islantiin luovuttamista koskevat erityismääräykset.....	14
2 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	14
2.1 Laki rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välillä tehdyn sopimuksen (Pohjoismaainen pidätysmääräys) lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.....	14
2.2 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä.....	15
1 luku Yleiset säännökset.....	15
2 luku Luovuttaminen Suomesta toiseen Pohjoismaahan.....	17
Yleiset edellytykset.....	17
Kieltytymisperusteet.....	17
Ehdot.....	20
Toimivaltaiset viranomaiset.....	20
Pyynnön toimittaminen ja sisältö.....	20
Erityissääntö.....	23
3 luku Luovuttaminen toisesta Pohjoismaasta Suomeen.....	24
Yleiset edellytykset.....	24
Menettely.....	25
Erityissääntö ja ehdot.....	25
Edelleen luovuttaminen.....	26
4 luku Erinäiset säännökset.....	28
2.3 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta.....	29
2.4 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä.....	29
2.5 Laki huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan.....	29
2.6 Pakkokeinolaki.....	30
1 luku Kiinniottaminen, pidättäminen ja vangitseminen.....	31
4 luku Takavarikko.....	32
3 VOIMAANTULO.....	33

4	EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	33
4.1	Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	33
4.2	Käsittelyjärjestys	33
	LAKIEHDOTUKSET	35
	1. Laki rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välisen sopimuksen (Pohjoismainen pidätysmääräys) lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	35
	2. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä	35
	3. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain 25 ja 33 §:n muuttamisesta	49
	4. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain muuttamisesta.....	50
	5. Laki huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan annetun lain 13 §:n muuttamisesta	50
	6. Laki pakkokeinolain 1 luvun 8 §:n ja 4 luvun 15 a §:n muuttamisesta	51
	LIITE	53
	RINNAKKAISTEKSTIT	53
	3. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain 25 ja 33 §:n muuttamisesta	53
	4. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain muuttamisesta.....	55
	5. Laki huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan annetun lain 13 §:n muuttamisesta	56
	6. Laki pakkokeinolain 1 luvun 8 §:n ja 4 luvun 15 a §:n muuttamisesta	57
	SOPIMUSTEKSTI	59
	Rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeva Pohjoismaiden välinen (Pohjoismainen pidätysmääräys).....	59
	LIITE	70

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Esitys sisältää ehdotuksen rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden (Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin) välisen sopimuksen, jäljempänä sopimus, kansallisesta hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta. Sopimus tehtiin Kööpenhaminassa 15 päivänä joulukuuta 2005.

Sopimus perustuu kesäkuussa 2002 pidetyn Pohjoismaiden oikeusministerien kokouksen päätelmiin, joiden mukaan Pohjoismaiden välistä nykyistä luovuttamisjärjestelmää on tarkistettava ja Pohjoismaiden välinen muodollinen luovuttamismenettely lakkautettava. Tavoitteena on ollut rakentaa päätösten vastavuoroiselle tunnustamiselle perustuva luovuttamisjärjestelmä, joka muistuttaisi Euroopan unionin puitepääöstä eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä, mutta olisi sitäkin yksinkertaisempi.

Sopimus korvaisi tähänastiset Pohjoismaiden välistä luovuttamista koskevat säädökset. Pohjoismaat eivät enää soveltaisi 1960-luvulla voimaan tullutta yhteispohjoismaista luovuttamislainsäädäntöä. Suomi, Ruotsi ja Tanska eivät myöskään enää lähtökohtaisesti soveltaisi keskinäisissä luovutusasioissaan eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaan puitepääöksen perustuvaa lainsäädäntöään.

Sopimukseen liittyy selitysmuistio, jossa selvitetään sopimuksen sisältöä.

Esityksessä ehdotetaan, että sopimus saatettaisiin voimaan säätämällä erillinen laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä. Laki sisältäisi sekä aineelliset että menettelylliset säännökset rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä. Samalla kumottaisiin vuonna 1960 voimaan tullut laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä. Sopimuksen täytäntöönpano edellyttää lisäksi eräiden muiden lakien muuttamista. Esityk-

sessä ehdotetaan muutettaviksi rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annettua lakia, rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annettua lakia, huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan annettua lakia ja pakkokeinolakia.

2 Nykytila

Rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista sääntelevät Suomessa kansallinen lainsäädäntö, Euroopan unionin lainsäädäntö sekä kansainväliset sopimukset. Kansallisen lainsäädännön osalta luovuttamista koskevat säännökset sisältyvät lakiin rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta (456/1970), jäljempänä yleinen luovuttamislaki, lakiin rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä (1286/2003), jäljempänä EU-luovuttamislaki, sekä lakiin rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä (270/1960), jäljempänä pohjoismaainen luovuttamislaki.

Käytännössä eniten sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2004 voimaan tullutta EU-luovuttamislakia, joka sisältää suhteessa toisiinsa EU-maihin noudatettavan itsenäisen säännösten. Laki perustuu Euroopan unionin neuvoston puitepääöseen eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä (EYVL L 190, 18.7.2002, s. 1), jäljempänä EU:n puitepääöts. EU-luovuttamislakia sovelletaan syyte-toimenpiteitä ja vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvaan luovuttamiseen EU-maiden välillä. Laissa on säännökset sekä luovuttamismenettelyistä että luovuttamisen aineellisista edellytyksistä. Luovuttamisesta päättävät käräjäoikeudet. Luovuttamiseen on suostuttava, jos luovuttamisen yleiset edellytykset täyttyvät eikä olemassa ole laissa määriteltyjä kieltäytymisperusteita.

Suomen kansalaisia luovutetaan samoin edellytyksin kuin muun maan kansalaisia. EU-luovuttamislakia voidaan soveltaa myös Ruotsin ja Tanskan kanssa tapahtuvassa luovuttamisessa.

Luovuttamista Suomen sekä Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin välillä sääntelee 1 päivänä syyskuuta 1960 voimaan tullut pohjoismainen luovuttamislaki. Lain taustalla ei ole valtiosopimusta vaan kyseessä on niin sanottu yhteispohjoismainen lainsäädäntö eli kaikissa Pohjoismaissa on voimassa vastaavan sisältöinen laki. Lain nojalla voidaan luovuttaa tai pyytää luovutettavaksi henkilö, joka on rikoksesta epäilty, syytteessä tai tuomittu toisessa Pohjoismaassa. Luovuttamisesta päättää sisäasiainministeriö. Myös Suomen kansalaisia voidaan luovuttaa, mutta edellytykset ovat korkeammat kuin muiden valtioiden kansalaisen luovuttamiselle. Pelkääntään pohjoismaisen luovuttamislain nojalla Suomen viranomaisilla ei kuitenkaan ole velvollisuutta luovuttaa Suomessa olevaa henkilöä toiseen Pohjoismaahan, vaan Suomen viranomaiset voivat aina tapauskohtaisesti harkita, suostutaanko luovuttamiseen.

Suomen, Ruotsin ja Tanskan välillä voidaan näin ollen soveltaa tällä hetkellä kahta eri luovuttamislakia. EU-luovuttamislain ja pohjoismaisen luovuttamislain soveltamisala sekä aineelliset ja menettelyä koskevat säännökset eroavat toisistaan. Keskeiset erot liittyvät luovuttamisen yleisiin edellytyksiin, toimivaltaisiin viranomaisiin ja oman kansalaisen luovuttamiseen. Käytännössä sovellettavaksi voidaan valita laeista se, joka todennäköisemmin mahdollistaa luovuttamisen.

Perustuslain 9 §:n 3 momentti sisältää luovuttamismenettelyyn keskeisesti liittyvän säännöksen, jonka mukaan Suomen kansalaista ei saa vastoin tahtoaan luovuttaa tai siirtää toiseen maahan. Sekä pohjoismaisen luovuttamislain että EU-luovuttamislain mukaan Suomen kansalaisen luovuttaminen on kuitenkin mahdollista.

Hallitus on vuoden 2003 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksen laiksi Suomen perustuslain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 102/2003 vp). Ehdotetun perustuslain 9 §:n 3 momentin mukaan lailla voitaisiin säätää, että Suomen kansalainen voidaan rikoksen johdosta tai oi-

keudenkäyntiä varten taikka lapsen huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanemiseksi luovuttaa tai siirtää maahan, jossa hänen ihmisoikeutensa ja oikeusturvansa on taattu. Tasavallan presidentti on vahvistanut mainitun perustuslain muutoksen elokuussa 2007, ja se tulee voimaan 1.10.2007.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on panna Suomessa täytäntöön Pohjoismaiden tekemä sopimus. Tarkoituksenmukaiseksi on katsottu, että sopimus pantaisiin täytäntöön säätämällä erillinen laki, joka sisältäisi sopimuksen edellyttämän Pohjoismaita koskevan sääntelyn.

Ehdotetussa laissa ei ole noudatettu sopimuksen terminologiaa vaan Suomen voimassa olevan lainsäädännön vastaavia käsitteitä. Vastaava ratkaisu omaksuttiin EU:n puitepäätökseen perustuvaan EU-luovuttamislakiin. Sopimuksen terminologian omaksumista tärkeämpänä on pidetty, että rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan kolmen lain käsitteet ovat yhdenmukaiset.

Voimassa olevan lain mukaan Pohjoismaita koskeva sääntely sisältyy pohjoismaiseen luovuttamislakiin. Luovuttamista Ruotsin ja Tanskan kanssa sääntelee samanaikaisesti myös EU-luovuttamislaki. Sopimuksen mukainen menettely poikkeaisi merkittävästi pohjoismaisesta luovuttamislaista. Sopimuksen johdannon 11 kappaleen mukaan sopimuksen mukainen menettely korvaa tähänastiset Pohjoismaiden välistä luovuttamista koskevat säädökset. Pohjoismainen luovuttamislaki ehdotetaan tämän vuoksi kumottavaksi. Ruotsin ja Tanskan osalta ei myöskään enää käytännössä sovellettaisi EU-luovuttamislakia, koska uudessa pohjoismaisessa luovuttamislaissa edellytykset luovuttamiselle olisivat EU-luovuttamislakiin nähden matalammat. Tästä huolimatta luovutettavaksi pyydetyn henkilön oikeusturvaa ei heikennettäisi. Vaikka sopimus muistuttaa pitkälti sen esikuvana ollutta EU:n puitepäätöstä, ehdotettu luovuttamissäännöstö poikkeaisi niin monelta osin EU-luovuttamislain mukaisesta, että Pohjoismaita koskevan

säännöstön sisällyttämistä kyseiseen lakiin ei ole pidetty toimivana ratkaisuna.

Luovuttamismenettelyn osalta keskeisin uudistus pohjoismaiseen luovuttamislakiin nähden olisi, että toimivaltaiset viranomaiset yhdenmukaistettaisiin EU-luovuttamislain kanssa. Voimassa olevan pohjoismaisen luovuttamislain mukaan luovuttamisesta päättää sisäasianministeriö ja luovuttamispyynnön tekee pidättämiseen oikeutettu virkamies. Ehdotetun lain mukaan luovuttamisesta päättäisivät Helsingin, Kuopion, Oulun ja Tampereen kärjäoikeudet. Päätöksenteon siirtäminen ministeriöstä mainittuihin kärjäoikeuksiin perustuu sopimuksen 3 artiklaan, jonka mukaan päätöksenteko tulee siirtää oikeusviranomaiselle. Kärjäoikeuden päätöksestä voitaisiin valittaa korkeimpaan oikeuteen. Toimivaltaisia hoitamaan ehdotetussa laissa tarkoitettuja syyttäjäntehtäviä olisivat mainittujen neljän kaupungin tuomiopiireissä toimivat kihlakunnansyyttäjät. Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevat luovuttamispyynnöt olisi toimivaltainen esittämään Rikosseuraamusvirasto. Keskusrikospoliisi ja oikeusministeriö toimisivat niin ikään samoissa keskusviranomaisen tehtävissä kuin EU-luovuttamislaisissa. Keskusrikospoliisi tekisi myös luovutettavaksi pyydetyn henkilön kiinniottamisen jälkeen hänelle tietyt ilmoitukset ja tiedustelut.

Luovuttamismenettelyssä siirryttäisiin EU-luovuttamislakia vastaavasti niin sanottuun yksivaiheiseen menettelyyn. Pohjoismaan sopimuksen mukaisesti tekemä luovuttamispyyntö katsottaisiin sekä henkilön säilöön ottamista että luovuttamista koskeväksi pyynnöksi. Pyyntö toimitettaisiin kansainvälisen yhteydenpitojärjestelmän, nykyisin käytännössä Interpolin tietojärjestelmän, välityksellä taikka suoraan yhteen tai useampaan Pohjoismaahan. Jos luovutettavaksi pyydetyn olinpaikka tunnetaan, pyyntö voidaan toimittaa suoraan tai kansainvälisten yhteydenpito-kanavien välityksellä toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle.

Sen sijaan EU:n jäsenvaltioiden välillä pääsääntöisesti käytetyllä Schengenin yleis-sopimuksen 95 artiklan mukaisella Schengenin tietojärjestelmässä (SIS) tehtävällä kuulutuksella ei luovuttamispyyntöä sopimuksen mukaisessa menettelyssä voitaisi tehdä. Syy-

nä tähän on, että kyseisessä järjestelmässä tehtävät kuulutukset näkyvät kaikkiin järjestelmää käyttävään 15 valtioon eikä ilmoituksesta kävisi teknisistä syistä ilmi, että se koskee pohjoismaisen sopimuksen mukaista pyyntöä. Kuulutus olisi näin helposti sekoitettavissa erityisesti EU:n puitepäätöksen nojalla tehtyyn kiinniottamis- ja luovuttamispyyntöön.

Sopimuksen tarkoituksena on nopeuttaa Pohjoismaiden välistä luovuttamista. Ehdotetussa laissa olisi määräajat, jotka vastaisivat pääosin EU-luovuttamislaisissa säädettyjä määräaikoja. Luovutettavaksi pyydetyn suostuessa luovuttamiseen kärjäoikeuden olisi tehtävä luovuttamista koskeva päätös kolmen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta. Luovuttamisasia pitäisi kuitenkin aina ratkaista 26 päivän kuluessa luovutettavaksi pyydetyn kiinniottamisesta. Määräaika lainvoimaisen luovuttamispäätöksen täytäntöönpanolle olisi vain viisi päivää, mikä olisi EU-luovuttamislakiin nähden lyhyempi.

Luovuttamisen aineellisten edellytysten osalta keskeinen uudistus olisi, että Suomen kansalaisia olisi luovutettava toisiin Pohjoismaihin samoin edellytyksin kuin muitakin henkilöitä. Kaksoisrangaistavuuden edellytyksestä on lähes täysin luovuttu myös omien kansalaisten osalta. Sopimuksessa on kuitenkin jätetty mahdollisuus, että rangaistuksen täytäntöönpano tapahtuu siinä valtiossa, jonka kansalainen luovutettava henkilö on. EU-luovuttamislaisissa on vastaavalla tavalla luovuttu omien kansalaisten erityiskohdelusta.

Ehdotettu laki olisi nykyiseen pohjoismaiseen luovuttamislakiin nähden myös velvoittavampi. Luovuttamiseen olisi velvollisuus suostua, jos luovuttamisen edellytykset täyttyvät, ja luovuttamisesta voitaisiin kieltäytyä vain laissa säädetyllä perusteella.

Pakkokeinolakia ehdotetaan täydennettäväksi ottamalla erityinen säännös vangitsemisen edellytyksistä Suomeen luovuttamista varten. Luovuttamisasiaa käsittelevälle tuomioistuimelle ehdotetaan oikeutta päättää luovuttamisasiaan liittyvästä takavarikosta. Yleiseen luovuttamislakiin ja EU-luovuttamislakiin sekä luovuttamisesta toiseen Pohjoismaahan huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten an-

nettuun lakiin tehtäisiin eräitä vähäisiä korjauksia.

4 Esityksen vaikutukset

Esitys vaikuttaisi sisäasiainministeriön ja käräjäoikeuksien väliseen tehtävienjakoon, sillä Pohjoismaiden osalta luovuttamisasioita koskeva päätöksenteko siirtyisi ministeriöstä Helsingin, Kuopion, Oulun ja Tampereen käräjäoikeuksille. Myös toimivaltaisille syyttäjille siirtyisi tehtäviä, jotka aikaisemmin ovat olleet sisäasiainministeriön tai poliisin hoidossa. Sisäasiainministeriön ja poliisin tehtävien voidaan katsoa tältä osin vähentyvän. Oikeusministeriölle tulisi uusia lähinnä toimivaltaisten viranomaisten neuvontaan liittyviä tehtäviä. Oikeusministeriö myös toimisi tarvittaessa keskusviranomaisena suhteissa toisiin Pohjoismaihin. Tällaisten uusien tehtävien määrä tulisi todennäköisesti olemaan varsin vähäinen. Oikeusministeriön, käräjäoikeuksien ja syyttäjien tehtävät eivät edellyttäisi merkittävää työn uudelleen järjestelyä, koska tehtävät vastaisivat niille tällä hetkelläkin kuuluvia tehtäviä.

Suomeen on luovutettu muista Pohjoismaista vuonna 2004 yhteensä 28 henkilöä, vuonna 2005 yhteensä 27 henkilöä ja vuonna 2006 yhteensä 19 henkilöä. Pääsääntöisesti näissä tapauksissa on käytetty pohjoismaisen luovuttamislain mukaista menettelyä. Joukossa on vain muutama tapaus, joissa luovuttaminen on tapahtunut EU-luovuttamislain mukaisen luovuttamispyynnön nojalla. Henkilö on pääosassa edellä luetelluista tapauksista luovutettu Ruotsista.

Tapauksia, jotka koskevat henkilön luovuttamista Suomesta toiseen Pohjoismaahan on ollut selvästi vähemmän. Vuosina 2004–2006 on luovutettu pohjoismaisen luovuttamislain nojalla Ruotsiin kahdeksan, Norjaan kaksi ja Tanskaan yksi henkilö eli yhteensä yksitoista henkilöä. EU-luovuttamislain mukaisessa menettelyssä on luovutettu vain muutama henkilö.

Luovuttamistapausten määrää tulee todennäköisesti tulevaisuudessa lisäämään se, että luovuttamisen edellytyksiä Pohjoismaiden välillä helpotetaan ja sallitaan yleisesti omien kansalaisten luovuttaminen. On kuitenkin

vaikea arvioida, missä määrin näin tulisi tapahtumaan.

Luovuttamistapausten määrän lisääntyessä tulisi luovuttamisasioita käsittelevien neljän käräjäoikeuden ja kyseisten paikkakuntien syyttäjänvirastojen työmäärä lisääntymään. Tämä voi aiheuttaa taloudellisia vaikutuksia, joita ei kuitenkaan voida pitää merkittävänä.

Toimivaltaiset syyttäjät ja käräjäoikeudet pystyisivät pääsääntöisesti hoitamaan lain mukaiset tehtävänsä tavanomaisen työajan puitteissa. Toimivaltaisten syyttäjien mahdolliset viikonloppua koskevat varallaolojärjestelmät saattaisivat kuitenkin aiheuttaa korvauksista aiheutuvia kuluja. Jos luovuttamistapausten määrä lisääntyy tulevaisuudessa, asiat voitaisiin jakaa useamman käräjäoikeuden ja syyttäjänviraston käsiteltäviksi.

Esityksellä olisi vähäisiä taloudellisia vaikutuksia myös siten, että toimivaltaisia syyttäjiä ja toimivaltaisten käräjäoikeuksien, Rikosseuraamusviraston ja keskusrikospoliisin henkilöstöä olisi koulutettava niille uudessa Pohjoismaisessa luovuttamislaissa annettuihin uusiin tehtäviin. Koulutuksen ei kuitenkaan tarvitsisi olla laajamittaista ja sitä voitaisiin antaa muun koulutuksen yhteydessä, sillä uudet tehtävät vastaisivat pitkälle EU-luovuttamislain mukaisia tehtäviä ja niitä hoitaisivat samat käräjäoikeudet ja syyttäjät, joilla olisi yleensä jo valmiiksi EU-luovuttamislain edellyttämä ammattitaito.

5 Asian valmistelu

Pohjoismaiden välisen rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan yleissopimuksen kansallisesta hyväksymisestä ja voimaansaattamista varten asetettiin työryhmä, jossa oli edustajat oikeusministeriöstä, sisäasiainministeriöstä, Helsingin käräjäoikeudesta, valtakunnansyyttäjänvirastosta ja keskusrikospoliisista. Työryhmä kuuli Rikosseuraamusviraston oikeudellista yksikköä. Työryhmän mietintö on julkaistu (Pohjoismainen luovuttamissopimus, työryhmämietintö 2006:22, oikeusministeriö).

Mietinnöstä pyydettiin lausunnot sisäasiainministeriön poliisiosastolta, oikeusministeriön kansainväliseltä yksiköltä, ulkoasiainministeriöltä, rikosseuraamusvirastolta, korkeimmalta oikeudelta, Helsingin, Kuopi-

on, Oulun ja Tampereen kärjäoikeudelta, valtakunnansyyttäjänvirastolta, Helsingin, Kuopion seudun, Oulun ja Tampereen kihlakunnansyyttäjänvirastolta, keskusrikospoliisilta, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslialta, Suomen asianajajaliittoa, Kärjätuomarit ry:ltä, Suomen syyttäjähdistys ry:ltä, Suomen Lakimiesliitolta, Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry:ltä, Amnesty internationalin Suomen osastolta, professori Dan Frändeltä, professori Raimo Lahdelta ja professori Kimmo Nuotiolta.

Lausuntoja pyydettiin 25 taholta. Lausuntoja annettiin 16. Lausunnoista on laadittu tiivistelmä (Lausuntoja ja selvityksiä 2007:8, oikeusministeriö).

Lausunnoissa esitystä pidettiin pääosin onnistuneena, eikä yksikään lausunnonantaja vastustanut yleisesti esitystä. Toimivaltaisten viranomaisten ja menettelyn säätämistä mahdollisimman yhdenmukaiseksi EU-luovuttamislain kanssa pidettiin laajalti perusteltuna. Yksittäisistä kysymyksistä kiinnitettiin eniten huomiota siihen, että lain soveltamisalaan kuuluisi epäillyn luovuttaminen ilman erityisiä rajoituksia. Useat lausunnonantajat vastustivat ehdotusta tältä osin tai suhtautuivat siihen varauksellisesti. Esitystä on tarkistettu tältä osin. Muut lausunnoissa

tehdyt muutosehdotukset on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon.

Esityksen lopullinen valmistelu on tehty virkatyönä oikeusministeriössä. Valmistelun aikana on kuultu sisäasiainministeriön poliisiosastoa ja valtakunnansyyttäjänvirastoa.

6 Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Oikeusministeriö on asettanut 29.1.2007 työryhmän, jonka tehtävänä on luoda lainsäädännölliset puitteet laajalaiselle kansainväliselle yhteistyölle rikosperusteisten hoitoseuraamusten täytäntöönpanemiseksi siten, että yhteistyö olisi mahdollista Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä sekä myös suhteessa muihin EU-maihin ja EU:n ulkopuolisiin valtioihin.

Työryhmän tulee laatia ehdotukset lainsäädännöksi sekä niitä tilanteita varten, joissa vieraassa valtiossa määrättyä hoitoseuraamusta pyydetään täytäntöönpantavaksi Suomessa, että niitä tapauksia varten, joissa Suomessa määrätyn hoitoseuraamuksen täytäntöönpanoa esitettäisiin siirrettäväksi vieraaseen valtioon. Työryhmän määräaika päättyy 31.10.2007.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön**1.1 Yleiset periaatteet ja soveltamisala**

Pohjoismaisen luovuttamissopimuksen tavoitteena on luoda Pohjoismaiden välille uusi yhtenäinen luovuttamissäännöstö, joka korvaa nykyisen 1960-luvulta alkaen sovelletun yhteispohjoismaiseen luovuttamislainsäädännön. Sopimuksella luotava säännöstö korvaisi myös eurooppalaiseen pidätysmääräykseen perustuvan järjestelmän Suomen, Ruotsin ja Tanskan välillä. Viimeksi mainittujen valtioiden tekemä eurooppalainen pidätysmääräys, joka on laadittu EU:n puitepäätöksen mukaisesti, katsottaisiin vastedes kyseisissä valtioissa sopimuksen mukaiseksi pohjoismaiseksi pidätysmääräykseksi (1 artiklan 2 kappale). Sopimuksen määräykset eivät koske sellaisia Pohjoismaiden velvoitteita, jotka johtuvat eurooppalaista pidätysmääräystä koskevasta puitepäätöksestä ja kolmansien valtioiden kanssa sovitusta muista luovuttamisjärjestelyistä (28 artiklan 2 kappale). Sopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun kaikki Pohjoismaat ovat saattaneet sen kansallisesti voimaan (29 artikla).

Sopimus sisältää sekä aineelliset että menettelylliset luovuttamista koskevat säännökset Pohjoismaiden välillä. Sopimuksen rakenne, sisältö ja käsitteistö vastaavat pitkälti eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaa EU:n puitepäätöstä. Eräiltä osin sopimuksessa mennään puitepäätöstä pidemmälle. Nykyään sovellettavasta yhteispohjoismaisesta luovuttamislainsäädännöstä sopimus eroaa merkittävämmän.

Sopimuksen lähtökohtana on, että valtiolla on velvoite panna pohjoismainen pidätysmääräys täytäntöön, jos sopimuksessa luovuttamiselle määritellyt edellytykset ovat olemassa. Valtio ei voi kieltäytyä henkilön luovuttamisesta muilla kuin sopimuksessa erikseen määritellyillä perusteilla. EU:n puitepäätökseen perustuva luovuttamisjärjestelmä rakentuu vastaavasti täytäntöönpanon

velvoittavuudelle. Nykyisen pohjoismaisen luovuttamislainsäädännön nojalla luovuttamispynnön vastaanottavalla valtiolla on sen sijaan jo lähtökohtaisesti mahdollisuus harkita, suostuuko se luovuttamiseen.

Sopimuksessa on EU:n puitepäätöstä vastaavasti omaksuttu pidätysmääräyksen käsite. Sopimuksessa tarkoitettussa menettelyssä on kuitenkin kyse rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta. Selitysmuistion mukaan sopimuksen uudet käsitteet eivät merkitykseltään eroa niillä korvatuista aikaisemmista käsitteistä, joten sopimusvaltiot voivat täytäntöönpaneuvassa lainsäädännössään käyttää tähän asti käyttämiään käsitteitä.

Sopimuksen 1 artiklassa määritellään, että pohjoismaainen pidätysmääräys on Pohjoismaan tekemä oikeudellinen päätös, jonka tarkoituksena on, että toinen Pohjoismaaa pidättää etsityn henkilön ja luovuttaa tämän rikosoikeudenkäyntiä tai vapausrangaistuksen tai vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen täytäntöönpanoa varten. Artiklan mukaan pohjoismaiset pidätysmääräykset pannaan täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja sopimuksen määräysten mukaisesti.

Sopimuksen 2 artikla määrittelee pohjoismaisen pidätysmääräyksen soveltamisalan. Artiklan 1 kappaleen mukaan pidätysmääräys voidaan antaa sellaisten tekojen johdosta, joista pidätysmääräyksen antaneen valtion lainsäädännön mukaan voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetystä koskeva toimenpide (syytetoimenpiteet) tai joista on annettu vapausrangaistustuomio tai muu vapaudenmenetystä koskeva toimenpide (rangaistuksen täytäntöönpano). Muulla vapaudenmenetystä koskevalla toimenpiteellä tarkoitetaan muun muassa tuomioistuimen määräämää hoitoseuraamusta, joka on mahdollista eräissä Pohjoismaissa.

Pohjoismaisen luovuttamislain nojalla henkilö voidaan luovuttaa, kun hän on epäiltynä, syytettynä tai tuomittu rikoksesta (1 §). Vaikka sopimuksessa soveltamisalaa koskeva sanamuoto on erilainen, selitysmuistion mukaan pohjoismaisen pidätysmääräyksen

soveltamisala on tarkoitus säilyttää samana kuin nykyisen pohjoismaisen luovuttamislainsäädännön. Myös johdannon 3 kappale, jossa puhutaan ”tuomittujen tai epäiltyjen” luovuttamisesta, viittaa siihen, että sopimus koskee rikoksesta syytetyn ja tuomitun ohella myös rikoksesta epäillyn luovuttamista. Toisaalta on epäselvää, onko sopimus soveltamisalaltaan laajempi kuin EU-luovuttamislaki, jonka perusteella epäilty voidaan luovuttaa, jos syyttäjä on harkinnut, että asiassa olemassa olevien tietojen mukaan on edellytykset syytteen nostamiselle (HE 88/2003 vp s. 15).

Sopimuksen 2 artiklan 3 kappaleen mukaan pidätysmääräyksen antaneen valtion lainsäädännössä määriteltyihin rikoksiin perustuvat pohjoismaiset pidätysmääräykset pannaan täytäntöön sopimuksessa määrätyn edellytyksin ja rikosten kaksoisrangaistavuutta tutkimatta. Sopimuksen mukaan voidaan luovuttaa kaikista rikoksista, joista pidätysmääräyksen antaneen valtion lain mukaan voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetystä koskeva toimenpide. Seuraamusten kestolle ei ole asetettu mitään kynnystä. Pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon edellytys ei siten ole, että teko olisi määritelty rikokseksi pidätysmääräyksen vastaanottavassa valtiossa. Eräitä jäljempänä selostettavia kieltäytymisperusteita lukuun ottamatta kaksoisrangaistavuuden edellytyksestä on sopimuksessa täysin luovuttu.

EU-luovuttamislain mukaan luovuttamiseen suostutaan kaksoisrangaistavuutta tutkimatta vain laissa erikseen mainittujen 32 rikostyyppin osalta. Tällöinkin lisäedellytyksenä on, että luovuttamista pyytäneen valtion laissa säädetty ankarin rangaistus teosta on vähintään kolmen vuoden vapausrangaistus. Kun luovuttamispyynnön perusteena oleva teko ei lukeudu mainittuihin rikostyypeihin tai edellytys kolmen vuoden enimmäisrangaistuksesta ei täyty, kaksoisrangaistavuus on täytäntöönpanon edellytys.

Pohjoismaisessa luovuttamislaissa muiden kuin Suomen kansalaisten osalta kaksoisrangaistavuuden edellytyksestä on jo nyt luovuttu yhtä laajasti kuin sopimuksessa (1 § ja 4 §:n 1 ja 2 momentti). Suomen kansalaisen saa luovuttaa kaksoisrangaistavuutta tutkimatta vain, jos hän rikoksen tehdessään on

oleskellut pysyvästi vähintään kaksi vuotta siinä maassa, johon luovuttamista pyydetään. Muussa tapauksessa Suomen kansalaisen luovuttamisen edellytyksenä on, että teosta säädetty ankarin rangaistus on Suomen lain mukaan vähintään neljä vuotta vankeutta tai että tekoa Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi pidettävä sellaisena rikoksena (2 §:n 2 momentti).

Sopimuksen periaatteena on, että omia kansalaisia luovutetaan samoin edellytyksin kuin vieraan valtion kansalaisia. Poikkeuksina tästä ovat 5 artiklan 5 kappaleessa oleva harkinnanvarainen kieltäytymisperuste ja 6 artiklan määräys luovuttamiseen liittyvistä ehdoista, jotka mahdollistavat rangaistuksen täytäntöönpanon kansalaisuus- tai asuinvaltiossa. Määräysten tarkoituksena on turvata vapausrangaistukseen tuomitun henkilön sitteiden säilyminen siihen yhteiskuntaan, johon hän on asettunut.

Myös EU-luovuttamislain nojalla luovutetaan Suomen kansalaisia samoin edellytyksin kuin muun maan kansalaisia. Kuten sopimuksessa Suomen kansalaisen luovuttamisesta kieltäytymisen perusteena tai ehtona kansalaisen luovuttamiselle voi olla se, että rangaistus pannaan täytäntöön Suomessa (5 §:n 1 momentin 4 kohta ja 8 §:n 1 momentti). Pohjoismaisessa luovuttamislaissa omien kansalaisten luovuttamiselle on asetettu selvästi korkeammat edellytykset kuin muun maan kansalaisten. Myös edellytykset vastuuseen saattamiseen muista ennen luovuttamista tehdyistä teoista (niin sanottu erityissääntö) ja edellytykset edelleen luovuttamiselle eroavat oman maan ja muun maan kansalaisiin nähden.

Sopimuksen 2 artiklan 2 kappale koskee luovuttamista niin sanottujen liitännäisten rikosten johdosta. Useita rikoksia koskevia syytetoimenpiteitä tai useista rikoksista tuomittujen rangaistusten täytäntöönpanoa varten luovutetaan, vaikka vain yhdestä rikoksesta pidätysmääräyksen antaneen valtion lain mukaan voi seurata tai on tuomittu vapausrangaistus. Liitännäisten rikosten kaksoisrangaistavuutta ei sopimuksen mukaan edellytetä.

Määräys vastaa pohjoismaisen luovuttamislain sääntelyä (4 §:n 3 momentti). EU-luovuttamislain nojalla voidaan henkilö luo-

uttaa vain sellaisten liitännäisten rikosten johdosta, jotka ovat myös Suomen lain mukaan rikoksia (4 §).

Sopimuksen 4 artiklassa luetellaan ehdotomat kieltäytymisperusteet, joiden nojalla luovuttamisesta tulee aina kieltäytyä. Nämä perusteet liittyvät yleiseen armahdukseen, toisessa Pohjoismaassa tai Euroopan unionin jäsenvaltiossa samasta asiasta jo annettuun lopulliseen tuomioon ja luovutettavaksi pyydetyn ikään. Sopimuksen 5 artiklassa on määräykset harkinnanvaraisista kieltäytymisperusteista. Nämä perusteet liittyvät samasta asiasta jo nostettuun syytöseen tai jo annettuihin lopullisiin päätöksiin tai tuomioihin, kansalaisuuteen, vakinaiseen asumiseen tai oleskeluun täytäntöönpanovaltiossa sekä pyynnön perusteena olevan teon tekopaikkaan ja kaksoisrangaistavuuteen.

Vastaavat kieltäytymisperusteet sisältävät EU-luovuttamislakiin. Sopimuksessa kieltäytymisperusteita on kuitenkin vähemmän kuin mainitussa laissa. Merkillepantavaa on, että EU-luovuttamislaista poiketen luovuttamisesta ei sopimuksen mukaan voi kieltäytyä pelkästään sillä perusteella, että teko on tehty täytäntöönpanovaltion alueella. Lisäedellytyksenä on, jos muuta kieltäytymisperustetta ei ole, että teko ei ole täytäntöönpanovaltion lain mukaan rikos (5 artiklan 2 kappale). Sopimus ei siten esimerkiksi oikeuta täytäntöönpanovaltiota kieltäytymään luovuttamisesta sen alueella tehdyn rikoksen johdosta sillä perusteella, että rikoksen syyteoikeus on kyseisen valtion lain mukaan vanhentunut.

Sopimuksessa on myös Islannin kanssa tapahtuvia luovuttamisia lukuun ottamatta luovuttu pohjoismaiseen luovuttamislainsäädäntöön sisältyvästä kiellosta luovuttaa poliittisesta rikoksesta ja oman kansalaisen luovuttavan valtion alueella tekemän teon johdosta.

Sopimuksen 3 artikla sisältää pidätysmääräyksen antavan ja sen täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen määritelmät. Jokainen sopimusvaltio voi valita, mitkä sen viranomaisista toimivat näissä tehtävissä, kunhan nämä ovat oikeusviranomaisia. Artiklan nojalla jäsenvaltiot voivat käyttää menettelyssä myös keskusviranomaisia, mutta ne voivat toimia vain oikeusviranomaisia avustavissa tehtävissä.

EU-luovuttamislain nojalla luovuttamisesta ja säilöön ottamisen voimassa pitämisestä päättävät tietyt laissa mainitut käräjäoikeudet (11 §). Luovuttamispyynnön syytetoimenpiteitä varten tekee syyttäjä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa. Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan luovuttamispyynnön tekee rikosseuraamusvirasto (54 §). Oikeusviranomaisia avustavina keskusviranomaisina toimivat oikeusministeriö ja keskusrikospoliisi. Pohjoismaisen luovuttamislain nojalla toimivaltaiset viranomaiset ovat pääasiallisesti hallintoviranomaisia. Luovuttamispyynnön voi esittää luovuttamista pyytävän valtion poliisi- tai syyttäjäviranomainen, ja se on osoitettava sisäasiainministeriölle, joka ratkaisee, onko pyyntöön suostuttava vai ei (8 ja 9 §). Pynnön luovuttamisesta Suomeen tekee pidättämiseen oikeutettu virkamies (14 §).

Sopimuksen 7 artiklassa määrätään pohjoismaisen pidätysmääräyksen sisällöstä ja muodosta. Pidätysmääräyksen tulee sisällyttää sopimuksen liitteenä olevan lomakkeen mukaisesti esitettyinä muun muassa tietoja etsityn henkilön henkilöllisyydestä ja kansalaisuudesta, mahdollisesti annetusta täytäntöönpanokelpoisesta tuomiosta, vangitsemismääräyksestä tai muusta vastaavasta täytäntöönpanokelpoisesta oikeudellisesta päätöksestä, rikoksen luonteesta ja oikeudellisesta luokittelusta, olosuhteista, joissa rikos on tehty, tuomitusta rangaistuksesta ja rikoksen muista seurauksista. Pidätysmääräyksen perusteena olevaa oikeudellista päätöstä ei tarvitse toimittaa vaan ilmoitus siitä riittää.

Sisältö ja muoto vastaavat EU-luovuttamislain nojalla tehtävää luovuttamispyyntöä ja pitkälti pohjoismaisen luovuttamislain nojalla tehtävää luovuttamispyyntöä. Pohjoismainen pidätysmääräys eroaa EU-luovuttamislain mukaisesta pyynnöstä siinä, että yhden teon perusteella annettava pidätystai säilöönottopäätös riittää, vaikka pidätysmääräys olisi annettu useiden rangaistavien tekojen perusteella. Pohjoismaisesta luovuttamislaista poiketen pyynnön perusteena olevaa tuomioistuimen päätöstä ei tarvitse esittää, vaikka henkilö vastustaisi luovuttamistaan.

1.2 Luovuttamismenettely

Sopimuksen 2 luvussa on määräyksiä luovuttamismenettelystä. Määräykset koskevat pohjoismaisen pidätysmääräyksen toimittamista, etsityn henkilön oikeuksia, luovutettavan luovuttamiseensa antaman suostumuksen merkitystä, turvaamistoimenpiteitä, pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta päättämistä, lisätietojen toimittamista, määräaikoja, kilpailevia pidätysmääräyksiä ja luovuttamispyyntöjä, erioikeuksia ja koskemattomuutta, kilpailevia kansainvälisiä velvoitteita, luovuttamisen lykkäämistä, väliaikaista luovuttamista ja kauttakuljetusta (artiklat 8—21). Säännökset ovat yleisesti muotoiltuja, joten sopimusvaltioille jää kansallisen täytäntöönpanon osalta suhteellisen paljon harkintavaltaa sen suhteen, miten menettely kansallisesti toteutetaan. EU:n puitepäätöksessä on pääosin vastaavat menettelysäännökset, mutta EU-luovuttamislaissa ja siinä viitatuissa säädöksissä menettelystä on täydellisemmät säännökset (HE 88/2003 vp).

EU-luovuttamislain ja sopimuksen 2 luvun määräysten olennaisimmat erot liittyvät määräaikoihin. Joitakin eroja on myös pidätysmääräyksen toimittamistavoissa.

Vastaavasti kuin eurooppalainen luovuttamispyyntö toimitetaan pohjoismaainen pidätysmääräys suoraan täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle, kun etsityn henkilön olinpaikka tunnetaan. Jos olinpaikka ei ole tiedossa, pidätysmääräyksen tehnyt valtio voi tehdä toisiin Pohjoismaihin etsintäpyynnön. Sopimuksen mukaan etsitystä henkilöstä voidaan tehdä Schengenin yleis-sopimuksen 95 artiklan mukaisesti myös Schengenin tietojärjestelmään (SIS) kuulutus, joka vastaa pohjoismaista pidätysmääräystä. Kuten edellä yleisperusteluissa on esitetty, sopimuksen mukaista luovuttamispyyntöä ei kuitenkaan voida teknisistä syistä käytännössä välittää Schengenin tietojärjestelmää käyttäen. Sopimuksessa ei ole EU-luovuttamislakia vastaavia määräyksiä pohjoismaisen pidätysmääräyksen EU:n jäsenvaltioiden välillä toimivan Euroopan oikeudellisen verkoston kautta.

Sopimuksen mukaan lopullinen päätös pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta pitäisi henkilön suostuessa luovuttamiseensa tehdä kolmen päivän kuluessa

suostumuksen antamisesta ja muussa tapauksessa 30 päivän kuluessa henkilön pidättämisestä. Jos päätöstä ei erityistapauksessa voida tehdä mainituissa määräajoissa, päätöksen myöhästymisestä ja tämän syistä on heti ilmoitettava pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle. Tällöin päätös on tehtävä mahdollisimman pian (14 artiklan 2—4 kappale).

EU:n puitepäätöksessä vastaavat määräajat ovat suostumistapauksissa 10 päivää ja muutoin 60 päivää. EU-luovuttamislaissa säädetty määräaika luovuttamispäätöksen tekemiselle on henkilön suostuessa luovuttamiseensa kolme päivää suostumuksen antamisesta ja muussa tapauksessa 26 päivää henkilön kiinniottamisesta. Syyttäjän on kuitenkin ilmoitettava viivästyksestä ja sen syistä pyynnön esittäneen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle vasta, jos luovuttamisasiaa ei ole lainvoimaisesti ratkaistu puitepäätöksen edellyttämässä enimmäisajassa eli 60 päivän kuluessa luovutettavaksi pyydetyn kiinniotamisesta. Pohjoismaisessa luovuttamislaissa menettelyä ei ole sidottu yhtä täsmällisiin määräaikoihin. Lain 19 §:n 2 momentin mukaan etsityn henkilön säilöön ottamisesta on viipymättä ilmoitettava etsintäkuulutuksen tehneen valtion viranomaiselle. Jollei luovuttamispyyntöä ole esitetty kahden viikon kuluessa ilmoituksen lähettämisestä, säilöön otettu on päästettävä vapaaksi. Laissa ei ole luovuttamispäätöksen tekemistä koskevia määräaikoja, mutta 9 §:n mukaan luovuttamispyynnön johdosta tehtävä tutkinta on toimitettava kiireellisesti.

Sopimuksen mukaan henkilö on luovutettava viimeistään viiden päivän kuluttua pohjoismaista pidätysmääräystä koskevan lopullisen päätöksen tekemisestä. Jos henkilöä ei erityisten olosuhteiden vuoksi voida luovuttaa mainitussa määräajassa, on hänet luovutettava viiden päivän kuluessa määräajan päättymisestä.

Luovuttamisen estyessä valtiosta riippumattomien olosuhteiden vuoksi, on maiden oikeusviranomaisten sovittava uudesta luovuttamisajankohdasta (19 artiklan 2—4 kappale). EU-luovuttamislain mukaan määräaika henkilön luovuttamiselle on kymmenen päivää lopullisen täytäntöönpanopäätöksen te-

kemisestä. Ylivoimaisen esteen estäessä luovuttamisen maiden toimivaltaisten viranomaisten on sovittava uudesta luovuttamispäivästä, josta lukien luovuttamisen on tapahduttava kymmenen päivän kuluessa (46 §). Pohjoismaisen luovuttamislain nojalla luovuttamispäätös on pantava täytäntöön niin pian kuin mahdollista ja viimeistään kahden viikon kuluessa päätöksen antamisesta (13 §).

Sopimuksen 21 artiklassa määrätään kauttakuljetuksesta. Pohjoismaasta toiseen luovutettavan henkilön kuljettamiseen kolmannen Pohjoismaan yli tai kautta ei tarvita erillistä lupaa. Tämä vastaa nykyään sovellettavaa lainsäädäntöä (pohjoismaainen luovuttamislaki 22 §).

1.3 Luovuttamisen vaikutukset

Sopimuksen 3 luvun määräykset koskevat täytäntöönpanomaassa säilöön otettuna vietetyin ajan vähentämistä vapausrangaistuksen kokonaisuudesta, syytteenpanoa muista ennen luovuttamista tehdyistä rikoksista (niin sanottu erityissääntö), edelleen luovuttamista ja esineiden luovuttamista (22—25 artiklat). Myös tämän luvun määräykset vastaavat suurelta osin EU:n puitepäätöksen ja EU-luovuttamislain vastaavia sääntöjä (HE 88/2003 vp).

Erytyissääntö ja edelleen luovuttamisen edellytykset (sopimuksen 23 ja 24 artiklat) ovat nykyään sovellettavaan lainsäädäntöön nähden kuitenkin jonkin verran kevyempiä. EU-luovuttamislain 50 ja 58 §:stä sekä pohjoismaisen luovuttamislain 7 ja 21 §:stä poiketen luovuttavan valtion suostumusta ei sopimuksen 23 artiklan mukaan pääsääntöisesti edellytetä siihen, että luovutettava henkilö voitaisiin asettaa vastuuseen muista ennen luovuttamista tehdyistä rikoksista kuin siitä, jonka vuoksi hänet luovutetaan. Vastuuseen asettamisen voivat estää sellaiseen rikokseen liittyvä ehdoton kieltäytymisperuste tai sopimuksen 5 artiklan 2 tai 4 kappaleessa tarkoitettu alueperiaatteeseen ja syytetoimenpiteiden estävään päätökseen liittyvä harkinnanvarainen kieltäytymisperuste, johon luovuttava valtio ei jätä vetoamatta. Jos kyseessä on luovuttaminen Islannista tai Islantiin,

vastuuseen asettamisen voi myös estää se, että rikos on sopimuksen 27 artiklassa tarkoitettu poliittinen rikos. Luovuttavan valtion määräysvalta lakkaa kuitenkin kokonaan, jos luovutettu henkilö ei ole tilaisuudesta huolimatta poistunut 45 päivän kuluessa luovuttamisen kohteena olevasta valtiosta tai on palannut kyseiseen valtioon sieltä poistuttuaan taikka jos henkilö itse suostuu siihen, että häntä vastaan nostetaan syyte muista rikoksista.

EU-luovuttamislain 58 §:n nojalla jäsenvaltiosta Suomeen luovutettua henkilöä ei lähtökohtaisesti saa asettaa syytteen tai rangaista tai riistää häneltä vapautta muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta kuin siitä, joka oli luovuttamisen perusteena. Eri-tyissäännöstä voidaan poiketa, jos luovutettu ei ole tilaisuudesta huolimatta poistunut 45 päivän kuluessa luovuttamisen kohteena olevasta valtiosta tai on palannut kyseiseen valtioon sieltä poistuttuaan, rikoksesta ei voi seurata vankeusrangaistusta, rikosoikeudenkäynti ei johda luovutetun henkilön vapautta rajoittavaan toimenpiteeseen, luovutettu henkilö joutuu muun kuin vapaudenriiston käsitteeseen tai toimenpiteen kohteeksi, mukaan lukien taloudellinen rangaistus tai sen sijasta määrätty toimenpide, vaikka se voisikin rajoittaa hänen vapauttaan, henkilö on suostunut luovuttamisensa ja luopunut vetoamasta erityissääntöön, henkilö on luovuttamisensa jälkeen nimenomaisesti luopunut vetoamasta erityissääntöön tiettyjen luovuttamista edeltäneiden tekojen osalta tai henkilön luovuttanut jäsenvaltio suostuu erityissäännöstä poikkeamiseen. Suomesta luovutetun henkilön syyttämiseen, rankaisemiseen tai vapaudenriistoon muusta ennen luovuttamista tehdystä teosta voidaan EU-luovuttamislain 50 §:n nojalla antaa pyynnöstä lupa, jos luovuttaminen EU-luovuttamislain mukaan olisi sallittua. Luvan antamisesta päättää käräjäoikeus.

Pohjoismaisen luovuttamislain 7 §:n nojalla luovuttamispyyntöön suostuttaessa on asetettava ehdoksi, että luovutettavaa Suomen kansalaista ei saa siinä valtiossa, johon hänet luovutetaan, asettaa syytteen tai rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta kuin siitä, josta hänet luovutetaan. Ehtoa ei kuitenkaan tarvitse asettaa, jos luovu-

tettu on siihen tuomioistuimessa suostunut, jos hän ei ole tilaisuudesta huolimatta poistunut kuukauden kuluessa luovuttamisen kohteena olevasta valtiosta tai on palannut kyseiseen valtioon sieltä poistuttuaan tai jos pohjoismaisessa luovuttamislaissa säädetyt luovuttamisen edellytykset ovat olemassa ja sisäasiainministeriö 21 §:n nojalla antaa luvan poiketa erityissäännöstä luovutetun henkilön vastaanottaneen Pohjoismaan pyynnöstä. Luovutettavaa, joka ei ole Suomen kansalainen, ei saa ilman hänen suostumustaan tai sisäasiainministeriön antamaa lupaa asettaa syytteeseen tai rangaista sellaisesta ennen luovuttamista tehdystä poliittisesta rikoksesta, josta häntä ei ole luovutettu.

Sopimuksen 24 artiklan mukaan henkilö voidaan ilman eri edellytyksiä luovuttaa edelleen muuhun Pohjoismaahan sellaisen rikoksen perusteella, joka on tehty ennen ensimmäistä luovuttamista. Edelleen luovuttaminen EU:n jäsenvaltioon tai muuhun maahan on mahdollista, jos luovutettu henkilö itse suostuu siihen tai ei ole tilaisuudesta huolimatta poistunut 45 päivän kuluessa edelleen luovuttavasta valtiosta tai on palannut kyseiseen valtioon sieltä poistuttuaan taikka jos ensin luovuttanut valtio antaa edelleen luovuttamiseen suostumuksensa ja luovuttaminen kyseisen teon perusteella olisi sen lainsäädännön mukaan ollut mahdollista.

EU-luovuttamislain 61 §:n nojalla jäsenvaltiosta Suomeen luovutettua henkilöä ei lähtökohtaisesti saa luovuttaa edelleen toiseen jäsenvaltioon tai Euroopan unioniin kuulumattomaan valtioon. Edelleenluovuttamiskiellosta toiseen unionin jäsenvaltioon voidaan poiketa vastaavanlaisin perustein kuin sopimuksessa. EU:n ulkopuoliseen valtioon luovuttamiselle tarvitaan aina alun perin luovuttaneen valtion suostumus. Suomesta luovutetun henkilön edelleen luovuttamiseen toiseen EU:n jäsenvaltioon voidaan EU-luovuttamislain 50 §:n nojalla antaa pyynnöstä lupa, jos luovuttaminen EU-luovuttamislain lain mukaan olisi sallittua. Luvan antamisesta päättää käräjäoikeus. Edelleen luovuttamiseen muuhun kuin unionin jäsenvaltioon, Norjaan tai Islantiin sovelletaan yleistä luovuttamislakia, jonka 32 §:n nojalla oikeusministeriö voi myöntää luvan, jos lainmukaiset edellytykset luovuttamiselle

kysymyksessä olevalle valtiolle ovat olemassa.

Pohjoismaisen luovuttamislain 7 §:n nojalla luovuttamispyyntöön suostuttaessa on asetettava ehdoksi, että luovutettavaa ei saa luovuttaa edelleen kolmannelle valtiolle ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta, ellei siihen ole annettu erityistä lupaa luovuttamispäätöksessä tai ellei sisäasiainministeriö 21 §:n nojalla anna pyynnöstä edelleen luovuttamiseen lupaa. Lupa voidaan antaa, jos pohjoismaisessa luovuttamislaissa säädetyt luovuttamisen edellytykset ovat olemassa.

1.4 Islannista ja Islantiin luovuttamista koskevat erityismääräykset

Sopimuksen 4 luku sisältää Islantia koskevat erityissäännökset. Oman kansalaisen luovuttamiseen Islantiin tai Islannista ei pääsääntöisesti ole velvoitetta. Jos henkilö on rikosta edeltäneiden kahden vuoden ajan asunut pidätysmääräyksen antaneessa valtiossa tai jos kyseisestä tai vastaavasta teosta voi täytäntöönpanevan lain mukaan seurata vankeutta yli neljä vuotta, ei luovuttamisesta kuitenkaan voida kieltäytyä. Liitännäisistä rikoksista voidaan luovuttaa, kun edellä mainittu edellytys täyttyy yhden rikoksen osalta.

Islannin ja muiden pohjoismaiden välillä ei myöskään ole pääsääntöisesti velvoitetta luovuttaa poliittisen rikoksen johdosta. Poliittisen rikoksen perusteella tapahtuvasta ulkomaalaisen luovuttamisesta ei kuitenkaan voida kieltäytyä, jos teko on myös pidätysmääräyksen täytäntöönpanevan maan lain mukaan rangaistava tai jos teko on terrorismin vastustamista koskevan eurooppalaisen yleis-sopimuksen (SopS 16/1990) 1, 2 tai 3 artiklassa tarkoitettu rikos.

2 Lakiehdotusten perustelut

2.1 Laki rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välillä tehdyn sopimuksen (Pohjoismainen pidätysmääräys) lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Pykälä sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen, jonka mukaan sopimuksen

lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §. Pykälä sisältää säännöksen, jonka mukaan lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2.2 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä

1 luku Yleiset säännökset

1 §. *Soveltamisala.* Pykälä sisältäisi lain soveltamisalaa koskevan säännöksen. Laissa säädettäisiin rikoksen johdosta tapahtuvasta Suomessa oleskelevan henkilön luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan taikka mainitussa Pohjoismaassa oleskelevan henkilön luovuttamisesta Suomeen.

Henkilö voitaisiin ensinnäkin luovuttaa syytetoimenpiteitä varten. Sopimuksen 1 artiklassa käytetyn määritelmän mukaan luovuttaminen tapahtuu rikosoikeudenkäyntiä varten. Sopimuksen 2, 23 ja 24 artikloissa puhutaan luovuttamisesta syytetoimenpiteitä varten. Sopimuksen suomenkielistä versiota voitaisiin tulkita niin, ettei soveltamisalaan kuulu rikoksesta epäillyn luovuttaminen lainkaan.

Sopimuksen selitysmuistion mukaan soveltamisala ei poikkea kumottavaksi tarkoitettua yhteis pohjoismaisesta luovuttamislaainsäädännöstä, jonka mukaan rikoksesta syytetyn ja tuomitun ohella myös epäilty voidaan luovuttaa. Sopimuksen johdannon 3 kohdassa mainitaan nimenomaisesti myös epäillyn luovuttaminen. Lisäksi kun otetaan huomioon sopimuksen tanskankielelle laadittu alkuperäisversio ja ruotsinkielinen versio, myös rikoksesta epäillyn luovuttaminen on ainakin joissain määrin sopimuksen mukaan mahdollista.

Sopimuksen 1 artiklan 2 kappaleen mukaan Tanskan, Suomen tai Ruotsin tekemä EU-puitepäätöksen mukainen pidätysmääräys katsotaan myös pohjoismaiseksi pidätysmääräykseksi. Puitepäätös mainitaan myös sopimuksen johdannon 10 kappaleessa. Sopimuksen selitysmuistiossa mainitaan, että sopimus olisi yhdenmukainen erityisesti EU:n

puitepäätöksen kanssa. Selitysmuistiossa myös todetaan, että sopimus menee pidemmälle kuin EU:n puitepäätös. Vertailussa ei mainita, että sopimuksen mukaan epäillyn luovuttaminen olisi laajemmin mahdollista kuin EU:n puitepäätöksen nojalla.

Mainituilla perusteilla voidaan pitää jossain määrin epäselvänä, missä määrin sopimus käsittää myös rikoksesta epäillyn luovuttamisen. Lähtökohdaksi voidaan kuitenkin ottaa se, että sopimuksen soveltamisala olisi yhdenmukainen EU:n puitepäätöksen kanssa. Oslossa 19.3.2007 järjestetyssä, pohjoismaista pidätysmääräystä käsitelleessä asiantuntijakokouksessa ilmeni, että Tanskassa sopimuksen soveltamisalan katsotaan vastaavan puitepäätöksen soveltamisalaa. Ruotsissa soveltamisala on harkittu määritellä soveltamisala vastaavasti kuin EU:n puitepäätöksen johdosta annetussa laissa luovuttamisesta eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella.

EU-luovuttamislain 1 §:n mukaan henkilö voidaan luovuttaa syytetoimenpiteitä varten. Pykälän esitöissä (HE 88/2003 vp s. 15) todetaan, että lain soveltamisalaan ei kuuluisi henkilön siirtäminen toiseen valtioon pelkästään esitutkinnassa tapahtuvaa kuulemistä varten. Lain soveltaminen edellyttäisi, että syyttäjällä on harkinnut, että asiassa olemassa olevien tietojen mukaan on edellytykset syytteen nostamiselle. Luovuttaminen ei siis edellytä, että syyte olisi nostettu, vaan myös rikoksesta epäillyn luovuttaminen mainituilla edellytyksillä on mahdollista.

Sekä EU-luovuttamislaissa että sopimuksessa luovuttamispyynnön tekemisen edellytyksenä on vangitsemispäätös. Pakkokeinolain 1 luvun 8 §:n mukaan rikoksesta todennäköisin syin epäilty voidaan vangita. Syytteen nostamisen edellytyksenä on oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 6 §:n mukaan vastaavasti, että on todennäköisiä syitä rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi.

On tärkeätä sopimuksen vastavuoroisuuden vuoksi, että sopimuksen soveltamisala ymmärretään samalla tavalla eri Pohjoismaissa ja että voidaan luottaa toisen Pohjoismaan viranomaisten tekemien luovuttamispyyntöjen asianmukaisuuteen. Sopimuksen selitysmuistiossa on lähdetty siitä, ettei luovuttava Pohjoismaa tutki pyynnön perusteita vaan

luovuttamisen edellytysten eli lähinnä kiel-
täytymisperusteiden käsillä olon.

Lakia soveltavien Suomen viranomaisten
kannalta ja yhdenmukaisen ratkaisulinjan
vuoksi on suotavaa, että soveltamisala on
samanlainen sekä EU-luovuttamislain ja täs-
sä ehdotetun lain mukaan.

Omaksuttua kantaa voidaan vielä puoltaa
sillä, että luovuttaminen on menettelynä ras-
kas ja puuttuu henkilön vapauteen. Vapau-
denmenetyksestä muodostuisi säännönmu-
kaisesti pidempi kuin minkä rikoksesta epäil-
ty on velvollinen esitutkintalain (449/1987)
mukaan hyväksymään. Epäilty voisi pitää
menettelyä kohtuuttomana, jos ensiksi hänet
luovutettaisiin kuulusteluja varten, päästettäi-
siin vapaaksi ja hänen luovuttamistaan pyy-
dettäisiin toistamiseen syytteen nostamisen
jälkeen. Tämä myös työllistää luovuttamisesta
ja erityisesti sen täytäntöönpanosta vastaa-
via viranomaisia.

Luovuttamisen menettelyn tarkoituksena ei
yleensä voida katsoa olevan henkilön luovut-
taminen pelkkää kuulustelua varten. Suomen
pyyntöön luovuttaa henkilö esitutkintaa var-
ten ei ole aina suostuttu yhteispohjoismaisen
luovuttamislainsäädännön nojalla.

Epäillyn kuulustelemista voidaan pyytää
kansainvälistä oikeusapua hyödyntäen. Kun
etäisyydet Suomesta toiseen Pohjoismaahan
ovat suhteellisen lyhyet, esitutkintaa suorit-
tava virkamies voi usein osallistua epäillyn
kuulusteluun toisessa Pohjoismaassa.

Mainituilla perusteilla on päädytty ehdot-
tamaan, että luovuttaminen on mahdollista
syytetoimenpiteitä varten vastaavalla tavalla
kuin EU-luovuttamislain nojalla.

Toiseksi henkilö voitaisiin luovuttaa vapa-
usrangaistuksen täytäntöönpanoa varten. So-
pimuksen 1 ja 2 artiklan mukaan luovuttami-
nen tapahtuisi vapausrangaistuksen tai muun
vapaudenmenetyksestä tarkoittavan toimenpi-
teen täytäntöönpanoa varten.

Kuten EU-luovuttamislaisissa (HE 88/2003
vp s. 17) vapausrangaistukseksi käsitettäisiin
paitsi vankeusrangaistus myös muu sellainen
tuomioistuimen rikoksen johdosta määräämä
vapaudenmenetykseuraamus, jota ei pidetä
rangaistuksena vaan turvaamistoimena ja jo-
ka määrätään rangaistuksen lisäksi tai ase-
mesta. Suomessa tällaisia seuraamuksia ei
ole, vaan ainoastaan ehdoton vankeusran-

gaistus kuuluu lain soveltamisalaan. Lain so-
veltamisalaan kuuluisivat toisaalta esimer-
kiksi Ruotsissa määrätty överlämnande till
rättspsykiatrisk vård –niminen seuraamus ja
Tanskassa tai Norjassa määrätty forvaring-
niminen seuraamus. Ehdollinen vankeus ja
yhdyskuntapalvelu eivät kuuluisi lain sovel-
tamisalaan.

Sopimuksen 26 ja 27 artiklassa on Islannis-
ta ja Islantiin luovuttamista koskevia erityis-
määräyksiä. Niiden mukaan Islannista luo-
vuttamiseen sisältyy eräitä rajoituksia, jotka
koskevat Islannin kansalaisen luovuttamista
tai luovuttamista poliittisen rikoksen johdosta
toiseen Pohjoismaahan. Muut Pohjoismaat
voivat vastaavalla tavalla rajoittaa luovutta-
masta Islantiin poliittisen rikoksen johdosta
tai omien kansalaistensa luovuttamista Islan-
tiin.

Suomessa voidaan säätämisyjärjestystä kos-
kevasta jaksosta ilmenevin tavoin säätää
myös oman kansalaisen luovuttamisesta. EU-
luovuttamislain nojalla oman kansalaisen
luovuttaminen toiseen Euroopan unionin jä-
senvaltioon on laajalti mahdollista. Mainitun
lain nojalla voidaan luovuttaa myös poliitti-
seen rikoksen johdosta.

Ehdotetun lain mukaan voitaisiin siis luo-
vuttaa henkilö ilman mainittuja rajoituksia
Norjaan, Ruotsiin ja Tanskaan. Vaikka Islan-
ti voi sopimuksen nojalla luovuttaa henkilöi-
tä muita Pohjoismaita rajoitetummin, luovut-
tamista Suomesta Islantiin ei ole tarkoituk-
senmukaista asettaa erityisasemaan. Lakiin ei
tämän vuoksi ehdoteta otettavaksi Islantiin
luovuttamista koskevia rajoituksia. Myös-
kään Tanskan uudessa laissa ei ole tällaisia
rajoituksia (L 394, 30.4.2007). Ruotsin ja
Norjan lainsäädäntöön ei ehdotettane Islan-
tiin luovuttamista koskevien rajoitusten aset-
tamista (Norjan justis- og politidepartementet,
høringsnotat snr. 200606375). Tietoa ei
ole siitä, missä määrin Islanti tulee ottamaan
lainsäädäntönsä sopimuksen 26 ja 27 artik-
lan mahdollistamia rajoituksia. Mainitut ar-
tiklat on kuitenkin otettava huomioon säädet-
täessä niin sanotun erityissäännön sisällöstä
lakiehdotuksen 55 §:ssä ja edelleen luovut-
tamisen edellytyksistä lakiehdotuksen
58 §:ssä.

2 luku **Luovuttaminen Suomesta toiseen Pohjoismaahan**

Yleiset edellytykset

2 §. *Luovuttaminen kaksoisrangaistavuutta tutkimatta.* Pykälässä säädettäisiin Suomesta luovuttamisen yleisistä edellytyksistä. Luovuttamiseen suostuttaisiin, jos pyynnön perusteena olevasta teosta voidaan pyynnön esittäneen Pohjoismaan lain mukaan tuomita vapausrangaistus tai jos luovutettavaksi pyydetty on tuomittu vapausrangaistukseen.

Luovuttamisen edellytyksenä ei olisi, että teko olisi rangaistava myös Suomen lain mukaan. Kaksoisrangaistavuudella olisi kuitenkin merkitystä ehdotetun 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun kieltäytymisperusteiden soveltamista harkittaessa.

Luovuttamiseen suostuttaisiin, jos luovuttamispyynnön tehneen valtion lain mukaan teosta voidaan tuomita vankeutta. Riittävä on, että rangaistusasteikosta ilmenee mahdollisuus tuomita vankeusrangaistus. Muita seikkoja kuten yleisiä rangaistuksen mittauksia koskevia säännöksiä ei otettaisi huomioon.

Toiseksi luovuttamiseen suostuttaisiin, jos pyynnön tehneessä valtiossa on tuomittu luovutettavaksi pyydetylle henkilölle vapausrangaistus. Vapausrangaistuksen merkityssisältöä on käsitelty 1 §:n perusteluissa. Mitään alarajaa vapausrangaistuksen pituudelle ei ole asetettu.

Ehdotetun 11 §:n 1 momentin 6 kohdan ja sopimuksen 7 artiklan 1 kappaleen f kohdan mukaan pyynnössä on ilmoitettava pyynnön esittäneen valtion laissa teosta säädetty rangaistusasteikko ja tuomittu rangaistus. Sopimuksen selitysmuistion mukaan luovuttavan valtion tutkintavaltaan eivät kuulu luovutuspyynnön perusteet vaan luovuttamisen edellytykset eli lähinnä kieltäytymisperusteiden käsillä olo. Lähtökohtana olisi, ettei tuomioistuimella olisi perusteltua syy epäillä ilmoituksen oikeellisuutta, voisi se kuitenkin tutkia luovuttamispyynnön perusteet vastaavassa laajuudessa kuin EU-luovuttamislakia

koskevassa hallituksen esityksessä on esitetty (HE 88/2003 vp s. 16).

Pykälä perustuu sopimuksen 2 artiklan 3 kappaleeseen.

3 §. *Liitännäiset rikokset.* Pykälän mukaan luovuttamiseen suostuttaisiin, vaikka 2 §:n edellytykset täyttyisivät vain yhden teon tai täytäntöönpanettavan rangaistuksen osalta. Riittävä on, että yhdestä teosta voidaan tuomita vapausrangaistus. Jos pyyntö koskisi tämän lisäksi myös tekoja, josta voidaan tuomita vain sakkorangaistus, pyyntöön suostuttaisiin myös näiden tekojen osalta. Vastaavasti jos henkilölle on tuomittu yksi vapausrangaistus, voidaan samalla suostua pyyntöön luovuttaa muun rangaistuksen täytäntöönpanemiseksi, vaikka tuomittu rangaistus olisi esimerkiksi sakkoa. Kaksoisrangaistavuutta ei näissäkään tapauksissa tutkittaisi.

Luovuttaminen edellyttää aina, että luovuttamispyyntö hyväksytään ainakin yhden edellä 2 §:ssä tarkoitetun teon osalta. Jos esimerkiksi rikosoikeudenkäyntiä varten tehtyyn luovuttamispyyntöön sisältyy yksi vankeusuhkainen teko ja kaksi vain sakolla rangaistavaa tekoa, mutta tuomioistuimella katsotaan kieltäytymisperusteella johdosta, ettei luovuttamiseen vankeusuhkaisen teon osalta voida suostua, ei pelkästään sakkouhkaisten tekojen perusteella voida luovuttaa.

Pykälä perustuu sopimuksen 2 artiklan 2 kappaleeseen.

Kieltäytymisperusteet

4 §. *Ehdottomat kieltäytymisperusteet.* Pykälä sisältäisi säännökset ehdottomista kieltäytymisperusteista. Jos tällainen peruste olisi olemassa, Suomesta luovutettavaksi pyydettyä henkilöä ei saisi luovuttaa, vaan luovuttamisesta olisi kieltäydyttävä.

Pykälän 1 momentin 1–3 kohdan mukaan luovuttamisesta tulisi kieltäytyä, jos pyynnön perusteena olevasta teosta on perustuslain 105 §:n 2 momentin mukaisesti lailla säädetty yleinen armahdus, jos pyynnön perusteena olevasta teosta on annettu lainvoimainen ratkaisu Pohjoismaassa tai Euroopan unionin jäsenvaltiossa ja mahdollisesti tuomittu rangaistus on suoritettu, sitä parhaillaan suoritetaan tai sitä ei voida enää panna täytäntöön taikka jos luovutettavaksi pyydetty on teon

tehdessään ollut alle 15-vuotias. Vastaavat kieltäytymisperusteet ovat EU-luovuttamislain 5 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa (HE 88/2003 vp s. 19—20), sillä lisäksi, että tässä ehdotetun lain mukaan myös Islannissa ja Norjassa annettu lainvoimainen tuomio samasta teosta muodostaa kieltäytymisperusteen. Kohdat perustuvat sopimuksen 4 artiklaan.

Momentin 4 kohdan luovuttamisesta tulisi kieltäytyä, jos pyyntö koskee vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa ja luovutettavaksi pyydetty on Suomen kansalainen, joka pyytää saada suorittaa rangaistuksen Suomessa. Kieltäytymisperuste vastaa EU-luovuttamislain 5 §:n 1 momentin 4 kohtaa (HE 88/2003 vp s. 20—21). Sopimuksen 5 artiklan 5 kappaleen mukaan kieltäytymisperuste on harkinnanvarainen. Vastaavasti kuin EU-luovuttamislaissa, on nyt ehdotetun lain osalta katsottu perustelluksi, että luovuttamisesta olisi tällaisissa tapauksissa aina kieltäydyttävä, eikä tuomioistuimella olisi asiassa harkintavaltaa.

Momentin 5 kohdan mukaan luovuttamisesta tulisi kieltäytyä, jos pyyntö koskee tekoa, joka katsotaan kokonaan tai osittain tehdyksi Suomessa taikka suomalaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa eikä teko ole Suomen lain mukaan rangaistava. Kohta vastaa EU-luovuttamislain 5 §:n 1 momentin 5a kohtaa (HE 88/2003 vp s. 21) ja sopimuksen 5 artiklan 2 kohtaa, jonka mukaan kieltäytymisperuste on harkinnanvarainen.

Momentin 6 kohdan mukaan luovuttamisesta tulisi kieltäytyä, jos olisi perusteltua syytä epäillä, että luovutettavaksi pyydetty uhkasi kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu tai että hän joutuisi vainon tai muun ihmisoikeusloukkauksen kohteeksi. Kieltäytymisperuste vastaa EU-luovuttamislain 5 §:n 1 momentin 6 kohtaa (HE 88/2003 vp s. 22—23).

Sopimuksessa ei ole vastaavaa kieltäytymisperustetta, mutta säännös voidaan johtaa sopimuksen johdannon 4—6 kohdista. Johdannon 4—5 kohdan mukaan sopimus rakentuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle, eikä sopimus estä soveltamasta valtiosääntöön sisältyviä muun muassa sananvapautta suojaavia säännöksiä. Johdannon 6 kohdan mukaan ketään ei saa luovuttaa tai luovuttaa edelleen

sellaiseen maahan, jossa henkilöllä on vakava vaara saada kuolemanrangaistus taikka joutua kidutuksen tai muun epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen kohteeksi. Perustuslain 9 §:n 4 momentissa on ulkomaalaista koskeva luovutuskielto, jos häntä uhkasi kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu. Perustuslain 9 §:n uuden 3 momentin mukaan Suomen kansalaisen luovuttaminen edellyttää, että hänen ihmisoikeutensa ja oikeusturvansa on taattu valtiossa, joka pyytää luovuttamista.

Pykälän 2 momentin mukaan luovuttamisesta tulisi kieltäytyä, jos se olisi asianomaisen henkilön ikään, terveydentilaan tai muihin henkilökohtaisiin seikkoihin tai olosuhteisiin nähden inhimillisistä syistä kohtuutonta, eikä kohtuuttomuus poistu luovuttamista lykkäämällä. Momentti vastaa EU-luovuttamislain 5 §:n 2 momenttia, joka lisättiin lakiin eduskuntakäsittelyssä (LaVM 7/2003 s. 5—6 ja PeVL 18/2003 s. 4). Sopimuksessa ei ole vastaavaa kieltäytymisperustetta, mutta sopimuksen 19 artiklan 5 kappaleen nojalla luovuttamista voidaan lykätä painavien humanitääristen syiden vuoksi esimerkiksi silloin, jos on painavia syitä olettaa, että luovuttaminen selvästi vaarantaa etsityn henkilön hengen tai terveyden. Ei kuitenkaan ole asianmukaista, että esimerkiksi vakavasti ja pysyvästi sairaan henkilön luovuttamisesta ei voida lain mukaan pidättäytyä muutoin kuin luovuttamis päätöksen täytäntöönpanoa siirtämällä. Ehdotettua säännöstä voidaan pitää perusteltuna sopimuksen johdannon 4 kohdan valossa. Koska täytäntöönpanon siirtäminen on ehdotetun 44 §:n nojalla mahdollista niissä tapauksissa, joissa luovuttaminen olisi inhimillisesti kohtuutonta, on kieltäytymisperusteen soveltaminen syytä rajata niihin tilanteisiin, joissa kohtuuttomuus ei ole täytäntöönpanoa siirtämällä poistettavissa.

5 §. Harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet. Pykälässä säädettäisiin harkinnanvaraisista kieltäytymisperusteista. Harkinnanvaraisuus tarkoittaa sitä, että vaikka kieltäytymisperuste soveltuisi tapaukseen, tuomioistuimella ei ole velvollisuutta kieltäytyä luovuttamisesta, vaan kieltäytyminen on tuomioistuimen harkinnassa.

Pykälän 1 kohdan mukaan luovuttamisesta voitaisiin kieltäytyä, jos luovutettavaksi pyydetty on Suomessa epäilty tai syytteessä pyynnön perusteena olevasta teosta. Säännöksen loppuosa vastaa EU-luovuttamislain 6 §:n 1 kohtaa (HE 88/2003 vp s. 23).

Kieltäytymisperusteen soveltumista harkittaessa tulisi kiinnittää huomiota tarkoituksenmukaisuusnäkökohtiin. Jos esimerkiksi teko on osa pääasiassa luovuttamista pyytävässä valtiossa tapahtuneesta laajemmasta rikossarjasta, olisi luovuttamiseen perusteltua suostua. Asiassa voidaan ottaa myös huomioon se, missä valtiossa teko saataisiin tehokaimmin tutkittua. Jos valtaosa todistajista ja asianomistajista oleskelee luovutusta pyytävän valtion alueella, esitutkinta on yleensä tarkoituksenmukaisinta toimittaa siellä. Käytännössä Pohjoismaiden toimivaltaiset esitutkintaviranomaiset voisivat jo ennen luovuttamispyynnön tekemistä pyrkiä sopimaan, minkä valtion viranomaiset huolehtivat esitutkinnasta.

Kohta perustuu sopimuksen 5 artiklan 1 kohtaan. Suomenkielisessä sopimustekstissä mainitaan kieltäytymisperusteena vain luovutettavaksi pyydettyä vastaan jo samasta teosta nostettu syyte. Suomenkielinen sanamuoto ei kuitenkaan ole onnistunut. Esimerkiksi sopimuksen ruotsin- ja tanskankielisestä versiosta ilmenee, että kieltäytymisperuste on tarkoitettu ulottumaan myös esitutkintavaiheeseen. Vastaavasti asia on ymmärretty myös Norjassa ja Tanskassa edellä 1 §:n perusteluissa mainituissa asiakirjoissa.

Pykälän 2 kohdan mukaan luovuttamisesta voitaisiin kieltäytyä, jos pyynnön perusteena olevasta teosta on päätetty jättää syyte nostamatta tai nostetusta syytteestä on luovuttu. Säännös vastaa EU-luovuttamislain 6 §:n 2 kohtaa (HE 88/2003 vp s. 23—24) ja perustuu sopimuksen 5 artiklan 4 kohdan alkuosaan.

Pykälän 3 kohdan mukaan luovuttamisesta voitaisiin kieltäytyä, jos teosta on jossain Pohjoismaassa annettu muu lopullinen päätös kuin tuomio, joka estäisi syytteen nostamisen. Säännös vastaa asiallisesti EU-luovuttamislain 6 §:n 3 kohtaa (HE 88/2003 vp s. 24) ja perustuu sopimuksen 5 artiklan 4 kohdan loppuosaan. Sopimuksen suomenkielisen version mukaan kieltäytyminen pe-

rustuu jossain valtiossa annetulle lopulliselle päätökselle, mutta esimerkiksi ruotsin- ja tanskankielisestä sopimustekstistä sekä selitysmuistiosta käy suoraan ilmi, että kysymys on jossakin Pohjoismaassa annetusta lopullisesta ratkaisusta.

Pykälän 4 kohdan mukaan luovuttamisesta voitaisiin kieltäytyä, jos luovutettavaksi pyydetty asuu Suomessa pysyvästi ja pyytää saada suorittaa vapausrangaistuksen Suomessa sekä hänen henkilökohtaisten olosuhteittensa tai muun erityisen syyn takia on perusteltua, että hän suorittaa vapausrangaistuksen Suomessa. Säännös koskee siis muun maan kuin Suomen kansalaisen luovuttamista. Säännös vastaa EU-luovuttamislain 6 §:n 6 kohtaa (HE 88/2003 vp s. 25) ja perustuu sopimuksen 5 artiklan 5 kohtaan.

Pykälän 5 kohdan mukaan luovuttamisesta voitaisiin kieltäytyä, jos luovutettavaksi pyydettylle on samasta teosta annettu lainvoimainen ratkaisu muualla kuin Pohjoismaihin tai Euroopan unioniin kuuluvassa valtiossa ja jos mahdollisesti tuomittu rangaistus on kokonaan suoritettu tai sitä suoritetaan taikka sitä ei enää voida panna täytäntöön tuomion antaneen valtion lain mukaan. Kohta koskisi niin sanotussa kolmannessa valtiossa annettujen tuomioiden lisäksi myös kansainvälisten rikostuomioistuimien tuomioita. Säännös perustuu sopimuksen 5 artiklan 3 kohtaan ja 15 artiklan 3 kappaleeseen.

Kieltäytymisperuste vastaa EU-luovuttamislain 6 §:n 7 kohtaa (HE 88/2003 vp s. 25—26), joskin mainituissa laissa Islannissa tai Norjassa annettu tuomio kuuluu harkinnanvaraisiin kieltäytymisperusteisiin.

6 §. Suostumus luovuttamiseen. Pykälässä säädettäisiin siitä, mikä merkitys on luovutettavaksi pyydetyn henkilön suostumisella luovuttamiseen. Henkilö luovutettaisiin suostumuksen perusteella, paitsi jos hän on epäilty tai syytteessä pyynnön perustavasta teosta Suomessa ehdotetun 5 §:n 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Säännös vastaa syytteessä olemisen osalta EU-luovuttamislain 7 §:ää (HE 88/2003 vp s. 26—27). Suomen valtion intressissä voi olla saada teko selvitettyä esitutkinnassa Suomessa tai saada asiaa koskeva syyte käsiteltyä suomalaisessa tuomioistuimessa. Kieltäytymisperuste on kuitenkin

harkinnanvarainen, joten luovuttamiseen voidaan myös suostua.

Sopimuksessa ei ole suoranaista määräystä suostumuksen merkityksestä kieltäytymisperusteiden soveltamiseen. Välillisesti 23 artiklasta kuitenkin ilmenee, että suostumukselle on annettu suuri merkitys. Artiklan 1 kappaleen mukaan henkilö voidaan asettaa vastuuseen luovuttamista pyytäneessä Pohjoismaassa myös muista kuin pyyntöön sisällyneistä teoista. Tästä säännöstä poiketen henkilöä ei saada syyttää tällaisesta teosta, jos luovuttavan valtion olisi tullut kieltäytyä luovuttamisesta tällaisesta muusta teosta ehdottoman kieltäytymisperusteen vuoksi. Artiklan 2 kappaleen b kohdan mukaan tällaisestakin teosta saadaan asettaa vastuuseen, jos luovutettu suostuu siihen.

Ehdot

7 §. Luovutettavan palauttamista koskeva ehto. Pykälän 1 momentin mukaan luovuttamispäätökseen olisi otettava luovutettavan Suomen kansalaisen pyynnöstä ehto, jonka mukaan hänet palautetaan Suomeen suorittamaan vapausrangaistusta, jos hänet on luovutettu syytetoimenpiteitä varten ja hänet tuomitaan rangaistukseen luovuttamista pyytäneessä valtiossa. Pykälän 2 momentin mukaan voitaisiin vastaava ehto asettaa Suomessa pysyvästi asuvan luovutettavan pyynnöstä, jos hänen henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn perusteella on perusteltua, että hän suorittaa vapausrangaistuksen Suomessa.

Pykälä vastaa asiallisesti EU-luovuttamislain 8 §:ää (HE 88/2003 vp s. 27—28) ja perustuu sopimuksen 6 artiklaan.

Toimivaltaiset viranomaiset

8 §. Toimivaltaiset tuomioistuimet. Pykälässä säädettäisiin, että tässä laissa tarkoitettuja asioita olisivat toimivaltaisia käsittelemään Helsingin, Kuopion, Oulun ja Tampereen käräjäoikeudet. Säännös vastaisi asiallisesti EU-luovuttamislain 11 §:ää (HE 88/2003 vp s. 29—30). On perusteltua luovuttamisen edellytysten ja menettelyn samankaltaisuuden vuoksi, että jo EU-luovuttamislakiin erikoistuneet tuomioistui-

met käsittelevät myös ehdotetussa laissa tarkoitettuja luovuttamisasioita.

Pykälä perustuu sopimuksen 3 artiklaan, jonka mukaan oikeusviranomaisen tulee päättää pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta. Tämä tarkoittaa, että sisäasiainministeriö ei enää voi olla luovuttamisasioista päättävä viranomaisena Pohjoismaiden jäsenvaltioiden välillä.

9 §. Toimivaltaiset syyttäjät. Pykälässä säädettäisiin, että jollei tässä laissa toisin säädetä, toimivaltaisia syyttäjiä olisivat Helsingin, Kuopion, Oulun ja Tampereen käräjäoikeuksien tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät. Erityisestä syystä myös muu kihlakunnansyyttäjä olisi toimivaltainen. Säännös vastaa EU-luovuttamislain 12 §:ää (HE 88/2003 vp s. 30). Esityksessä on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että Pohjoismaiden välisten luovuttamisasioiden käsittely keskitetään samoille syyttäjäille, jotka ovat toimivaltaisia EU-luovuttamislain nojalla.

Pyynnön toimittaminen ja sisältö

10 §. Yhteydenpitojärjestys. Pykälän 1 momentin mukaan Pohjoismaan toimivaltainen viranomaisena voisi lähettää luovuttamista ja kiinniottamista koskevan pyynnön kansainvälisen yhteydenpitojärjestelmän välityksellä taikka suoraan yhteen tai useampaan Pohjoismaahan ja pyytää henkilön etsintää kyseisten Pohjoismaiden kansallisten etsintämenettelyjen mukaisesti.

Sopimuksen 8 artiklan 3 kappaleen mukaan pyyntö voitaisiin toimittaa Schengenin sopimuksen mukaisesti. Mainittu sopimus ei kuitenkaan ole sovellettavissa tässä laissa tarkoitettujen pyyntöjen välittämiseen, joten kansainvälinen yhteydenpitojärjestelmä viittaa käytännössä Interpolin I-24/7 -järjestelmään. Tätä järjestelmää hyödynnettäessä pyyntö toimitetaan keskusrikospoliisille. Lakiin ei kuitenkaan ehdoteta tästä otettavaksi mainintaa käytettävästä yhteydenpitojärjestelmästä, jottei synny tarvetta muuttaa lakia, jos käyttöön tultaisiin myöhemmin ottamaan uusi yhteydenpitojärjestelmä.

Pykälän 2 momentin mukaan pyyntö voitaisiin toimittaa suoraan tai kansainvälisten yhteydenpitojärjestelmän kautta toimivaltaiselle syyttäjälle, jos luovutettavaksi pyydetyn olin-

paikka Suomessa tunnetaan. Säännös vastaa EU-luovuttamislain 13 §:n 2 momenttia (HE 88/2003 vp s. 31) ja perustuu sopimuksen 8 artiklan 1 kappaleeseen.

Pykälän 3 *momentin* mukaan syyttäjän olisi ilmoitettava keskusrikospoliisille pyynnöstä, jota ei ole toimitettu sen välityksellä. Säännös on samansisältöinen kuin EU-luovuttamislain 13 §:n 3 momentti (HE 88/2003 vp s. 32).

11 §. Pyyntö sisällönä ja muoto. Pykälän 1 *momentissa* säädettäisiin niistä tiedoista, jotka luovuttamispyynnössä tulee olla. Näitä olisivat luovutettavaksi pyydettyä henkilöä koskevat tiedot, pyynnön esittänyt viranomais- tai ilmoitus vangitsemismääräyksestä tai täytäntöönpantavasta tuomiosta, pyynnön perusteena olevan teon yksilöinti ja oikeudellinen luonne sekä rangaistusasteikko taikka täytäntöönpantava rangaistus. Säännös vastaa asiallisesti EU-luovuttamislain 14 §:n 1 momenttia (HE 88/2003 vp s. 32—33) ja perustuu sopimuksen 7 artiklan 1 kappaleeseen. Sopimuksen liitteenä on mallilomake, jonka mukaisesti tiedot tulee pyynnössä esittää. Lomake on lähes identtinen Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisessä luovuttamisessa käytettävän kaavakkeen kanssa.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin, että jos luovuttamispyyntö koskee useita tekoja, riittävää olisi, että pyynnössä ilmoitettaisiin yhdestä vangitsemismääräyksestä tai täytäntöönpantavasta tuomiosta, josta ilmenee, että ehdotetussa 2 §:ssä säädetyt edellytykset luovuttamiselle ovat olemassa. Ehdotetun 3 §:n mukaan luovuttaminen voi käsittää sellaisiakin tekoja tai rangaistuksia, jotka eivät täytä ehdotetun 2 §:n edellytyksiä, kunhan edellytykset ovat olemassa yhden teon tai rangaistuksen osalta. Momentti perustuu sopimuksen 7 artiklan 2 kappaleeseen.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin, että jos Ruotsi tai Tanska tekee EU-luovuttamislain mukaisen luovutuspyynnön Suomelle, sitä pidettäisiin tässä laissa tarkoitettuna pyyntönä. Säännöksen tarkoituksena on vähentää hallinnollista työtä siten, ettei ole tarpeellista tehdä luovutuspyyntöä sekä nyt ehdotetun pohjoismaisen lain että EU-luovuttamislain mukaisena, jos etsityn henkilön olinpaikkaa ei tiedetä. Säännös perustuu sopimuksen 1 artiklan 2 kappaleeseen.

Pykälän 4 *momentissa* säädettäisiin, että pyyntö voitaisiin tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, josta voidaan esittää kirjallinen todiste. Säännös olisi samansisältöinen kuin EU-luovuttamislain 14 §:n 2 momentti (HE 88/2003 vp s. 33).

12 §. Kieli ja käännökset. Pykälässä säädettäisiin, että luovuttamispyynnön voisi tehdä suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka niin, että liitteenä olisi käännös jollekin näistä kielistä. Toimivaltainen viranomais- tai muuten hyväksytty muullakin kielellä tehdyn pyynnön. Jos pyyntö olisi tehty muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, keskusrikospoliisissa olisi huolehdittava pyynnön kääntämisestä jommallekummalle kielelle.

Säännös on samansisältöinen kuin EU-luovuttamislain 15 § (HE 88/2003 vp s. 33—34). Sopimuksessa ei ole määräyksiä käytettävästä kielestä.

13—42 §. Säännökset koskisivat kiinniotamista, säilöön ottamista ja säilössä pitämistä, avustajaa ja puolustajaa, luovutettavaksi pyydettyille tehtäviä ilmoituksia ja tiedustelua, suostumuksen antamista luovuttamiseen ja sen peruuttamista, luovuttamisasian käsittelyä käräjäoikeudessa ja muutoksenhakua sekä luovuttamis päätöksen täytäntöönpanoa. Säännökset vastaavat pääosin EU-luovuttamislain 16—45 §:ää (HE 88/2003 vp s. 34—49 ja LaVM 7/2003 vp s. 6—7) ja perustuvat osaltaan sopimuksen 9—15 artiklaan. Säännökset koskevat pääosin sellaisia valtion sisäisiä menettelyitä, jotka sopimuksessa jätetään järjestettäväksi kansallisessa lainsäädännössä.

EU-luovuttamislain eri säännöksiä mu- kaan suostumus voi koskea luovuttamisen lisäksi myös niin sanotusta erityissäännöstä poikkeamista ja edelleen luovuttamista. Ehdotetussa laissa säädettäisiin vain suostumuksesta luovuttamiseen, koska sopimuksen mukaan luovutusta pyytäneessä maassa saadaan henkilö pääsääntöisesti asettaa vastuuseen myös muista teoista kuin niistä, jotka sisältyvät luovutuspyyntöön. Myös edelleen luovuttaminen toiseen Pohjoismaahan on pääsäännön mukaani sallittu. EU-luovuttamislaissa lähtökohta on toinen, sillä erityissääntö ja kielto luovuttaa edelleen ovat pääsääntöjä.

Vaikkei ehdotetussa laissa säädettäisikään suostumuksesta erityissäännöstä poikkeamiseen ja edelleen luovuttamiseen, mitään estettä ei ole sille, että tarvittaessa tällaisten suostumusten antamismahdollisuudesta ilmoitettaisiin ja selvittäisiin niiden merkitys ja että annetuista suostumuksista otettaisiin maininta luovuttamispäätökseen ja että muuttenkin meneteltäisiin vastaavalla tavalla kuin laissa säädellyn luovuttamissuostumuksen suhteen.

Sopimuksen 14 artiklassa on määräyksiä noudatettavista määräajoista. Jos henkilö on suostunut luovuttamiseen, lopullinen päätös luovuttamisesta olisi tehtävä kolmessa päivässä suostumuksen antamisesta ja muissa tapauksissa viimeistään 30 päivän kuluessa luovutettavaksi pyydetyn kiinniottamisesta. Määräajoista voidaan poiketa erityistapauksissa.

Sopimuksen suomenkielisestä sanamuodosta huolimatta määräykset eivät ole luonteeltaan ehdottomia vaan suuntaa antavia, kuten sopimuksen ruotsinkielisestä versiosta ja selitysmuistiosta käy ilmi.

EU-luovuttamislain mukaan suostumustapauksissa kärjäoikeuden tulee tehdä päätös kolmessa päivässä suostumuksen antamisesta ja muissa tapauksissa 26 päivän kuluessa luovutettavaksi pyydetyn kiinniottamisesta. Lisäksi muutoksenhauille ja siihen vastaamiselle on varattu seitsemän päivää kummallekin. Korkeimman oikeuden tulee antaa ratkaisunsa kahdenkymmenen päivän kuluessa vastauksen antamiselle varatun määräajan päättymisestä. Säännökset on laadittu pitäen silmällä sitä, että EU-luovuttamislain perustana olevassa puitepäätöksessä määräaika lopullisen ratkaisun antamiselle on 60 päivää etsityn kiinniottamisesta.

Sopimuksen määräaikoja on käytännössä mahdotonta noudattaa kaikissa tapauksissa, jos muutoksenhaku kärjäoikeuden ratkaisusta on sallittua. Vakiintuneena periaatteena voidaan pitää sitä, että tuomioistuimen ratkaisuun on lähtökohtaisesti saatava hakea kertaalleen muutosta. Ei myöskään ole perusteltua, että muutoksenhaku järjestettäisiin eri tavalla ehdotetussa laissa verrattuna EU-luovuttamislakiin. Lakiin ei tule toisaalta ottaa sellaisia määräaikoja, joita ei käytännössä voida noudattaa.

Siksi säädettävään lakiin ehdotetaan otettavaksi EU-luovuttamislakia vastaavat säännökset muutoksenhausta. Käytännössä muutoksenhakutapauksissa on EU-luovutuslain määräajoista pystytty lähes aina pitämään kiinni. Lisäksi sopimuksen 30 päivän määräajan ylittäminen käytännössä tapahtuisi vain niissä tilanteissa, joissa kärjäoikeuden päätöksestä valitetaan korkeimpaan oikeuteen eli todennäköisesti suhteellisen harvoin. Viivästyksestä olisi ilmoitettava ehdotetun 32 §:n mukaisesti pyynnön tehneen Pohjoismaan toimivaltaiselle viranomaiselle.

43 §. Täytäntöönpanoaika. Pykälän 1 momentin mukaan henkilö tulisi luovuttaa luovutusta pyytäneen Pohjoismaan toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisimman pian viranomaisten sopimana aikana. Luovuttaminen tulisi panna täytäntöön viimeistään viiden päivän kuluttua luovuttamispäätöksen saatua lainvoiman. Säännös perustuu sopimuksen 19 artiklan 1 ja 2 kappaleeseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että jos luovuttaminen ei olisi erityisten olosuhteiden vuoksi mahdollista 1 momentissa mainittuna aikana, toimivaltaisten viranomaisten tulee sopia uusi luovuttamisaika ja henkilö tulisi luovuttaa viiden päivän kuluessa 1 momentissa tarkoitetun määräajan päättymisestä. Säännös perustuu sopimuksen 19 artiklan 3 kappaleeseen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että jos 2 momentissa mainitun määräajan noudattaminen ei ole mahdollista Suomesta tai luovutuspyynnön esittäneestä Pohjoismaasta riippumattomien olosuhteiden vuoksi, mainittujen valtioiden toimivaltaisten viranomaisten tulee sopia uudesta luovuttamisajankohdasta. Henkilö tulisi luovuttaa kymmenen päivän kuluessa sovitusta uudesta määräpäivästä. Säännös perustuu pääosin sopimuksen 19 artiklan 4 kappaleeseen.

44 §. Täytäntöönpanon siirtäminen. Pykälän mukaan tuomioistuin voisi siirtää luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoa, jos luovuttaminen olisi inhimillisesti kohtuutonta. Päätös tulisi panna täytäntöön mahdollisimman pian viranomaisten sopimana aikana sen jälkeen, kun estettä ei enää olisi. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tällöin sopia uudesta luovuttamispäivästä. Luovutettava henkilö

tulisi luovuttaa kymmenen päivän kuluessa sovituista uudesta määräpäivästä

Säännös vastaa EU-luovuttamislain 47 §:ää (HE 88/2003 vp s. 49) ja perustuu sopimuksen 19 artiklan 5 kappaleeseen.

45 §. Vapaaksi päästäminen. Pykälän mukaan jos henkilö on edelleen säilössä ehdotetun 43 tai 44 §:ssä tarkoitettujen määräaikojen päättyessä, hänet tulisi päästää vapaaksi. Säännös vastaa EU-luovuttamislain 48 §:ää (HE 88/2003 vp s. 49—50) ja perustuu sopimuksen 19 artiklan 6 kappaleeseen.

46 §. Täytäntöönpanon lykkääminen ja väliaikainen luovuttaminen. Pykälän 1 momentin mukaan tuomioistuimien voisi lykätä luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoa, jotta luovutettavaa henkilöä voidaan syyttää muusta kuin luovuttamispyynnön perusteena olevasta teosta tai, jos hänet on tuomittu rangaistukseen, jotta hän voi suorittaa tuomitun rangaistuksen.

Pykälän 2 momentin mukaan täytäntöönpanon lykkäämisen asemesta henkilö voitaisiin luovuttaa väliaikaisesti toimivaltaisten viranomaisten välisessä kirjallisessa sopimuksessa tarkemmin määritellyin ehdoin.

Säännös vastaa EU-luovuttamislain 49 §:ää (HE 88/2003 vp s. 50) ja perustuu sopimuksen 20 artiklaan.

Erityissääntö

47 §. Luvan pyytäminen. Pykälän mukaan Suomesta toiseen Pohjoismaahan luovutettu henkilö saataisiin ilman eri lupaa asettaa vastuuseen toisessa Pohjoismaassa myös muista ennen luovuttamista tehdyistä teoista. Poikkeuksena olisivat kuitenkin ne teot, joista Suomi olisi kieltäytynyt luovuttamasta 4 §:ssä mainittujen ehdottomien kieltäytymisperusteiden vuoksi. Kieltäytymisperusteesta huolimatta henkilö voitaisiin asettaa vastuuseen tällaisistakin teoista, jos hän antaa siihen suostumuksen tai jos hän ei ole poistunut Pohjoismaasta 45 päivän kuluessa vapauttamisestaan tai on palannut Pohjoismaahan sieltä poistuttuaan.

Säännös vastaa osittain EU-luovuttamislain 50 §:ää (HE 88/2003 vp s. 50—51). Mainitun lain mukaan henkilöä ei saa asettaa vastuuseen muista teoista kuin niistä, jotka sisältyivät luovutuspyyntöön. Toisin sanoen luovu-

tusta pyytäneitä valtiota sitoo niin sanottu erityissääntö.

Sopimuksessa sitä vastoin on pääsääntönä, että henkilö voidaan asettaa vastuuseen myös muista kuin pyyntöön sisältyneistä teoista. Erityissäännöstä poikkeamiseen tarvitaan kuitenkin joissain tapauksissa luovuttaneen Pohjoismaan lupa.

Lupa on sopimuksen 5 ja 23 artiklan mukaan tarpeen, jos vastuuseen asettaminen koskee tekoa, jonka perusteella luovuttamisesta olisi voitu kieltäytyä sillä perusteella, että teko katsotaan tehdyksi kokonaan tai osittain luovuttaneen valtion alueella tai siihen rinnastettavassa paikassa eikä teko ole mainitun valtion lain mukaan rikos tai jos luovuttaneessa valtiossa on päätetty jättää syyte nostamatta samasta teosta tai syytteestä on luovuttu taikka jos samasta teosta on josain Pohjoismaassa annettu muu lopullinen päätös kuin tuomio, joka estää syytteen nostamisen. Ehdotetun 55 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan Suomen toimivaltaisen viranomaisen tulee vastaavissa tapauksissa pyytää lupa erityissäännöstä poikkeamiseen siltä Pohjoismaalta, joka on luovuttanut henkilön Suomeen.

Ehdotetun lain 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi, että luovuttamiseen ei suostuta, jos teko on tehty kokonaan tai osittain Suomessa eikä se ole Suomen lain mukaan rangaistava. Lupaa erityissäännöstä poikkeamiseen ei annettaisi, kuten ei muutenkaan, jos pyyntö koskee tekoa, jota koskee ehdotetussa 4 §:ssä mainittu ehdoton kieltäytymisperuste. Sitä vastoin ehdotetun 5 §:n 2 ja 3 kohdassa mainitut kieltäytymisperusteet, syyttämättä jättäminen, syytteestä luopuminen ja muu pohjoismainen syytteen nostamisen estävä lopullinen ratkaisu kuin tuomio, ovat harkinnanvaraisia, joten tuomioistuimien voisi näissä tapauksissa harkintansa mukaan antaa luvan erityissäännöstä poikkeamiseen. Jos käsillä olisi muu 5 §:ssä tarkoitettu harkinnanvarainen kieltäytymisperuste, noudatettaisiin pääsääntöä. Toisin sanoen henkilö voitaisiin asettaa vastuuseen toisessa Pohjoismaassa ilman Suomen toimivaltaisen viranomaisen lupaa.

Suostumusta koskevan pyynnön tulisi sisältää 11 §:ssä tarkoitettut tiedot, ja se tulisi toimittaa toimivaltaiselle syyttäjälle. Säännös

vastaa EU-luovuttamislain 50 §:n viimeistä virkettä (HE 88/2003 vp s. 50).

48—49 §. Pykälissä säädettäisiin luvan myöntämisen edellytyksistä ja menettelystä. Pykälät vastaavat EU-luovuttamislain 51—52 §:ää (HE 88/2003 vp s. 51—52).

3 luku **Luovuttaminen toisesta Pohjoismaasta Suomeen**

Yleiset edellytykset

50 §. *Edellytykset pyynnön esittämiselle.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä edellytyksistä, joiden käsillä ollessa voidaan pyytää henkilön luovuttamista toisesta Pohjoismaasta Suomeen syytetoimenpiteitä varten. Soveltamisalaa on käsitelty ehdotetun 1 §:n perusteluissa.

Luovuttamista voitaisiin pyytää sellaisen teon perusteella, josta voidaan Suomen lain mukaan tuomita rangaistukseksi yksi vuosi vankeutta. Yhden vuoden rajoitus seuraa siitä, että luovutuspyynnössä tulee sopimuksen 7 artiklan mukaan ilmoittaa pyynnön perusteena oleva vangitsemispäätös. Tästä edellytyksestä ehdotetaan säädettäväksi 11 §:ssä. Voimassa olevan pakkokeinolain 1 luvun 3 ja 8 §:n mukaan vangitsemispäätös voidaan luovuttamisen kannalta olennaisissa tilanteissa antaa, jos teosta voidaan tuomita vähintään yksi vankeutta. Jäljempänä olevalla ehdotuksella pakkokeinolain muuttamisesta ei puututa yhden vuoden edellytykseen.

Pykälän 2 momentin mukaan luovuttamista toisesta Pohjoismaasta Suomeen voidaan pyytää, jos pyynnön perusteena olevasta teosta on annettu vankeusrangaistuksen langettava täytäntöönpanokelpoinen tuomio Suomessa. Tuomitun vankeusrangaistuksen pituudella ei ole merkitystä, mutta lajiltaan vankeusrangaistuksen tulee olla ehdoton. Edellä olevan sopimuksen 7 artiklaan perustuvan 11 §:n kohdalla on tullut esiin, että tuomiosta on ilmoitettava pyynnössä, vaikkei sitä vaadita liitettäväksi pyyntöön.

Luovuttamista voitaisiin pyytää paitsi lainvoimaisen tuomion perusteella myös silloin, kun lainvoimaa vailla oleva tuomio on täytäntöönpantavissa. Oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 22 §:n mukaan hovioikeuden tuo-

mio voidaan panna täytäntöön kuin lainvoimainen tuomio, jollei korkein oikeus ole mainitun luvun 23 §:n nojalla kieltänyt tai keskeyttänyt tuomion täytäntöönpanoa. Myös eräissä muissa tilanteissa lainvoimaa vailla oleva tuomio voi olla täytäntöönpantavissa.

Pykälän 1 ja 2 momentti perustuvat sopimuksen 2 artiklan 1 kappaleeseen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin liitännäisistä teoista ja tuomioista. Ensinnäkin luovuttamista voidaan pyytää myös sellaisten tekojen perusteella, joista ei voida tuomita rangaistukseksi vankeutta. Riittävää on, että yhdestä luovutuspyyntöön sisältyvästä teosta voidaan tuomita vankeusrangaistus ja että yhdestä teosta on annettu vangitsemispäätös. Toiseksi luovuttamista voidaan pyytää myös esimerkiksi tuomitun sakon täytäntöönpanemiseksi, kunhan luovutuspyyntöön sisältyy yksi 2 momentissa tarkoitettu tuomio.

Momentti perustuu sopimuksen 2 artiklan 2 kappaleeseen ja 7 artiklan 2 kappaleeseen.

Vaikka momentin mukaan luovutuspyyntöön voitaisiin sisällyttää liitännäisiä rikoksia tai tuomioita, luovutusta pyytävän viranomaisen olisi kuitenkin syytä harkita, missä määrin tähän on tarvetta ja onko se ylipääntään tarkoituksenmukaista. Syyttäjän tulisi selvittää, mitä rikosasioita luovutettavaksi pyydetyllä on Suomessa vireillä. Yleensä ei esimerkiksi liene syytä sisällyttää pyyntöön suurta määrää lieviä liitännäisrikoksia tai sakkotuomioita, koska ehdotetun lain mukaan niin sanottu erityissääntö ei pääsäännön mukaan olisi voimassa. Siten luovutettu henkilö voitaisiin pääsääntöisesti asettaa vastuuseen näistä liitännäisistä asioista, vaikkei niitä olekaan luovutuspyynnössä mainittu. Jos kuitenkin on syytä olettaa, että tekoa saattaa koskea kieltäytymisperuste, on perusteltua sisällyttää teko luovuttamispyyntöön. On myös huomattava, että muussa kuin aivan rutiniasiassa liitännäisten rikosten sisällyttäminen luovuttamispyyntöön helpottaa luovutettavaksi pyydetävän henkilön valmistautumista rikosasioiden käsittelyyn.

Luovuttamista koskevaa pyyntöä tulisi pitää muissa Pohjoismaissa sopimuksen 1 artiklan mukaan tässä laissa tarkoitettuna pyyntönä, vaikka se olisikin tehty EU-luovuttamislain mukaisesti.

Menettely

51 §. Toimivaltaiset viranomaiset. Pykälän mukaan ehdotetun 50 §:n 1 momentin mukaisen pyynnön tekisi syyttäjä, joka olisi toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa. Rikosseuraamusvirasto tekisi 50 §:n 2 momentissa tarkoitetun pyynnön.

Samana viranomaisen tulisi myös peruuttaa pyyntö, jos teosta ei voida enää syytettä nostaa tai rangaistusta ei voida enää panna täytäntöön rikoslain 8 luvussa säädetyn vanhentumisen vuoksi.

Säännös vastaa EU-luovuttamislain 54 §:ää (HE 88/2003 vp s. 53—54).

52 §. Yhteydenpitojärjestys. Pykälässä säädettäisiin Suomeen luovuttamista koskevan luovutuspyynnön toimittamisesta. Säännös perustuu sopimuksen 8 artiklaan ja sisältäisi vastaavat määräykset kuin ehdotettu Suomesta toiseen Pohjoismaahan luovuttamista koskeva 10 §.

53 §. Pynnön sisältö ja muoto. Pykälän mukaan luovuttamista Suomeen koskevan pyynnön tulee sisältää ehdotetun 11 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot, ja se voidaan tehdä mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Säännös perustuu sopimuksen 7 artiklan 1 kappaleeseen.

54 §. Kieli ja käännökset. Pykälän mukaan pyyntö tehtäisiin pyynnön vastaanottavan Pohjoismaan kielellä tai muulla sen hyväksymällä kielellä. Keskusrikospoliisi huolehtisi tarvittavien käännösten tekemisestä ja toimittamisesta mainitulle Pohjoismaalle.

Säännös vastaa asiallisesti EU-luovuttamislain 57 §:ää (HE 88/2003 s. 54). Sopimuksessa ei ole määräyksiä käytettävää kielestä.

Eriyissäntö ja ehdot

55 §. Eriyissäännön noudattaminen. Valtioiden välisissä luovutussopimuksissa on pääsääntönä niin sanotun erityissäännön voimassaolo. Säännön mukaan luovutettua henkilöä ei voida asettaa vastuuseen hänen luovuttamistaan pyytäneessä valtiossa muista kuin pyyntöön sisältyneistä teoista.

Sopimuksessa on kuitenkin omaksuttu toinen ratkaisu. Pääsääntönä on, että erityissäntöä ei noudateta. Toisin sanoen henkilö voidaan asettaa vastuuseen muistakin teoista kuin niistä, jotka sisältyivät luovuttamispyyntöön. Pääsäännöstä on kuitenkin joitain poikkeuksia, joista niistäkin voidaan eräissä tapauksissa poiketa.

Edellä todetun mukaisesti pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että Suomeen luovutettuun henkilöön saadaan pääsäännön mukaan rajoituksetta kohdistaa syytetoimenpiteitä sekä täytäntöönpanotoimia ennen luovuttamista tehdyistä teoista, vaikka niitä ei olisi sisällytettykään luovuttamispyyntöön.

Pääsäännöstä olisi kolme poikkeusta, joiden soveltumista on tarkasteltava henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan näkökulmasta. Momentin 1 kohdan mukaan teosta ei saada asettaa vastuuseen, jos henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan olisi pitänyt kieltäytyä luovuttamisesta ehdotetun 4 §:n 1 momentin 1—3 kohtia vastaavilla perusteilla. Nämä kieltäytymisperusteet ovat sopimuksen 4 artiklan ehdottomia kieltäytymisperusteita, joita ovat yleinen armahdus, samasta teosta Pohjoismaassa tai Euroopan unionin jäsenvaltiossa annettu lopullinen tuomio (ne bis in idem) tietyin poikkeuksin ja puuttuva rikosoikeudellinen vastuuikä.

Merkitystä voisi olla ensimmäisellä kohdalla, jos luovuttaneessa Pohjoismaassa on myönnetty yleinen armahdus. Myös toisella kohdalla saattaisi olla joissain tilanteissa merkitystä. Kun muissa Pohjoismaissa ei ole korkeampaa vastuuikärajaa kuin 15 vuotta, ei 3 kohdalla liene käytännössä merkitystä, koska Suomessa ei muutenkaan ryhdyttäisi rikosoikeudellisiin toimenpiteisiin alle 15 -vuotiaan teon johdosta.

Pääsäännöstä poikettaisiin momentin 2 kohdan mukaan sillä perusteella, että henkilön luovuttanut Pohjoismaa olisi voinut kieltäytyä luovuttamasta ehdotetun 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa taikka 5 §:n 2 tai 3 kohdassa tarkoitetulla perusteella eli käsillä olisi sopimuksen 5 artiklan 2 tai 4 kohdan harkinnanvarainen kieltäytymisperuste. Näitä ovat samaa tekoa koskeva syyttämättä jättäminen tai syytteestä luopuminen luovuttaneessa Pohjoismaassa, samasta teosta jossakin Pohjoismaassa annettu muu lopullinen

päätös kuin tuomio, joka estäisi syytteen nostamisen, sekä teon tekeminen kokonaan tai osittain luovuttaneen Pohjoismaan alueella tai vastaavassa paikassa, eikä teko olisi tämän Pohjoismaan lainsäädännön mukaan rangaistava.

Jos henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan lainsäädännössä ei ole 2 kohdassa tarkoitettua kieltäytymisperustetta, voidaan noudattaa pääsääntöä. Jos kuitenkin luovuttanut Pohjoismaa olisi lainsäädäntönsä mukaan voinut mainituilla perusteilla kieltäytyä luovuttamisesta, toimenpiteisiin ei saada Suomessa ryhtyä ilman luovuttaneen Pohjoismaan suostumusta.

Pääsäännöstä poikettaisiin momentin 3 kohdan mukaan sillä perusteella, että henkilö on luovutettu Suomeen Islannista, joka olisi kansallisen lainsäädäntönsä mukaan voinut kieltäytyä sillä perusteella, että liitännäisasia katsotaan poliittiseksi rikokseksi. Säännös ei siis soveltuisi silloin, kun Norja, Ruotsi tai Tanska on luovuttanut henkilön Suomeen.

Sopimuksen 27 artiklan mukaan Islannin kansalaisen luovuttamisesta toiseen Pohjoismaahan poliittisen rikoksen johdosta voidaan kieltäytyä. Myös ulkomaalaisen luovuttamisesta voidaan kieltäytyä. Ulkomaalainen kuitenkin luovutetaan Islannista poliittisen rikoksen johdosta, jos se olisi rangaistava Islannin lain mukaan tai se sisältyisi terrorismin vastustamisesta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 16/1990) 1–3 artiklaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niistä perusteista, joiden mukaan toimenpiteisiin voidaan Suomessa ryhtyä, vaikka edellä 1 momentissa mainittu poikkeusperuste olisi käsitellessä. Näitä perusteita olisi kaksi.

Momentin 1 kohdan mukaan voitaisiin noudattaa pääsääntöä, jos toisesta Pohjoismaasta Suomeen luovutetulla henkilöllä on ollut tilaisuus poistua Suomesta eikä hän ole poistunut 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut Suomeen ensin poistuttuaan Suomesta. Momentin 2 kohdan mukaan voitaisiin noudattaa pääsääntöä, jos luovutettu henkilö on antanut suostumuksensa 1 momentissa tarkoitettusta kiellosta poikkeamiseen.

Pykälän 1 ja 2 momentti perustuvat sopimuksen 23 artiklaan.

Pykälän 3 momentin mukaan edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua luovuttaneen Pohjoismaan suostumusta pyytäisi syyttäjä. Pyynnössä olisi oltava ehdotetun 11 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot. Henkilöä olisi ennen pyynnön tekemistä kuultava ja hänen kirjallinen lausuntonsa olisi liitettävä pyyntöön. Menettely vastaa asiallisesti EU-luovuttamislain 58 §:n 3 momentissa säädettyä menettelyä (HE 88/2003 vp s. 56).

56 §. Ehtojen noudattaminen. Pykälässä säädettäisiin siitä, että jos henkilö on luovutettu Suomeen toisesta Pohjoismaasta ja jos luovuttamispäätöksessä on asetettu ehto, jonka mukaan henkilö on palautettava luovuttaneeseen Pohjoismaahan suorittamaan Suomessa mahdollisesti tuomittavaa rangaistusta, on ehto Suomen viranomaisia sitova. Kysymyksessä on ehto, jonka Suomi voisi asettaa ehdotetun 7 §:n nojalla. Ehto sitoisi myös niissä tilanteissa, joissa toinen Pohjoismaa pyytää muunkin kuin oman kansalaisensa tai siellä pysyvästi asuvan henkilön palauttamista mahdollista rangaistuksen suorittamista varten.

Säännös vastaisi EU-luovuttamislain 59 §:ää, joka lisättiin lakiin eduskuntakäsittelyssä (LaVM 7/2003 vp s. 7).

57 §. Vangitsemispäätöksen edellytykset. Ehdotettu säännös olisi samansisältöinen kuin EU-luovuttamislain 60 § (HE 88/2003 vp s. 56–57).

Edelleen luovuttaminen

58 §. Edelleen luovuttamisen edellytykset. Valtioiden välisissä luovutussopimuksissa on perinteisesti ollut lähtökohtana, että edelleen luovuttaminen on sallittua vain ensiksi luovuttaneen valtion suostumuksin. Sopimuksessa lähdetään kuitenkin siitä, että edelleen luovutus toiseen Pohjoismaahan on sallittua ilman erityisiä rajoituksia.

Edellä todetun mukaisesti 1 momentissa säädettäisiin, että Pohjoismaasta Suomeen luovutettu henkilö saadaan luovuttaa edelleen Suomesta kolmanteen Pohjoismaahan, jos luovuttamista on pyydetty rikoksen johdosta, joka on tehty ennen Suomeen luovuttamista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeustapauksesta. Kun henkilö on luovutettu Suomeen, häntä ei saada luovuttaa edelleen, jos edelleen luovuttaminen koskisi henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan kansalaista tai jos edelleen luovuttaminen koskisi poliittista rikosta. Lisäksi kieltäminen edellyttää sitä, että henkilön Suomeen luovuttanut Pohjoismaa olisi voinut kansallisen lainsäädäntönsä mukaan kieltäytyä luovuttamisesta, jos edelleen luovuttamista pyytänyt Pohjoismaa olisi pyytänyt luovuttamista suoraan henkilön Suomeen luovuttaneelta Pohjoismaalta. Edelleen luovuttaminen olisi kuitenkin sallittua, jos henkilön Suomeen luovuttanut Pohjoismaa suostuu edelleen luovuttamiseen. Poikkeussääntö perustuu sopimuksen 26 ja 27 artiklaan, joihin sisältyvät Islannista tai Islantiin luovuttamista koskevat erityismääräykset.

Sopimuksen 26 artikla koskee oman kansalaisen luovuttamista Islannista toiseen Pohjoismaahan taikka Norjasta, Ruotsista, Suomesta tai Tanskasta luovuttamista Islantiin. Islannin kansalaisen luovuttamisesta toiseen Pohjoismaahan Islannista voidaan kieltäytyä, jollei luovutettavaksi kaavailtu henkilö asunut tekoa edeltävän kahden vuoden ajan luovutusta pyytävässä Pohjoismaassa tai jollei teosta tai vastaavasta teosta voida tuomita Islannin lainsäädännön mukaan yli neljä vuotta vankeutta.

Sopimuksen 27 artiklassa on luovuttamista poliittisen rikoksen johdosta Islannista tai Islantiin koskevia erityismääräyksiä. Artiklan mukaan Islannin kansalaisen luovuttamisesta toiseen Pohjoismaahan poliittisen rikoksen johdosta voidaan kieltäytyä. Myös ulkomalaisen luovuttamisesta Islannista voidaan kieltäytyä, jollei teko ole rangaistava Islannin lainsäädännön mukaan tai jollei teko sisälly terrorismin vastustamisesta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 16/1990) 1—3 artiklaan.

Muut Pohjoismaat voivat asettaa vastaavia rajoituksia oman kansalaisen luovuttamiselle Islantiin tai luovuttamiselle poliittisen rikoksen johdosta. Kuten ehdotetun 1 §:n perusteissa on todettu, tällaisia rajoituksia henkilön luovuttamisesta Suomesta Islantiin ei ehdoteta, eivätkä myöskään Norja ja Ruotsi ilmeisesti aio asettaa tällaisia Islantiin luovut-

tamista koskevia rajoituksia. Sitä vastoin ei ole tiedossa, missä määrin Islanti aikoo säätää 26 tai 27 artiklan mahdollistamia rajoituksia. Tanskassa ei lakiin ole otettu tällaisia rajoituksia.

Poikkeussäännöksellä voisi olla merkitystä kahden tyyppisessä edelleen luovuttamista koskevassa tilanteessa. Ensinnäkin jos henkilö on luovutettu Islannista Suomeen ja kolmas Pohjoismaa pyytäisi Islannin kansalaisen luovuttamista tai luovuttamista poliittisen rikoksen johdosta, Suomi ei saa henkilöä edelleen luovuttaa, jos Islanti kansallisen lainsäädäntönsä mukaan olisi kieltäytynyt luovuttamisesta tilanteessa, jossa kolmas Pohjoismaa olisi pyytänyt luovuttamista suoraan Islannilta.

Toiseksi jos Norjan tai Ruotsin kansallisessa lainsäädännössä on rajoituksia luovuttaa omia kansalaisiaan Islantiin tai luovuttamiselle poliittisen rikoksen johdosta Islantiin ja jos Islanti pyytää Suomeen luovuttaneen kolmannen Pohjoismaan kansalaisen luovuttamista tai luovuttamista poliittisen rikoksen johdosta Suomesta Islantiin, luovuttamisesta on kieltäydyttävä, jos kolmas Pohjoismaa olisi kansallisen lainsäädäntönsä mukaan voinut kieltäytyä luovuttamisesta tilanteessa, jossa Islanti olisi pyytänyt luovuttamista suoraan kolmannelta Pohjoismaalta.

Edelleen luovuttaminen olisi kuitenkin sallittua, jos ensiksi mainitussa tapauksessa Islanti ja toisessa tapauksessa kolmas Pohjoismaa antavat Suomelle luvan edelleen luovuttamiseen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin edelleen luovuttamisesta muuhun maahan kuin Pohjoismaahan. Pääsääntönä olisi, ettei henkilöä saa luovuttaa edelleen Suomesta muuhun maahan kuin Pohjoismaahan.

Edelleen luovuttaminen olisi kuitenkin sallittua kolmella perusteella. Ensinnäkin jos Suomeen luovutetulla henkilöllä on ollut tilaisuus poistua Suomesta eikä hän ole poistunut 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut Suomeen ensin poistuttuaan Suomesta, hänet saadaan luovuttaa. Toiseksi edelleen luovuttaminen olisi sallittua, jos Suomeen luovutettu henkilö siihen suostuu, ja kolmanneksi, jos henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan toimi-

valtainen viranomainen antaa suostumuksen edelleen luovuttamiseen.

Pykälä perustuu sopimuksen 24 artiklaan.

59 §. *Pyyntö luovuttaa edelleen.* Pykälässä säädettäisiin siitä, kenen tehtävä on pyytää suostumusta edelleen luovuttamiseen. Jos edelleen luovuttamiselle Suomesta toiseen Pohjoismaan tarvitaan henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan suostumus, suostumuksen pyytäminen olisi pykälän mukaan toimivaltaisen syyttäjän tehtävä. Pyyntöön tulisi sisältää ehdotetun 11 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot. Säännös vastaa asiallisesti EU-luovuttamislain 62 §:ää (HE 88/2003 vp s. 58).

Jos edelleen luovuttamista on Suomelta pyytänyt muu kuin Pohjoismaa, pyynnön tekemisestä noudatettaisiin, mitä siitä on muualla säädetty. Jos edelleen luovuttamista koskevan pyynnön tekisi muu Euroopan unionin jäsenvaltio kuin Pohjoismaa, pyynnön tekisi EU-luovuttamislain mukaan syyttäjä. Yleisen luovuttamislain mukaan pyynnön tekeminen kuuluisi oikeusministeriölle.

4 luku Erinäiset säännökset

60 §. *Kuuleminen ennen luovuttamista koskevaa päätöstä.* Pykälässä säädettäisiin luovutettavaksi pyydetyn henkilön kuulemisesta luovutusta pyytäneen valtion pyynnöstä. Säännös vastaa EU-luovuttamislain 63 §:ää (HE 88/2003 vp s. 58).

61 §. *Ehtojen poistaminen.* Pykälässä säädettäisiin tilanteesta, jossa toinen Pohjoismaa pyytää Suomesta luovutettavaksi henkilöä, joka on luovutettu Suomeen Pohjoismaiden ulkopuolelta ehdoin, että edelleen luovuttaminen on kielletty. Suomessa toimivaltaisen viranomaisen tulisi pyytää luovuttaneelta valtiolta lupaa edelleen luovuttamiseen. Toimivaltainen viranomainen olisi syyttäjä, jos henkilö on luovutettu Suomeen muusta Euroopan unionin jäsenvaltiosta kuin Pohjoismaasta ja muissa tapauksissa yleensä oikeusministeriö. Ehdotetussa laissa tarkoitettut määräajat alkaisivat kulu ehtojen voimassaolon lakattua.

Säännös vastaa EU-luovuttamislain 64 §:ää (HE 88/2003 vp s. 58) ja perustuu sopimuksen 17 artiklaan.

62 §. *Erioikeudet ja vapaudet.* Pykälässä säädettäisiin siitä, että jos Suomesta luovutettavaksi pyydettyä koskee erioikeus tai vapaus, tässä laissa säädetyt määräajat alkavat kulu, kun toimivaltainen viranomainen saa tiedon erioikeuden tai vapauden poistamisesta.

Säännös vastaa EU-luovuttamislain 56 §:ää (HE 88/2003 vp s. 58—59) ja perustuu sopimuksen 16 artiklaan.

63 §. *Etsintä, takavarikko ja omaisuuden siirtäminen.* Pykälässä säädettäisiin mahdollisuudesta toimittaa Suomessa etsintä ja takavarikko luovuttamista pyytäneen valtion pyynnöstä tai ilmankin sitä sekä mahdollisuudesta määrätä takavarikoitu esine tai menetetyksi tuomittu omaisuus siirrettäväksi luovuttamista pyytäneelle valtiolle. Vastavasti Suomen viranomainen voisi pyytää etsintää, takavarikkoa tai omaisuuden siirtämistä.

Säännös on samansisältöinen kuin EU-luovuttamislain 66 § (HE 88/2003 vp s. 59) ja perustuu sopimuksen 25 artiklaan.

64 §. *Vapaudenmenetyksajan vähentäminen.* Pykälän mukaan luovuttamisenmenettelystä aiheutunut vapaudenmenetys olisi vähennettävä rangaistuksesta rikoslain 6 luvun 13 §:n mukaisesti.

Säännös perustuu sopimuksen 22 artiklaan ja on samansisältöinen kuin EU-luovuttamislain 67 § (HE 88/2003 vp s. 59—60) sillä poikkeuksella, että 1.10.2006 voimaan tulleen vankilaorganisaatiota koskevan uudistuksen vuoksi vähentäminen olisi aluevankilan täytäntöönpanosta vastaavan virkamiehen eikä rangaistuslaitoksen johtajan tehtävä.

65 §. *Kustannukset.* Pykälän mukaan toisen Pohjoismaan pyynnön täytäntöönpanosta aiheutuvia kustannuksia ei perittäisi kyseiseltä Pohjoismaalta. Kun sopimuksessa ei ole määräystä kustannuksista, yleisen käytännön mukaisesti kuluja ei perittäisi.

66 §. *Kauttakuljetus.* Pykälän mukaan Pohjoismaasta toiseen Pohjoismaahan luovutettava henkilö saadaan kuljettaa ilman eri lupaa Suomen yli tai kautta. Vastavasti Suomen toimivaltaisen viranomaisen ei tarvitse pyytää lupaa kautta- tai ylikuljetukseen.

Säännös vastaa pohjoismaisen luovuttamislain 22 §:ää ja perustuu sopimuksen 21 artiklaan.

67 §. Voimaantulo. Ehdotetulla lailla kumottaisiin 3 päivänä kesäkuuta 1970 annettu laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä (270/1960) siihen myöhemmin tehtyne muutoksineen ja sen nojalla annetut asetukset 368—369/1960, 443/1960, 363/1961 ja 372/1962.

68 §. Siirtymäsäännös. Lakia sovellettaisiin sen voimaantulon jälkeen toimitettuihin kiinniottamista ja luovuttamista koskeviin pyyntöihin.

2.3 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta

25 §. Pykälän 1 momentissa säädetään, että jos useat valtiot pyytävät saman henkilön luovuttamista, oikeusministeriö päättää, mille valtiolle henkilö luovutetaan. Jos kuitenkin suostuttaisiin useisiin luovuttamispyyntöihin, joista jokin kuuluisi voimassa olevan pohjoismaisen luovuttamislain mukaan sisäasianministeriön ratkaistavaksi ja muut oikeusministeriön ratkaistavaksi, pohjoismaisen luovuttamislain 20 §:n mukaan valtioneuvosto ratkaisee, mihin valtioon henkilö luovutettaisiin.

Kun pohjoismainen luovuttamislaki ehdotetaan kumottavaksi, momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus pohjoismaiseen luovuttamislakiin. Kilpailevien pyyntöjen ratkaisemisesta säädettäisiin uuden pohjoismaisen luovuttamislain 31 §:ssä.

33 §. Pykälän 2 momentissa säädetään, että Suomen kansalainen saadaan kuljettaa Suomen kautta, jos kysymys on luovuttamisesta rikoksen johdosta toiseen Pohjoismaahan tai Euroopan unionin jäsenvaltioon. Voimassa olevan pohjoismaisen luovuttamislain 22 §:n mukaan lupaa ei tarvita siihen, että luovutettaessa henkilö Pohjoismaasta toiseen hänet kuljetetaan Suomen kautta. Vastaava säännös sisältyy 2. lakiehdotuksen 66 §:ään. Kun mainitulla lakiehdotuksella on tarkoitus kumota pohjoismainen luovuttamislaki, ehdotetaan momentin viittaussäännöstä vastaavasti muutettavaksi.

2.4 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä

34 §. Kilpailevat pyynnöt. Pykälästä ehdotetaan kumottavaksi sen 2 momentti. Momentin mukaan tuomioistuim voi määrätä, että tietylle jäsenvaltiolle luovutettava henkilö on luovutettava sieltä edelleen toiselle jäsenvaltiolle. Kyseinen säännös ei ole EU:n puitepäätöksen mukainen, joten se ehdotetaan kumottavaksi.

67 §. Vapaudenmenetyksien vähentäminen. Pykälän 2 momentin mukaan rangaistuslaitoksen johtaja vähentää luovutetun suoritetavasta vapausrangaistuksesta hänelle luovuttamismenettelyssä aiheutuneen vapaudenmenetyksen. Koska vankiloiden organisaatio on muuttanut vankeuslain (767/2005) tultua voimaan, rangaistuslaitoksen johtaja ehdotetaan säännöksessä muutettavaksi aluevankilan täytäntöönpanosta vastaavaksi virkamieheksi.

2.5 Laki huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan

Henkilö voidaan eräin edellytyksin luovuttaa Suomesta toiseen Pohjoismaahan huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten. Luovuttamisesta päättää joko poliisipäällikkö tai lääninhallitus. Muutosta voidaan hakea hallintolainkäytöstä säädetyssä järjestyksessä.

Lain 13 §:ssä viitataan vuoden 1960 pohjoismaisen luovuttamislain 7 ja 21 §:ään. Lain 7 §:ssä säädetään siitä, että luovutettaessa henkilö Suomesta toiseen Pohjoismaahan on luovuttamispyyntöön suostuttaessa asetettava ehto siitä, ettei pääsäännön mukaan luovutettava saa asettaa syytteeseen tai rangaista muista teoista kuin niistä, joista hänet on luovutettu, eikä häntä myöskään saada luovuttaa rikoksen johdosta edelleen muuhun valtioon. Lain 21 §:n mukaan ehdosta voidaan kuitenkin poiketa, jos Suomesta luovuttamisesta päättävä viranomais antaa siihen luvan.

Pykälän tarkoituksena on turvata se, myös lain esitöistä (HE 97/1970 vp) ilmenevä seikka, ettei huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten toiseen Pohjoismaahan luovutettuun henkilöön saa kohdistaa tässä valtiossa rikosoikeudellisia toimenpiteitä.

Luovuttaminen yhtäältä huoltoa tai hoitoa varten ja toisaalta rikoksen johdosta poikkeavat toisistaan niin edellytyksiltään kuin asiassa noudatettavalta menettelyltään ja päätösvaltaisilta viranomaisiltaan. Siksi jos hoitoa tai huoltoa varten luovutettavaan henkilöön halutaan toisessa Pohjoismaassa kohdistaa rikosoikeudellisia toimenpiteitä, tähän on pyydettävä lupa, jonka myöntämisen edellytyksenä edellä mainitun 21 §:n mukaan on se, että rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta säädetyt edellytykset ovat käsillä.

Koska 1. lakiehdotuksen mukaan vuoden 1960 pohjoismainen luovuttamislaki korvattaisiin uudella luovuttamislailla, myös edellä mainittua 13 §:ää on muutettava.

13 §. Pykälässä säädettäisiin siitä, että kun henkilö luovutetaan toiseen Pohjoismaahan huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten, luovuttamis päätökseen on otettava ehto siitä, ettei luovutettavaan henkilöön saa kohdistaa rikosoikeudellisia toimenpiteitä eikä häntä saa luovuttaa rikoksen johdosta edelleen.

Pykälässä säädettäisiin myös siitä, että edellä mainitusta ehdosta voitaisiin vastaanottaneen Pohjoismaan pyynnöstä myöntää lupa noudattaen soveltuvin osin, mitä 1. lakiehdotuksessa tarkoitettu laissa taikka EU-luovuttamislaissa tai yleisessä luovuttamislaissa säädetään.

Jos vastaanottaneessa Pohjoismaassa henkilö haluttaisiin saattaa rikosoikeudelliseen vastuuseen, tätä olisi pyydettävä siten kuin 1. lakiehdotuksen 47 §:n 2 momentissa säädetään. Luvan käsittelyssä noudatettaisiin mainitun lakiehdotuksen 48 §:ää. Luvan myöntämisestä päättäisi käräjäoikeus. Luovutetulle henkilölle olisi määrättävä puolustaja. Lupa myönnettäisiin, jos mainitussa laissa tarkoitettujen luovuttamisen edellytykset olisivat käsillä, eikä tapaukseen soveltuisi mikään kieltäytymisperuste. Muutoksenhakuun sovellettaisiin 49 §:ää. Mainittuja säännöksiä sovellettaisiin myös silloin, kun henkilöä pyydetään

luovutettavaksi rikoksen johdosta edelleen toiseen Pohjoismaahan.

Jos taas henkilöä pyydetään edelleen luovutettavaksi muuhun Euroopan unionin jäsenvaltioon kuin Pohjoismaahan, noudatettaisiin soveltuvin osin, mitä EU-luovuttamislaissa ja erityisesti sen 50—52 §:ssä säädetään. Niin sanottuun kolmanteen valtioon luovuttamisesta noudatettaisiin soveltuvin osin, mitä yleisessä luovuttamislaissa ja erityisesti sen 32 §:ssä säädetään.

2.6 Pakkokeinolaki

Pakkokeinolain 1 luvun 3 ja 8 §:n mukaan rikoksesta todennäköisin syin epäilty saadaan pidättää ja vangita, jos rikoksesta ei ole säädetty lievempää rangaistusta kuin kaksi vuotta vankeutta taikka jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta ja on syytä epäillä, että hän lähtee pakoon tai karttaa esitutkintaa, oikeudenkäyntiä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa, vaikeuttaa asian selvittämistä esimerkiksi todistusaineistoa hävittämällä tai jatkaa rikollista toimintaa. Lisäksi saadaan pidättää ja vangita henkilö, joka ei anna henkilötietojaan tai jolla ei ole vakinaista asuntoa Suomessa ja joka todennäköisesti poistuisi maasta.

Pakkokeinolain 1 luvun 15 §:n mukaan voidaan muun muassa vangita poissaolevana sellainen henkilö, joka ei ole Suomessa. Vangitsemisesta päättää tuomioistuin pitämiseen oikeutetun virkamiehen vaatimuksesta. Mainittuja virkamiehiä ovat pakkokeinolain 1 luvun 6 §:n mukaan muun muassa poliisipäällystöön kuuluvat poliisimiehet ja viralliset syyttäjät.

Luovuttamislainsäädännössä säännönmukaisesti edellytetään, että henkilöstä on annettu vangitsemismääräys, jotta voidaan pyytää toiselta valtiolta henkilön luovuttamista Suomeen ja jotta pyyntöön suostuttaisiin toisessa valtiossa.

Vangitsemista koskevat säännökset on muotoiltu ennen kaikkea pitäen silmällä sitä tilannetta, että Suomessa oleskeleva on epäiltynä Suomessa tehdystä rikoksesta. Nykyiset vangitsemissäännökset eivät kuitenkaan aina välttämättä sovellu tapauksiin, joissa henkilö on tehnyt rikoksen Suomessa ja poistunut sen jälkeen Suomesta. Tällaisen henkilön olin-

paikka ulkomailla voi olla myös tiedossa. Tällaisissa tapauksissa vangitsemismääräys on nykyisen lain perusteella annettavissa vaikeuksista vain silloin, kun henkilöä epäillään rikoksesta, josta ei ole säädetty lievempää rangaistusta kuin kaksi vuotta vankeutta. Vangitsemisedellytyksen soveltamisala on kuitenkin suhteellisen kapea. Sen perusteella voidaan vangita esimerkiksi henkirikoksesta, törkeästä ryöstöstä tai törkeästä raiskauksesta todennäköisin syin epäilty. Toisaalta esimerkiksi törkeä huumausainerikos ja törkeä pahoinpitely eivät kuulu säännöksen soveltamisalaan.

Vangitseminen sellaisen rikoksen perusteella, josta voidaan tuomita vähintään yksi vuosi vankeutta, edellyttää, että käsillä on ainakin yksi edellä mainittu lisäperuste. Jos henkilö on ehtinyt poistua Suomen lainkäyttöalueelta, ei ole kovin mielekästä pohtia paonvaaraa tai lainkäytön karttamista. Todisteiden hävittämisvaarasta tai rikollisen toiminnan jatkamisvaarasta ei useinkaan ole selvitystä esitettävissä. Myöskään tuntemattoman tai ulkomailla asuvan erityiset vangitsemisperusteet eivät sovellu, jos epäilty on jo poistunut Suomesta.

Edellä mainitun perusteella pakkokeinolaikiin ehdotetaan otettavaksi uusi vangitsemisperuste, joka tulisi sovellettavaksi, kun tarvitaan vangitsemispäätös, jotta voitaisiin pyytää henkilön luovuttamista Suomeen. Merkitystä ei ole sillä, minkä luovuttamislain nojalla luovuttamista pyydetään.

Pakkokeinolain 4 luvun 15 a §:n 2 momentin mukaan annettaessa oikeusapua vieraan valtion pyynnön johdosta pidättämiseen oikeutetun virkamiehen takavarikoimista koskeva päätös on saatettava viikon kuluttua takavarikoimisesta takavarikointipaikkakunnan käräjäoikeuden vahvistettavaksi. Vahvistaessaan takavarikon tuomioistuimen on asetettava määräaika sille, kuinka pitkään takavariko on voimassa. Määräaika voidaan tarvittaessa pidentää.

EU-luovuttamislain 66 §:n 2 momentin ja ehdotetun pohjoismaisen luovuttamislain 63 §:n 2 momentin mukaan tuomioistuin voi luovuttamista koskevassa päätöksessä määrätä, että takavarikoitu esine on siirrettävä luovuttamista pyytäneelle valtiolle.

Käytännössä on esiintynyt se tilanne, että EU-luovuttamislain nojalla toimivaltainen tuomioistuin on tehnyt päätöksen takavarikoidun esineen siirtämisestä luovuttamista pyytäneelle valtiolle, mutta takavarikkoasia on käsitelty muussa eli takavarikointipaikan tuomioistuimessa. Tätä on pidettävä epätarkoituksenmukaisena. On perusteltua, että luovuttamisesta käsittelevä tuomioistuin voi myös päättää takavarikosta, jotta asiakokonaisuus on yhden tuomioistuimen vastuulla.

Mainituilla perusteluilla ehdotetaan pakkokeinolain 4 luvun 15 a §:n 2 momenttia muutettavaksi niin, että takavarikosta voi päättää myös luovuttamisesta päättävä tuomioistuin silloinkin, kun se ei ole takavarikointipaikan tuomioistuin.

1 luku **Kiinniottaminen, pidättäminen ja vangitseminen**

8 §. *Vangitsemisen edellytykset.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi *3 momentti*, jonka mukaan Suomeen luovuttamista varten rikoksesta todennäköisin syin epäilty saadaan vangita, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta. Säännös vastaa muutoin pidättämisen ja vangitsemisen yleissäännöstä, mutta paon, todisteiden hävittämisen tai rikollisen toiminnan jatkamisen vaaraa ei edellyttäisi.

Säännös olisi luonteeltaan toissijainen suhteessa jo voimassa oleviin vangitsemissäännöksiin. Säännöstä sovellettaisiin vain niissä tilanteissa, joissa luovutusasian toimivaltainen virkamies on päättänyt, että hän tulee esittämään luovuttamispyynnön. Eri luovuttamislakien mukaan luovuttamispyyntöön on liitettävä jäljennös vangitsemispäätöksestä tai sisällytettävä muuten vastaavat tiedot vangitsemispäätöksestä.

Vangitsemismenettelyssä noudatettaisiin, mitä 1 luvussa säädetään. Tuomioistuin päättää luvun 9 §:n mukaan vangitsemisesta ja asiassa käytännössä sovellettaisiin 15 §:n 3 momenttia tietymättömissä olevan vangitsemisesta. Tuomioistuin ei tutkisi, ovatko Suomeen luovuttamisen edellytykset olemassa vaan ainoastaan vangitsemisedellytysten käsillä olon. Tuomioistuimelle ei myöskään olisi tarpeen esittää luovutuspyyntöä tai luonnosta sellaiseksi. Jos kuitenkin virkamies

myöhemmin toteaisi, ettei hän tulekaan luovuttamispyyntöä esittämään, hänen olisi soveltuvien osin luvun 24 §:n 2 momentin osoittamalla tavalla pyydettyä tuomioistuimelta vangitsemispäätöksen peruuttamista.

Luvun 10 §:n mukaan esitutinnan aikana vangitsemisvaatimuksen tekee pidättämiseen oikeutettu virkamies eli yleensä poliisipäällystöön kuuluva poliisimies, jonka on ilmoitettava vaatimuksesta ennen sen tekemistä syyttäjälle, joka voi ottaa asian päätettäväkseen. Syyteharkinnan aikana vangitsemisvaatimuksen tekemisestä päättää syyttäjä.

Suomeen luovuttamista voi vaatia EU-luovuttamislain ja säädettäväksi ehdotetun pohjoismaisen luovuttamislain mukaan kihlakunnansyyttäjä. Yleisen luovuttamislain mukaan syyttäjä- ja poliisiviranomainen voi tehdä oikeusministeriölle esityksen henkilön luovuttamisesta Suomeen. Esitystä varten tarvitaan vangitsemismääräys. Oikeusministeriö päättää luovuttamispyynnön tekemisestä.

Koska samoilla virkamies on toimivalta vaatia vangitsemista ja tehdä luovuttamispyyntö tai esitys siitä, ei luvun 10 §:ää ehdoteta muutettavaksi. Selvä lähtökohta olisi, että se viranomainen, joka on päättänyt tehdä luovuttamispyynnön tai esityksen siitä, esittäisi myös ehdotetun 8 §:n 3 momenttiin perustuvan vangitsemisvaatimuksen. Estettä ei kuitenkaan olisi sille, että esimerkiksi syyttäjän päätettyä tehdä EU-luovuttamislain mukaisen luovutuspyynnön vangitsemisvaatimuksen esittäisi syyttäjän suostumuksella muu pidättämiseen oikeutettu virkamies. Kun etsitty henkilö luovutettaisiin Suomeen tai hänet otetaan kiinni Suomen alueella, asiassa sovellettaisiin luvun 19 §:ää, jonka mukaan poissaolleen kiinniottamisesta on ilmoitettava tuomioistuimelle, jonka on otettava vangitsemisasiat uudelleen tutkittavaksi viipymättä ja viimeistään neljän vuorokauden kuluessa vapaudenmenetyksestä. Jos henkilö luovutetaan ulkomailta Suomeen, neljän vuorokauden määräaika alkaisi siitä, kun luovutettava saapuu Suomen maaperälle. Tässä oikeudenkäynnissä kiinniotetun vangitsemista voidaan jatkaa, jos siihen on luvun 3 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset. Vangitsemispäätöstä ei luonnollisestikaan enää voi-

taisi perustaa ehdotettuun 8 §:n 3 momenttiin, koska henkilö on jo Suomessa.

4 luku **Takavarikko**

15 a §. *Takavarikosta päättäminen vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta.* Pykälän 1 momentin mukaan esine voidaan vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta takavarikoida. Esineen takavarikointi tulee EU-luovuttamislain 66 §:n 1 momentin ja ehdotetun pohjoismaisen luovuttamislain 63 §:n 1 momentin mukaan kysymykseen myös luovuttamispyynnön johdosta tai suomalaisen viranomaisen omasta aloitteestakin.

Pykälän 2 momentin mukaan takavarikointi koskeva päätös on saatettava takavarikointipaikan tuomioistuimen vahvistettavaksi. Jos tuomioistuin vahvistaa takavarikon, se samalla asettaa takavarikolle voimassaololle määräajan. Määräaika voidaan tuomioistuimen päätöksellä pidentää.

Momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta tehdystä takavarikosta voisi päättää takavarikointipaikan käräjäoikeuden lisäksi myös EU-luovuttamislain 66 §:n 2 momentissa ja ehdotetun pohjoismaisen luovuttamislain 63 §:n 2 momentissa tarkoitettu luovuttamisasiaa käsittelevä tuomioistuin.

Momentin nojalla olisi mahdollista, että kun pidättämiseen oikeutettu virkamies on takavarikoinut luovuttamisasiaan liittyvän esineen, hän voisi pyytää takavarikon vahvistamista suoraan luovuttamisesta päättävältä tuomioistuimelta, mutta myös takavarikointipaikan tuomioistuin olisi toimivaltainen takavarikkoasian käsittelemään. Estettä ei ole myöskään sille, että takavarikkoasia siirretään luovuttamisasian syyttäjälle.

Jos takavarikointipaikan tuomioistuin on päättänyt takavarikoimisesta, jonka jälkeen luovuttamisasian tuomioistuin esimerkiksi kumoo takavarikon, olisi luovuttamisasian syyttäjän ilmoitettava siitä tarvittaessa takavarikkoaiemmin käsitelleelle viranomaiselle. Tämä olisi tapauksesta riippuen takavarikosta päättänyt pidättämiseen oikeutettu virkamies tai tuomioistuin.

3 Voimaantulo

Esityksessä ehdotetaan, että lait tulisivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Sopimuksen voimaantulosta Pohjoismaiden välillä määrätään 29 artiklassa. Sen 4 kappaleen mukaan sopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun kaikki Pohjoismaat ovat suostuneet artiklan 1 kappaleen mukaisesti sopimuksen hyväksymällä tai ratifioinnilla sitoutumaan siihen. Sopimuksen voimaansaattamista koskeva laki ehdotetaan tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella määrättävänä ajankohtana. Voimaansaattamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin sopimus.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset siihen katsomatta, onko määräys ristiriidassa tai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa.

Edellä mainitun mukaisesti sopimuksessa on useita määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Sopimuksen keskeisiä elementtejä ovat aineellisia määräyksiä sisältävät sopimusmääräykset. Tällaisia ovat erityisesti sopimuksen 1—2, 4—6, 9—12, 15—16 ja 20—27 artikla.

Suomi antaisi sopimuksen 3 artiklan nojalla ilmoituksen, jonka mukaan artiklan 1 kohdassa tarkoitettu pidätysmääräyksen antava oikeusviranomainen on Suomessa syytetöimenpiteiden osalta syyttäjä. Vapausrangaistusten täytäntöönpanoa koskevien pyyntöjen osalta pidätysmääräyksen antava oikeusviranomainen olisi Rikosseuraamusvirasto. Artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja täytäntöönpanosta vastaavia oikeusviranomaisia ovat

Suomessa Helsingin, Kuopion, Oulun ja Tampereen käräjäoikeudet sekä korkein oikeus, jotka ovat toimivaltaisia päättämään pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta. Pidätysmääräyksiä olisivat toimivaltaisia vastaanottamaan Helsingin, Itä-Suomen, Oulun ja Pirkanmaan syyttäjävirstojen syyttäjät sekä erityisestä syystä myös muu syyttäjä.

Suomi antaisi sopimuksen 3 artiklan 3 kohdan nojalla ilmoituksen, jonka mukaan Suomi nimeää keskusviranomaiseksi oikeusministeriön ja keskusrikospoliisin SIRENE-toimiston. Suomen ilmoituksessa kuitenkin selvennettäisiin, että oikeusministeriö toimii keskusviranomaisena, johon toisen Pohjoismaan viranomainen voi ottaa yhteyttä pohjoismaiseen pidätysmääräykseen liittyvissä kysymyksissä. Tarvittaessa, jos muita toimintamistapoja ei ole pidettävä tarkoituksenmukaisina, oikeusministeriö voi myös vastaanottaa pidätysmääräyksiä toimitettavaksi toimivaltaiselle syyttäjälle. Keskusrikospoliisin SIRENE-toimiston osalta Suomen ilmoituksessa selvennettäisiin, että toimisto on toimivaltainen välittämään pohjoismaisia pidätysmääräyksiä ja niihin liittyvää kirjeenvaihtoa toimivaltaisille syyttäjille. Pidätysmääräykset ja niihin liittyvä kirjeenvaihto voidaan kuitenkin toimittaa myös suoraan toimivaltaiselle syyttäjälle.

Koska näissä ilmoituksissa on kyse vain Suomen kansallisen lainsäädännön mukaan määräytyvien toimivaltaisten viranomaisten nimeämisestä, esityksessä on katsottu, ettei niiden tekeminen edellytä eduskunnan suostumusta.

4.2 Käsittelyjärjestys

Esitys sisältää ehdotuksen siitä, että myös Suomen kansalaisia voidaan pohjoismaisen luovuttamislain nojalla vastoin tahtoaan luovuttaa toiseen Pohjoismaahan. Suomen kansalaisten luovuttamisen edellytysten ja esteiden osalta noudatettaisiin samoja periaatteita kuin muidenkin henkilöiden luovuttamisen osalta. Sopimuksessa omat kansalaiset asetetaan samaan asemaan kuin muutkin henkilöt.

Esitys sisältää ehdotuksen myös siitä, että Suomen kansalainen voitaisiin vastoin tahto-

aan kuljettaa Suomen alueen läpi. Kansalaisten kauttakuljetukseen sovellettaisiin samoja periaatteita kuin muihinkin henkilöihin. Kauttakuljetuksen edellytyksistä säädettäisiin pohjoismaisen luovuttamislain 66 §:ssä. Kauttakuljetus olisi sallittu ilman eri lupaa.

Perustuslain 9 §:n 3 momentin Suomen kansalaista ei saa estää saapumasta maahan, karkottaa maasta eikä vastoin tahtoaan luovuttaa tai siirtää toiseen maahan. Lailla voidaan kuitenkin säätää, että Suomen kansalainen voidaan rikoksen johdosta tai oikeudenkäyntiä varten taikka lapsen huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanemiseksi luovuttaa tai siirtää maahan, jossa hänen ihmisoikeutensa ja oikeusturvansa on taattu. Muutos (EK 11/2007) on vahvistettu elokuussa 2007 tasavallan presidentin esittelystä. Muutos tulee voimaan 1 päivänä loka-kuuta 2007.

Aiemman perustuslain 9 §:n 3 momentin mukaan Suomen kansalaisen luovuttaminen oli kielletty, joten luovuttamisesta tuli säätää perustuslain 95 §:n 2 momentissa tarkoitettua järjestyksessä. Perustuslain muutoksen voimaan tultua lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Perustuslain 9 §:n 4 momentin mukaan ulkomaalaista ei saa luovuttaa, jos häntä uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu. Momenttien kannalta on merkityksellinen ehdotetun pohjoismaisen luovuttamislain 4 §:n 6 kohta, jonka mukaan luovuttamisesta tulee kieltäytyä, jos on perusteltua syytä epäillä luovutettavan henkilön joutuvan kohdelluksi mainitulla tavalla. Vastaava kieltäytymisperuste on EU-luovuttamislaisissa, jonka on katsottu täyttävän perustuslain 9 §:n 4 momentin vaatimukset (PeVL 18/2003 s. 3—4).

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

Eduskunta hyväksyisi Kööpenhaminassa 15 päivänä joulukuuta 2005 tehdyn rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välisen sopimuksen (Pohjoismainen pidätysmääräys).

Edellä esitetyn perusteella ja koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

*Lakiehdotukset***1.****Laki****rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välisen sopimuksen (Pohjoismainen pidätysmääräys) lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Kööpenhaminassa 15 päivänä joulukuuta 2005 tehdyn rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välisen sopimuksen (pohjoismainen pidätysmääräys) lainsäädännön alaan kuuluvat määräyk-

set ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2.**Laki****rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tämän lain mukaisesti voidaan luovuttaa Suomessa oleskeleva henkilö syytetoimenpiteitä tai vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan sekä pyytää Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa oleskeleva henkilö luovutettavaksi Suomeen.

2 luku

Luovuttaminen Suomesta toiseen Pohjoismaahan*Yleiset edellytykset*

2 §

Luovuttaminen kaksoisrangaistavuutta tutkimatta

Luovuttamiseen suostutaan, jos pyynnön perusteena olevasta teosta pyynnön esittäneen Pohjoismaan lain mukaan voidaan tuo-

mita vapausrangaistus taikka jos luovutettavaksi pyydetty on pyynnön esittäneessä Pohjoismaassa tuomittu vapausrangaistukseen.

3 §

Liitännäiset rikokset

Jos pyyntö käsittää useita tekoja ja 2 §:ssä säädetyt edellytykset ovat olemassa jonkin teon osalta, pyyntöön suostutaan myös muiden tekojen osalta.

Kieltäytymisperusteet

4 §

Ehdottomat kieltäytymisperusteet

Luovuttamisesta tulee kieltäytyä, jos:

1) pyynnön perusteena olevasta teosta on Suomessa perustuslain 105 §:n 2 momentin mukaisesti lailla säädetty yleinen armahdus ja tekoon voitaisiin rikoslain (39/1889) 1 luvun mukaan soveltaa Suomen lakia;

2) luovutettavaksi pyydetty on Pohjoismaassa tai Euroopan unionin jäsenvaltiossa lainvoimaisesti tuomittu pyynnön perusteena olevasta teosta edellyttäen, että jos hänet on tuomittu rangaistukseen, hän on suorittanut sen tai suorittaa sitä taikka rangaistusta ei voida enää panna täytäntöön tuomion antaneen valtion lainsäädännön mukaan;

3) luovutettavaksi pyydetty ei pyynnön perusteena olevan teon tehdessään ollut täyttänyt viittätoista vuotta;

4) pyyntö koskee vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa ja luovutettavaksi pyydetty on Suomen kansalainen ja pyytää saada suorittaa vapausrangaistuksen Suomessa; vapausrangaistus on pantava Suomessa täytäntöön noudattaen, mitä siitä erikseen säädetään;

5) pyynnön perusteena oleva teko katsotaan rikoslain 1 luvun mukaan tehdyksi kokonaan tai osittain Suomessa taikka suomalaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa eikä teko tai sitä vastaava teko ole Suomessa rangaistava;

6) on perusteltua syytä epäillä, että luovutettavaksi pyydettyä uhkaisi kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu tai että hän joutuisi alkuperänsä,

tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuulumisensa, uskontonsa, vakaumuksensa tai poliittisen mielipiteensä vuoksi henkeään tai vapauttaan uhkaavan tai muun vainon kohteeksi, taikka voidaan perustellusti olettaa, että hän joutuu ihmisoikeuksien tai perustuslaissa turvatuun oikeusturvan, sananvapauden tai yhdistymisvapauden loukkauksen kohteeksi.

Luovuttamisesta tulee kieltäytyä myös, jos luovuttaminen asianomaisen henkilön ikään, terveydentilaan tai muihin henkilökohtaisiin seikkoihin taikka erityisiin olosuhteisiin nähden olisi inhimillisistä syistä kohtuutonta eikä tämä kohtuuttomuus ole poistettavissa siirtämällä täytäntöönpanoa 44 §:n nojalla.

5 §

Harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet

Luovuttamisesta voidaan kieltäytyä, jos:

1) luovutettavaksi pyydetty on Suomessa epäilty tai syytteessä pyynnön perusteena olevasta teosta;

2) pyynnön perusteena olevasta teosta on Suomessa päätetty jättää syyte nostamatta tai nostetusta syytteestä on luovuttu;

3) pyynnön perusteena olevasta teosta on jossakin Pohjoismaassa annettu muu lopullinen päätös kuin tuomio, joka estäisi syytteen nostamisen;

4) pyyntö koskee vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa, luovutettavaksi pyydetty asuu Suomessa pysyvästi ja pyytää saada suorittaa vapausrangaistuksen Suomessa sekä hänen henkilökohtaisten olosuhteittensa tai muun erityisen syyn takia on perusteltua, että hän suorittaa vapausrangaistuksen Suomessa; vapausrangaistus on pantava Suomessa täytäntöön noudattaen, mitä siitä erikseen säädetään;

5) luovutettavaksi pyydetty on jossakin muussa kuin Pohjoismaihin tai Euroopan unioniin kuuluvassa valtiossa taikka kansainvälisessä rikostuomioistuimessa lainvoimaisesti tuomittu pyynnön perusteena olevasta teosta edellyttäen, että jos hänet on tuomittu rangaistukseen, hän on suorittanut sen tai suorittaa sitä taikka rangaistusta ei voida enää panna täytäntöön tuomion antaneen maan lainsäädännön mukaan.

6 §

Suostumus luovuttamiseen

Vaikka luovutettavaksi pyydetty suostuu luovuttamiseensa, luovuttamisesta voidaan kieltäytyä 5 §:n 1 kohdassa säädetyllä perusteella.

Ehdot

7 §

Luovutettavan palauttamista koskeva ehto

Päätettäessä luovuttaa Suomen kansalainen syytetoimenpiteitä varten luovuttamisen ehdoksi on asetettava, että hänet välittömästi tuomion tultua lainvoimaiseksi palautetaan Suomeen suorittamaan mahdollisesti tuomitua vapausrangaistusta, jos luovutettavaksi pyydetty luovuttamisasian käsittelyn yhteydessä on pyytänyt saada suorittaa rangaistuksen Suomessa.

Jos luovutettavaksi pyydetty asuu Suomessa pysyvästi, 1 momentin mukainen ehto voidaan asettaa, jos luovutettavaksi pyydetty luovuttamisasian käsittelyn yhteydessä on pyytänyt saada suorittaa rangaistuksen Suomessa ja hänen henkilökohtaisten olosuhteitensa tai muun erityisen syyn takia on perusteltua, että hän voi suorittaa mahdollisesti tuomittavan vapausrangaistuksen Suomessa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut seuraamukset on pantava Suomessa täytäntöön noudattaen, mitä siitä erikseen säädetään.

Toimivaltaiset viranomaiset

8 §

Toimivaltaiset tuomioistuimet

Jollei tässä laissa toisin säädetä, luovuttamisesta ja säilöön ottamisen voimassa pitämisestä päättää:

1) Helsingin kärjäoikeus, jos luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Helsingin tai Kouvolan hovioikeuden tuomiopiirin alueella;

2) Kuopion kärjäoikeus, jos luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten ta-

voitettu Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiirin alueella;

3) Oulun kärjäoikeus, jos luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiirin alueella;

4) Tampereen kärjäoikeus, jos luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Turun tai Vaasan hovioikeuden tuomiopiirin alueella.

Erityisestä syystä 1 momentissa mainittu kärjäoikeus voi päättää luovuttamisesta ja säilöön ottamisen voimassa pitämisestä siitä riippumatta, minkä hovioikeuden tuomiopiirin alueella luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu.

9 §

Toimivaltaiset syyttäjät

Jollei tässä laissa toisin säädetä, Helsingin, Kuopion, Oulun ja Tampereen kärjäoikeuksien tuomiopiirissä toimivat kihlakunnan-syyttäjät ovat toimivaltaisia hoitamaan tämän lain mukaisia syyttäjän tehtäviä.

Erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voi olla myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu syyttäjä.

Pyynnön toimittaminen ja sisältö

10 §

Yhteydenpitojärjestys

Pohjoismaan toimivaltainen viranomainen voi lähettää kiinniottamista ja luovuttamista koskevan pyynnön kansainvälisen yhteydenpitojärjestelmän välityksellä taikka suoraan yhteen tai useampaan Pohjoismaahan ja pyytää henkilön etsintää kyseisten Pohjoismaiden kansallisten etsintämenettelyjen mukaisesti.

Jos luovutettavaksi pyydetyn olinpaikka Suomessa tunnetaan, pyyntö voidaan toimittaa suoraan tai kansainvälisten yhteydenpito-kanavien välityksellä toimivaltaiselle syyttäjälle.

Syyttäjän on tehtävä keskusrikospoliisille ilmoitus pyynnöstä, jota ei ole toimitettu keskusrikospoliisiin välityksellä.

11 §

Pyynnön sisältö ja muoto

Kiinniottamista ja luovuttamista koskevan pyynnön tulee sisältää seuraavat tiedot:

1) luovutettavaksi pyydetyn henkilöllisyys ja kansalaisuus;

2) pyynnön esittäneen toimivaltaisen viranomaisen nimi, osoite, puhelin- ja telekopionumero sekä sähköpostiosoite;

3) ilmoitus siitä, onko olemassa täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös tai tuomio, joka täyttää 2 §:ssä säädetty edellytykset;

4) rikoksen luonne ja oikeudellinen luokittelu;

5) kuvaus olosuhteista, joissa rikos on tehty, mukaan lukien aika, paikka ja se, miten luovutettavaksi pyydetty on osallinen rikokseen;

6) määrätty rangaistus, jos kyseessä on lopullinen tuomio, tai pyynnön esittäneen Pohjoismaan laissa rikoksesta säädetty rangaistusasteikko; sekä

7) mahdollisuuksien mukaan rikoksen muut seuraukset.

Jos pyyntö koskee useita tekoja, riittää, että yhdestä teosta ilmoitetaan 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain annetun lain (1286/2003) 14 §:n mukaista Ruotsin tai Tanskan pyyntöä pidetään myös tässä pykälässä tarkoitettuna kiinniottamista ja luovuttamista koskevana pyyntönä.

Pyyntö on tehtävä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

12 §

Kieli ja käännökset

Pyyntö on tehtävä suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä.

Suomen toimivaltainen viranomainen voi täyttää pyynnön, vaikka pyyntö on tehty jollakin muulla kuin suomen, ruotsin tai eng-

lannin kielellä, jollei pyynnön täyttämiseksi muutoin ole estettä.

Jos pyyntö on tehty muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, keskusrikospoliisiin tulee huolehtia pyynnön kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle.

Kiinniottaminen ja säilöön ottaminen

13 §

Kiinniottaminen

Poliisimies saa ottaa kiinni tämän lain nojalla luovutettavaksi pyydetyn, joka on määrätty säilöön otettavaksi.

Poliisimies saa ottaa tämän lain nojalla luovutettavaksi pyydetyn kiinni ilman säilöön ottamista koskevaa päätöstäkin, jos kiinniottamista ja luovuttamista koskevan pyynnön täytäntöönpano voi muuten vaarantua. Kiinniottamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä pakkokeinolaissa (450/1987) säädetään.

Kiinniottamisesta on viipymättä ilmoitettava keskusrikospoliisille ja toimivaltaiselle syyttäjälle. Keskusrikospoliisi ilmoittaa luovutettavaksi pyydetyn kiinniottamisesta pyynnön esittäneen Pohjoismaan toimivaltaiselle viranomaiselle.

14 §

Säilöön ottaminen

Luovuttamisen varmistamiseksi pidättämiseen oikeutettu virkamies voi päättää ottaa luovutettavaksi pyydetyn säilöön. Säilöön ottamista koskevat asiakirjat on viipymättä toimitettava toimivaltaiselle syyttäjälle. Jos syyttäjä päättää jatkaa säilössä pitämistä, hänen on ilmoitettava siitä toimivaltaiselle käräjäoikeudelle.

Säilössä pitämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä tutkintavankeudesta säädetään.

Luovutettavaksi pyydetty voidaan säilöön ottamisen sijasta määrätä matkustuskieltoon. Matkustuskiellosta on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä pakkokeinolaissa säädetään ja mitä tässä laissa säädetään säilöön ottamisesta.

15 §

Säilöön ottamisen pitäminen voimassa

Saatuaan ilmoituksen säilöön ottamisesta käräjäoikeuden on otettava säilöön ottamisen voimassa pitämistä koskeva asia käsiteltäväkseen viipymättä noudattaen soveltuvin osin, mitä pakkokeinolaissa säädetään vangitsemisvaatimuksen käsittelystä. Syyttäjä esittää säilöön ottamisen voimassa pitämistä koskevan vaatimuksen käräjäoikeudessa.

Tuomioistuimen on pysytettävä säilöön ottamista koskeva päätös voimassa, jos on syytä epäillä, että kiinniottamista ja luovuttamista koskevan pyynnön täytäntöönpano voi muuten vaarantua. Syyttäjän on ilmoitettava käräjäoikeuden päätöksestä keskusrikospoliisille.

16 §

Kantelu säilöön ottamisen pitämisestä voimassa

Säilöön otettu saa määrääjasta riippumatta kannella korkeimpaan oikeuteen käräjäoikeuden säilöön ottamisen voimassa pitämistä koskevasta päätöksestä.

Avustaja ja puolustaja

17 §

Oikeus avustajaan ja puolustajaan

Luovutettavaksi pyydetyllä on oikeus käyttää avustajaa.

Luovutettavaksi pyydetylle on määrättävä puolustaja, jos hän sitä pyytää. Tuomioistuin määrää puolustajalle maksettavaksi kohtuullisen korvauksen, joka jää valtion vahingoksi. Puolustajan määräämisestä viran puolesta samoin kuin puolustajasta muutoin on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa säädetään.

Luovutettavaksi pyydetylle, joka on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Suomessa, poliisin on viipymättä selvitettävä hänen oikeu-

tensa käyttää avustajaa sekä se, että hänelle voidaan määrätä puolustaja.

Luovuttamisasian valmistelu

18 §

Luovutettavaksi pyydetylle tehtävät ilmoitukset ja tiedustelut

Kun luovutettavaksi pyydetty on pyynnön vuoksi otettu säilöön tai muuten tavoitettu Suomessa, keskusrikospoliisin on viipymättä annettava luovutettavaksi pyydetylle todisteellisesti tiedoksi kiinniottamista ja luovuttamista koskeva pyyntö sekä selostettava sen sisältö. Luovutettavaksi pyydetylle on myös ilmoitettava, että hänellä on mahdollisuus suostua luovuttamiseensa. Luovutettavaksi pyydetylle on lisäksi selostettava suostumuksen merkitys. Luovutettavaksi pyydetyltä on tiedusteltava, aikooko hän suostua luovuttamiseensa tai katsooko hän, että tässä laissa säädettyjä kieltäytymisperusteita tai ehtoja voidaan soveltaa hänen asiassaan. Luovutettavaksi pyydetyltä on tarvittaessa myös tiedusteltava, pyytääkö hän saada suorittaa vapausrajoituksensa Suomessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut ilmoitukset ja tiedustelut on tehtävä luovutettavaksi pyydetyn ymmärtämällä kielellä. Suomen ja ruotsin kielen käyttämisestä säädetään kielilaissa (423/2003).

Suoritetuista toimenpiteistä on laadittava pöytäkirja, johon on tehtävä merkinnät tehdyistä toimenpiteistä ja jossa on ilmoitettava saatu selvitys. Keskusrikospoliisi toimittaa pöytäkirjan ja muut asiakirjat toimivaltaiselle syyttäjälle.

19 §

Määräaikojen noudattaminen

Saatuaan 14 §:n mukaisesti säilöön ottamista koskevat asiakirjat syyttäjän on huolehdittava, että luovuttamisasiaa käsitellään viivytyksettä siten, että tuomioistuin voi noudattaa tässä laissa säädettyjä määräaikoja.

20 §

Lisätietojen pyytäminen

Syyttäjä ja poliisi voivat tarvittaessa pyytää lisätietoja pyynnön esittäneen Pohjoismaan toimivaltaiselta viranomaiselta. Tietojen toimittamiselle voidaan asettaa määräaika.

21 §

Pyynnön toimittaminen käräjäoikeudelle

Syyttäjän tulee toimittaa käräjäoikeudelle pyyntö luovuttamista koskevan päätöksen tekemisestä. Pynnön on oltava kirjallinen. Syyttäjän on toimitettava jäljennös pyynnöstä luovutettavaksi pyydetylle tämän ymmärtämällä kielellä.

Pyynnössä tulee esittää:

1) ajankohta, jolloin luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Suomessa;

2) onko luovutettavaksi pyydetty säilöön otettuna sekä säilöön ottamisen ajankohta;

3) selvitys luovuttamisen edellytyksistä, kieltäytymisperusteista ja ehdoista;

4) onko luovutettavaksi pyydetty ilmoittanut aikovansa suostua luovuttamiseensa; sekä

5) onko luovutettavaksi pyydetystä esitetty muita luovuttamispyyntöjä.

Pyynnössä on lisäksi ilmoitettava luovutettavaksi pyydetyn ja hänen avustajansa nimi sekä yhteystiedot. Pynnön liitteenä tulee olla kiinniottamista ja luovuttamista koskeva pyyntö, mahdollisesti toimitetut lisätiedot sekä keskusrikospoliisin laatima pöytäkirja.

Luovuttamisasian käsittely

22 §

Muu noudatettava sääntely

Jollei tässä laissa toisin säädetä, luovuttamisasian käsittelyssä käräjäoikeudessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä rikosasiain käsittelystä käräjäoikeudessa säädetään.

23 §

Määräaikojen noudattaminen käräjäoikeudessa

Käräjäoikeuden on huolehdittava, että luovuttamisasiaa käsitellään viivytyksettä siten, että tuomioistuin voi noudattaa tässä laissa säädettyjä määräaikoja.

24 §

Käräjäoikeuden kokoonpano ja istunto

Luovuttamisasiaa käsiteltäessä käräjäoikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on yksin puheenjohtaja. Istunto voidaan pitää myös muuna aikana ja muussa paikassa kuin yleisen alioikeuden istunnosta säädetään.

Luovuttamisasia voidaan käsitellä säilöön ottamisen voimassa pitämistä koskevassa käräjäoikeuden istunnossa. Jollei käräjäoikeus pidä sitä ilmeisen tarpeettomana, asia voidaan käsitellä erillisessä istunnossa.

Käräjäoikeuden on syyttäjän pyynnön saatuaan annettava tiedoksi syyttäjälle ja luovutettavaksi pyydetylle asiaa käsittelevän istunnon ajankohta ja paikka. Luovutettavaksi pyydetylle, jota ei ole otettu säilöön, on lisäksi ilmoitettava, mikä seuraamus hänelle voi aiheutua siitä, ettei hän saavu istuntoon.

25 §

Läsnäolo istunnossa

Syyttäjän on oltava läsnä ja esitettävä pyyntönsä sisältö käräjäoikeuden istunnossa. Syyttäjän tulee valvoa pyynnön esittäneen Pohjoismaan etua.

Luovutettavaksi pyydetty, joka on otettu säilöön, on tuotava käräjäoikeuden istuntoon, ja häntä on kuultava syyttäjän pyynnön sisällöstä.

Luovutettavaksi pyydetylle, jota ei ole otettu säilöön, on varattava tilaisuus tulla kuuluksi syyttäjän pyynnön sisällöstä. Jos luovutettavaksi pyydetty jää pois asian käsittelystä ilman laillista estettä, asia voidaan tutkia ja ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta.

26 §

Suostumuksen ilmoittaminen

Luovutettavaksi pyydetty ilmoittaa henkilökohtaisesti käräjäoikeuden istunnossa, suostuuko hän luovuttamiseensa.

Käräjäoikeuden on ennen suostumuksen vastaanottamista ilmoitettava luovutettavaksi pyydetylle 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen merkitys.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta suostumuksesta sekä 2 momentissa tarkoitetusta ilmoituksesta on tehtävä merkintä pöytäkirjaan.

27 §

Suostumuksen peruuttaminen

Luovutettavaksi pyydetty voi peruuttaa tässä laissa tarkoitetun suostumuksensa, kunnes luovuttamista koskeva päätös on pantu täytäntöön.

Jos luovutettavaksi pyydetty peruuttaa suostumuksensa luovuttamiseen, tuomioistuimen on otettava luovuttamista koskeva asia uudelleen käsiteltäväksi. Suostumuksen antamisen ja peruuttamisen välistä aikaa ei oteta huomioon tässä laissa säädettyjä määräaikoja laskettaessa.

28 §

Lisätietojen pyytäminen

Käräjäoikeus voi tarvittaessa ennen päätöksen tekemistä pyytää lisätietoja pyynnön esittäneen Pohjoismaan toimivaltaiselta viranomaiselta. Tietojen toimittamiselle voidaan asettaa määräaika. Luovutettavaksi pyydetty tulee kuulla toimitetuista tiedoista siten kuin 25 §:ssä säädetään.

29 §

Määräajat

Jos luovutettavaksi pyydetty on suostunut luovuttamiseen, käräjäoikeuden on tehtävä luovuttamista koskeva päätös kolmen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta. Käräjä-

oikeuden on kuitenkin aina tehtävä luovuttamista koskeva päätös 26 päivän kuluessa siitä, kun luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Suomessa. Jos päätöstä ei erityisestä syystä voida tehdä mainitussa määräajassa, se on tehtävä niin pian kuin mahdollista.

30 §

Käräjäoikeuden päätös

Jos luovuttamiselle asetetaan 7 §:n mukainen ehto, se on sisällytettävä käräjäoikeuden päätökseen. Lisäksi käräjäoikeuden päätöksessä on ilmoitettava luovutettavaksi pyydetyn antamasta suostumuksesta.

Jos käräjäoikeus suostuu luovuttamiseen, luovutettava on pidettävä säilössä, jollei tuomioistuin toisin määrää. Jos käräjäoikeus kieltäytyy luovuttamisesta, se voi kuultuaan asiassa syyttäjää ja luovutettavaksi pyydettyä määrätä, että luovutettavaksi pyydetyn säilöön ottamista jatketaan, kunnes luovuttamista koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi tai korkein oikeus päättää toisin.

Mitä 2 momentissa säädetään, koskee soveltuvien osin myös matkustuskieltoa.

31 §

Kilpailevat pyynnöt

Jos useat Pohjoismaat tai jos sekä Pohjoismaa että muu Euroopan unionin jäsenvaltio kuin Pohjoismaa pyytävät saman henkilön luovuttamista, tuomioistuin päättää luovuttamista koskevan päätöksen tehdessään myös, mihin valtioon henkilö luovutetaan. Päätöstä tehdessään tuomioistuimen on otettava huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat, erityisesti pyyntöjen perusteena olevien tekojen laatu ja tekopaikat, pyyntöjen esittämisen ajankohta sekä se, onko pyyntö tehty syytetoimenpiteitä vai vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten.

Jos sekä Pohjoismaa että Euroopan unioniin kuulumaton valtio pyytävät saman henkilön luovuttamista ja tuomioistuin katsoo, että Pohjoismaan pyyntöön voidaan tämän lain mukaan suostua, ja oikeusministeriö kat-

soo, että sille esitettyyn pyyntöön voidaan suostua, oikeusministeriö ratkaisee rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain (456/1970) 25 §:n mukaisesti, mihin valtioon henkilö luovutetaan. Tuomioistuin lykkää lainvoimaisen päätöksensä täytäntöönpanoa ja lähettää päätöksen oikeusministeriöön asian ratkaisemista varten.

Jos sekä Pohjoismaa että kansainvälinen rikostuomioistuin pyytävät saman henkilön luovuttamista, tämän lain mukaisen pyynnön käsittelyä tuomioistuimessa lykätään, kunnes oikeusministeriö on tehnyt sille esitettyä pyyntöä koskevan päätöksen.

32 §

Viivästykset

Jos luovuttamisesta ei ole annettu täytäntöönpanokelpoista ratkaisua 30 päivän kuluessa luovutettavaksi pyydetyn kiinniottamisesta, syyttäjän on ilmoitettava viivästyksestä ja sen syystä pyynnön esittäneen Pohjoismaan toimivaltaiselle viranomaiselle.

Jos luovutettavaksi pyydetty on suostunut luovuttamiseen, eikä luovuttamisesta ole annettu täytäntöönpanokelpoista ratkaisua kolmen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta, syyttäjän on vastaavasti tehtävä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus.

33 §

Päätöksestä ilmoittaminen

Syyttäjä ilmoittaa välittömästi luovuttamista koskevasta lainvoimaisesta päätöksestä pyynnön esittäneen Pohjoismaan toimivaltaiselle viranomaiselle sekä keskusrikospoliisille. Jos luovuttamisesta on kieltäydytty, pyynnön esittäneelle Pohjoismaalle tulee ilmoittaa myös kieltäytymisen peruste. Pynnön esittäneelle Pohjoismaalle tulee ilmoittaa myös, kuinka kauan luovutettavaksi pyydetty on ollut Suomessa vapautensa menettäneenä kiinniottamista ja luovuttamista koskevan pyynnön vuoksi.

Muutoksenhaku

34 §

Valitusoikeus

Käräjäoikeuden luovuttamista koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen valituslupaa pyytämättä.

35 §

Valituksen tekeminen

Sen, joka haluaa hakea muutosta käräjäoikeuden luovuttamista koskevaan päätökseen, on seitsemän päivän kuluessa päätöksestä toimitettava käräjäoikeuteen korkeimmalle oikeudelle osoitettu valituskirjelmä. Valitusta, jota ei ole tehty määräajassa, ei oteta tutkittavaksi.

36 §

Valitukseen vastaaminen

Valittajan vastapuolella on oikeus kirjallisesti vastata valitukseen. Vastauksen antamista varten vastapuoli saa käräjäoikeudesta jäljennökset valituskirjelmästä ja siihen liitetystä asiakirjoista. Määräaika vastauksen antamiseen on seitsemän päivää muutoksenhakuajan päättymisestä. Vastapuolen on mainitussa määräajassa toimitettava kirjallinen vastaus käräjäoikeuteen. Valittaja saa käräjäoikeudesta jäljennöksen vastauksesta ja siihen liitetystä asiakirjoista.

37 §

Asiakirjojen toimittaminen korkeimpaan oikeuteen

Käräjäoikeuden tulee lähettää valituskirjelmä liitteineen viipymättä sen saavuttua korkeimmalle oikeudelle. Samalla on lähetettävä asiaa koskeva asiakirjavihko sekä jäljennös käräjäoikeuden päätöksestä. Vastaavasti vastauskirjelmä liitteineen on sen saavuttua lähetettävä viipymättä korkeimmalle oikeudelle.

38 §

Käsittelyn kiireellisyys

Korkeimman oikeuden on käsiteltävä asia kiireellisesti ja viimeistään 20 päivän kuluessa vastauksen toimittamiseen varatun ajan päättymisestä tehtävä luovuttamista koskeva päätös.

Jos 1 momentissa säädettyä määräaika ei erityisestä syystä voida noudattaa, päätös tulee tehdä niin pian kuin mahdollista.

39 §

Muut säännökset

Jollei muusta lainsäädännöstä muuta johdu, muutoksenhakuun sovelletaan muutoin soveltuvien osin niitä oikeudenkäymiskaaren 30 luvun säännöksiä, jotka koskevat muutoksenhakua hovioikeuden ensimmäisenä oikeusasteena käsittelemään asiaan. Asian käsittelyyn korkeimmassa oikeudessa sovelletaan myös soveltuvien osin tämän lain säännöksiä asian käsittelystä käräjäoikeudessa.

40 §

Henkilön päästäminen vapaaksi

Jos korkein oikeus kieltäytyy luovuttamisesta, sen on määrättävä, että säilössä pidetty on päästettävä heti vapaaksi tai kumottava asetettu matkustuskielto.

Täytäntöönpano

41 §

Täytäntöönpanosta vastaava viranomainen

Luovuttamispäätöksen täytäntöönpanosta vastaa keskusrikospoliisi.

42 §

Päätöksen täytäntöönpano

Luovuttamispäätös pannaan täytäntöön, kun se on lainvoimainen.

Luovutettavaksi pyydetty voi kirjallisesti ilmoittaa käräjäoikeudelle, ettei hän aio hakea muutosta käräjäoikeuden päätökseen. Toimivaltaisen syyttäjän suostumuksella päätös voidaan tällöin panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen.

43 §

Täytäntöönpanoaika

Luovutettava henkilö luovutetaan pyynnön esittäneen Pohjoismaan toimivaltaisille viranomaisille mahdollisimman pian toimivaltaisten viranomaisten sopimana ajankohtana. Hänet luovutetaan kuitenkin viimeistään viiden päivän kuluttua luovuttamispäätöksen saatua lainvoiman.

Jos 1 momentissa mainitun määräajan noudattaminen ei ole mahdollista erityisten olosuhteiden vuoksi, toimivaltaisten viranomaisten tulee sopia uudesta luovuttamispäivästä. Luovutettava henkilö tulee luovuttaa viiden päivän kuluessa 1 momentissa tarkoitetun määräajan päättymisestä.

Jos 2 momentissa mainitun määräajan noudattaminen ei ole mahdollista Suomesta tai pyynnön esittäneestä Pohjoismaasta riippumattomien olosuhteiden vuoksi, henkilö tulee luovuttaa mahdollisimman pian toimivaltaisten viranomaisten sopimana ajankohtana. Luovutettava henkilö tulee luovuttaa 10 päivän kuluessa sovitusta uudesta määräpäivästä.

44 §

Täytäntöönpanon siirtäminen

Tuomioistuimien voi siirtää luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoa, jos on olemassa seikkoja, joiden vuoksi luovuttaminen olisi inhimillisesti kohtuutonta. Luovuttamispäätös on pantava täytäntöön toimivaltaisten viranomaisten sopimana aikana mahdollisimman pian sen jälkeen, kun tällaisia seikkoja ei enää ole. Toimivaltaisten viranomaisten tulee tällöin sopia uudesta luovuttamispäivästä. Luovutettava henkilö tulee luovuttaa kymmenen päivän kuluessa sovitusta uudesta määräpäivästä.

45 §

Vapaaksi päästäminen

Jos luovutettava henkilö on 43 ja 44 §:ssä tarkoitettujen määräaikojen päättyessä edelleen säilössä, hänet on päästettävä vapaaksi.

46 §

Täytäntöönpanon lykkääminen ja väliaikainen luovuttaminen

Tuomioistuin voi lykätä päätöksen täytäntöönpanoa, jotta luovutettavaa henkilöä voidaan Suomessa syyttää muusta kuin kiinniottamisen ja luovuttamista koskevan pyynnön perusteena olevasta teosta tai, jos hänet on jo tuomittu, jotta hän voi suorittaa tuomitun rangaistuksen.

Tuomioistuin voi luovuttamispäätöksen täytäntöönpanon lykkäämisen sijasta väliaikaisesti luovuttaa luovutettavan henkilön pyynnön esittäneelle Pohjoismaalle toimivaltaisten viranomaisten välisessä sopimuksessa erikseen määriteltävin ehdoin. Sopimus on tehtävä kirjallisesti.

Erityissääntö

47 §

Luvan pyytäminen

Jollei 4 §:stä tai 55 §:n 2 momentissa lausuttua vastaavasta perusteesta muuta johdu, Suomesta toiseen Pohjoismaahan luovutettuun henkilöön saadaan mainituissa Pohjoismaassa ilman eri lupaa kohdistaa syytetoimenpiteitä tai täytäntöönpanotoimia muun ennen luovuttamista tehdyn rikoksen johdosta kuin sen, jonka perusteella hänet on luovutettu. Luovutettuun henkilöön ei kuitenkaan saa ilman Suomen toimivaltaisen viranomaisen lupaa kohdistaa mainittuja toimenpiteitä sellaisen teon johdosta, josta olisi voitu kieltäytyä luovuttamasta 5 §:n 2 tai 3 kohdan perusteella.

Pyyntö luvan saamiseksi on toimitettava toimivaltaiselle syyttäjälle, ja sen tulee sisältää 11 §:ssä tarkoitettut tiedot.

48 §

Luvan antaminen

Edellä 47 §:ssä tarkoitettujen luvan antamista koskevassa menettelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään luovuttamisasian käsittelystä. Luovutetulle henkilölle on määrättävä 17 §:ssä tarkoitettu puolustaja, jota on kuultava käräjäoikeuden istunnossa ennen luvan antamista. Tarvittaessa käräjäoikeus voi varata myös luovutetulle henkilölle tilaisuuden tulla kirjallisesti kuuluksi.

Käräjäoikeus antaa luvan, jos luovuttaminen tämän lain mukaan olisi sallittua. Käräjäoikeuden tulee tarvittaessa asettaa 7 §:ssä säädetty ehdot.

Päätös tulee tehdä 30 päivän kuluessa pyynnön saapumisesta syyttäjälle. Jos päätöstä ei erityisestä syystä voida tehdä mainituissa määräajassa, se on tehtävä niin pian kuin mahdollista.

49 §

Muutoksenhaku

Käräjäoikeuden 48 §:ssä tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen noudattaen soveltuvin osin, mitä muutoksenhausta säädetään 34—40 §:ssä.

3 luku

Luovuttaminen toisesta Pohjoismaasta Suomeen*Yleiset edellytykset*

50 §

Edellytykset pyynnön esittämiselle

Toisessa Pohjoismaassa oleskelevan henkilön kiinniottamista ja luovuttamista Suomeen syytetoimenpiteitä varten voidaan pyytää, jos pyynnön perusteena olevasta teosta Suomen laissa säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta. Pynnön perusteena tulee olla vangitsemispäätös.

Kiinniottamista ja luovuttamista Suomeen vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten voidaan pyytää, jos pyynnön perusteena olevasta teosta on annettu täytäntöönpanokelpoinen tuomio Suomessa ja tuomittu seuraamus on vankeusrangaistus.

Jos pyynnön perusteena on teko, joka täyttää 1 tai 2 momentissa säädetty edellytykset, luovuttamista voidaan pyytää myös teoista, jotka eivät täytä kummassakaan momentissa säädettyjä edellytyksiä. Jos luovuttamispyyntö on tehty useiden rangaistavien tekojen perusteella, yhden teon perusteella annettu vangitsemispäätös on riittävä.

Menettely

51 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Edellä 50 §:n 1 momentissa tarkoitetun syytetoimenpiteitä koskevan pyynnön tekee syyttäjä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa.

Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan 50 §:n 2 momentissa tarkoitetun pyynnön tekee rikosseuraamusvirasto.

52 §

Yhteydenpitojärjestys

Edellä 51 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen toimittaa pyynnön kansainvälisen yhteydenpitojärjestelmän välityksellä taikka suoraan yhdelle tai useammalle Pohjoismaalle ja pyytää henkilön etsintää kyseisten Pohjoismaiden kansallisten etsintämenettelyjen mukaisesti.

Jos luovutettavaksi pyydetyn olinpaikka tunnetaan, 51 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen voi toimittaa pyynnön suoraan tai kansainvälisten yhteydenpitokanavien välityksellä toisen Pohjoismaan toimivaltaiselle viranomaiselle.

Edellä 51 §:ssä tarkoitetun toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä keskusrikospoliisille ilmoitus pyynnöstä, jota ei toimiteta keskusrikospoliisiin välityksellä.

53 §

Pyynnön sisältö ja muoto

Kiinniottamista ja luovuttamista koskevan pyynnön tulee sisältää 11 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot, ja se voidaan tehdä 11 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla.

54 §

Kieli ja käännökset

Kun luovutettavaksi pyydetyn olinpaikka tunnetaan, pyyntö on tehtävä pyynnön vastaanottavan Pohjoismaan kielellä. Jos kyseinen Pohjoismaa on ilmoittanut hyväksyvänsä pyynnot myös muulla kielellä, pyyntö voidaan tehdä Pohjoismaan hyväksymällä kielellä.

Keskusrikospoliisi huolehtii 1 momentin mukaisten käännösten tekemisestä ja toimitamisesta pyynnön vastaanottavalle Pohjoismaalle.

Eryissäntö ja ehdot

55 §

Eryissäntöön noudattaminen

Toisesta Pohjoismaasta Suomeen luovutettuun henkilöön saadaan kohdistaa syytetoimenpiteitä tai täytäntöönpanotoimia myös muun ennen luovuttamista tehdyn teon johdosta kuin siitä, joka oli luovuttamisen perusteena. Toimenpiteitä ei kuitenkaan saa kohdistaa luovutettuun, jos:

1) pyynnön vastaanottanut Pohjoismaa ei olisi suostunut luovuttamiseen 4 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa mainitulla perusteella;

2) pyynnön vastaanottanut Pohjoismaa olisi voinut kieltäytyä luovuttamisesta 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa taikka 5 §:n 2 tai 3 kohdassa mainitulla perusteella eikä mainittu Pohjoismaa anna suostumusta kiellosta poikkeamiseen; tai

3) teko on poliittinen rikos ja henkilö on luovutettu Suomeen Islannista, joka olisi lainsäädäntönsä mukaan voinut kieltäytyä luovuttamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa ei sovelleta, jos

1) luovutetulla henkilöllä on ollut tilaisuus poistua Suomesta, eikä hän ole poistunut 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut Suomeen ensin poistuttuaan Suomesta; tai

2) luovutettu henkilö on antanut suostumuksensa kiellosta poikkeamiseen.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua suostumusta voi pyytää syyttäjä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa. Pyynnön perusteena tulee olla 57 §:ssä tarkoitettu vangitsemispäätös, ja pyynnön liitteinä tulee olla Suomeen luovutetun henkilön kirjallinen lausuma pyynnöstä. Tässä momentissa tarkoitettua pyynnön tulee sisältää 11 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot.

56 §

Ehtojen noudattaminen

Suomeen luovutetun henkilön osalta on noudatettava luovuttaneen Pohjoismaan luovuttamispäätöksessä asetettuja ehtoja henkilön palauttamisesta asianomaiseen Pohjoismaahan suorittamaan Suomessa mahdollisesti tuomittua rangaistusta.

57 §

Vangitsemispäätöksen edellytykset

Jos Pohjoismaasta Suomeen luovutetun henkilön todennäköisin syin epäillään syylistyneen muuhun kuin luovuttamispäätöksessä tarkoitettuun tekoon, josta voi seurata vankeusrangaistus ja joka on tehty ennen hänen luovuttamistaan Suomeen, tuomioistuin voi pidättämiseen oikeutetun virkamiehen pyynnöstä määrätä hänet vangittavaksi kyseisestä teosta henkilön syyttämistä koskevan suostumuksen saamiseksi toiselta Pohjoismaalta. Rikoksesta epäillyltä ei kuitenkaan saa riistää vapautta tämän vangitsemispäätöksen nojalla ennen kuin kyseinen Pohjoismaa on antanut suostumuksensa syytteen nostamiseen vangitsemispäätöksessä tarkoitettua teosta. Vangitsemispäätös raukeaa, jos

Pohjoismaa ei anna suostumusta syytteen nostamiseen.

Jos toinen Pohjoismaa on antanut 1 momentissa tarkoitettua suostumusta ja epäillyltä on riistetty vapaus momentissa tarkoitettua vangitsemispäätöksen nojalla, kysymys epäillyn vangitsemisestä pakkokeinoin 1 luvun 8 §:n nojalla on saatettava tuomioistuimen ratkaistavaksi noudattaen soveltuvin osin, mitä mainitun luvun 13 ja 14 §:ssä säädetään. Jos epäilty on vapautensa menettäneenä muusta syytä, vangitsemispäätös on ilman viivytystä toisen Pohjoismaan suostumuksen jälkeen saatettava tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa noudatetaan muutoin soveltuvin osin, mitä vangitsemisasiain käsittelystä säädetään pakkokeinolaissa.

Edelleen luovuttaminen

58 §

Edelleen luovuttamisen edellytykset

Pohjoismaasta Suomeen luovutettu henkilö voidaan luovuttaa edelleen toiseen Pohjoismaahan, jos luovuttamista on pyydetty rikoksen johdosta, joka on tehty ennen Suomeen luovuttamista.

Edelleen luovuttaminen on kuitenkin kiellettyä, jos edelleen luovutettava henkilö on hänet Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan kansalainen tai jos edelleen luovuttaminen koskee poliittista rikosta ja henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan kansallisen lainsäädännön mukaan se olisi voinut kieltäytyä luovuttamisesta, jos edelleen luovuttamista pyytänyt Pohjoismaa olisi pyytänyt luovuttamista suoraan henkilön Suomeen luovuttaneelta Pohjoismaalta. Edelleen luovuttaminen on kuitenkin sallittua, jos henkilön Suomeen luovuttanut Pohjoismaa antaa siihen suostumuksensa.

Pohjoismaasta Suomeen luovutettua henkilöä ei saa luovuttaa edelleen muuhun valtioon kuin Pohjoismaahan rikoksen johdosta, joka on tehty ennen Suomeen luovuttamista. Luovuttaminen on kuitenkin sallittua, jos

1) luovutetulla henkilöllä on ollut tilaisuus poistua Suomesta eikä hän ole poistunut

45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut Suomeen ensin poistuttuaan Suomesta;

2) luovutettu henkilö antaa siihen suostumuksensa; taikka

3) henkilön Suomeen luovuttanut Pohjoismaa antaa siihen suostumuksensa.

59 §

Pyyntö luovuttaa edelleen

Jos Pohjoismaa pyytää toisesta Pohjoismaasta Suomeen luovutetun henkilön edelleen luovuttamista kyseiseen Pohjoismaahan eikä edelleen luovuttaminen ole mahdollista ilman henkilön Suomeen luovuttaneen Pohjoismaan suostumusta, toimivaltainen syyttäjä pyytää suostumusta edelleen luovuttamiseen. Pyynnön tulee sisältää 11 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot.

4 luku

Erinäiset säännökset

60 §

Kuuleminen ennen luovuttamista koskevaa päätöstä

Jos kiinniottamista ja luovuttamista koskeva toisen Pohjoismaan pyyntö on tehty syyte-toimenpiteitä varten, kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain (4/1994) mukaisen toimivaltaisen viranomaisen on pyynnön esittäneen Pohjoismaan pyynnöstä ennen luovuttamista koskevan päätöksen tekemistä suostuttava siihen, että luovutettavaksi pyydettyä kuullaan mainitun lain mukaisesti.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen voi vastaavasti pyytää toiselta Pohjoismaalta Suomeen luovutettavaksi pyydetyn kuulemista.

61 §

Ehtojen poistaminen

Jos luovutettavaksi pyydetty on luovutettu Suomeen muusta valtiosta kuin Pohjoismaas-

ta ja häntä sitovat kyseistä luovuttamista koskevat ehdot, häntä ei saa luovuttaa toiseen Pohjoismaahan ilman sen valtion suostumusta, josta hänet on luovutettu Suomeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa toimivaltainen viranomainen pyytää luovuttamiselle sen valtion suostumusta, josta henkilö on luovutettu Suomeen. Tässä laissa tarkoitetut määräajat alkavat kulua vasta, kun ehdot eivät enää ole voimassa.

62 §

Erioikeudet ja vapaudet

Jos Suomesta luovutettavaksi pyydettyä koskee oikeudenkäyntiä tai täytäntöönpanoa koskeva erioikeus tai vapaus, tässä laissa säädetty määräajat alkavat kulua, kun toimivaltainen viranomainen on saanut tiedon erioikeuden tai vapauden poistamisesta.

63 §

Etsintä, takavarikko ja omaisuuden siirtäminen

Kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain mukainen toimivaltainen viranomainen saa, vaikka kiinniottamista ja luovuttamista koskevan pyynnön esittänyt Pohjoismaa ei olisi tätä pyytänyt, mainitussa laissa säädettyin edellytyksin suorittaa etsinnän ja takavarikon niin kuin siitä erikseen säädetään.

Tuomioistuin voi luovuttamista koskevassa päätöksessään määrätä, että takavarikoitu esine tai menetetyksi tuomittu omaisuus on siirrettävä luovuttamista pyytäneelle Pohjoismaalle niin kuin siitä erikseen säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen voi vastaavasti pyytää toiselta Pohjoismaalta etsinnän ja takavarikon suorittamista sekä omaisuuden siirtämistä Suomeen.

64 §

Vapaudenmenetyksajan vähentäminen

Tuomioistuimen on mahdollisesti tuomitavasta rangaistuksesta rikoslain 6 luvun

13 §:n mukaisesti vähennettävä Suomeen luovutetulle henkilölle luovuttamismenettelyssä aiheutunut vapaudenmenetys.

Jos luovuttaminen Suomeen on tapahtunut rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, aluevankilan täytäntöönpanosta vastaava virkamies vähentää luovutetun suoritettavasta vapausrangaistuksesta hänelle luovuttamismenettelyssä aiheutuneen vapaudenmenetyksen noudattaen soveltuvin osin, mitä rikoslain 6 luvun 13 §:ssä säädetään.

65 §

Kustannukset

Toisen Pohjoismaan pyynnön täytäntöönpanosta aiheutuneista kustannuksista ei peritä korvausta kyseiseltä Pohjoismaalta.

66 §

Kauttakuljetus

Pohjoismaasta toiseen Pohjoismaahan luovutettava henkilö saadaan ilman eri lupaa kuljettaa Suomen alueen yli tai kautta.

Suomen toimivaltaisen viranomaisen ei tarvitse pyytää lupaa sitä varten, että luovu-

tettavaksi pyydetty henkilö kuljetetaan Pohjoismaasta Suomeen toisen Pohjoismaan yli tai kautta.

5 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

67 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä 3 päivänä kesäkuuta 1960 annettu (270/1960) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

68 §

Siirtymäsäännös

Lakia sovelletaan sen voimaantulon jälkeen toimitettuihin kiinniottamista ja luovuttamista koskeviin pyyntöihin. Lain voimaan tullessa Suomessa vireillä oleviin Pohjoismaiden luovuttamispyyntöihin sovelletaan ennen lain voimaantuloa voimassa ollutta lakia.

3.

Laki**rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain 25 ja 33 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1970 annetun lain (456/1970) 25 §:n 1 momentti ja 33 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1287/2003, seuraavasti:

25 §

Jos useat vieraat valtiot pyytävät samaa henkilöä luovutettavaksi, määrää oikeusministeriö, ottaen huomioon rikoksen laadun, tekoajan ja -paikan, pyyntöjen saapumisjärjestyksen, luovutettavaksi pyydetyn kansalaisuuden ja kotipaikan sekä muut asiaan vaikuttavat olosuhteet, mille valtiolle hänet on luovutettava.

33 §

Suomen kansalainen saadaan kuitenkin kuljettaa Suomen kautta, jos kysymys on hänen luovuttamisestaan muuhun Pohjoismaa-

han ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetussa laissa (/) säädetyt edellytykset hänen luovuttamiselleen vastaanottavalle valtiolle ovat olemassa taikka jos kysymys on hänen luovuttamisestaan Euroopan unionin jäsenvaltioon ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetussa laissa (1286/2003) kauttakuljetukselle säädetyt edellytykset ovat käsillä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

4.

Laki**rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä 30 päivänä joulukuuta 2003 annetun lain (1286/2003) 34 §:n 2 momentti sekä
muutetaan 67 §:n 2 momentti seuraavasti:

67 §

Vapaudenmenetyksajan vähentäminen

—————
 Jos luovuttaminen Suomeen on tapahtunut rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, aluevankilan täytäntöönpanosta vastaava virka-

mies vähentää luovutetun suoritettavasta vapausrangaistuksesta hänelle luovuttamismennettelyssä aiheutuneen vapaudenmenetyksen noudattaen soveltuvin osin, mitä rikoslain 6 luvun 13 §:ssä säädetään.

—————
 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
 ta 20 .

5.

Laki**huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan annetun lain 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan 11 päivänä joulukuuta 1970 annetun lain (761/1970) 13 § seuraavasti:

13 §

Luovuttamispyyntöön suostuessa on asetettava ehto siitä, ettei luovutettavaan saa kohdistaa rikosoikeudellisia toimenpiteitä eikä häntä saada luovuttaa rikoksen johdosta edelleen. Ehdosta poikkeamiseen voidaan vas-

taanottaneen Pohjoismaan pyynnöstä myöntää lupa noudattaen soveltuvin osin, mitä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetussa laissa (/) säädetään. Jos pyyntö koskee edelleen luovuttamista muuhun valti-

oon kuin Pohjoismaahan, noudatetaan soveltuvin osin, mitä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetussa laissa (1286/2003) ja rikoksen johdosta

tapahtuvasta luovuttamisesta annetussa laissa (456/1970) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

pakkokeinolain 1 luvun 8 §:n ja 4 luvun 15 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetun pakkokeinolain (450/1987) 4 luvun 15 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 10/1994, sekä
lisätään 1 luvun 8 §:ään siitä lailla 213/1995 kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti seuraavasti:

1 luku

Kiinniottaminen, pidättäminen ja vangitseminen

8 §

Vangitsemisen edellytykset

4 luku

Takavarikko

15 a §

Takavarikosta päättäminen vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta

Rikoksesta todennäköisin syin epäilty saadaan vangita, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta ja hänet tullaan pyytämään luovutettavaksi Suomeen.

Takavarikoimisesta päättäneen viranomaisen on viikon kuluessa saatettava takavarikoimista koskeva päätös sen paikkakunnan käräjäoikeuden vahvistettavaksi, missä takavarikointi on toimitettu. Päättäessään vahvis-

taa takavarikon on tuomioistuimen samalla asetettava määräaika, jonka takavarikko on voimassa. Tuomioistuin saa takavarikoimisesta päättäneen viranomaisen ennen määräajan päättymistä tekemästä pyynnöstä pidentää tätä määräaika. Takavarikosta voi päättää myös rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003) 66 §:n 2 momentissa tai rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden

Pohjoismaiden välillä annetun lain (/) 63 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiaa käsittelevä tuomioistuin. Syyttäjän on tarvittaessa ilmoitettava takavarikkoa koskevasta päätöksestä takavarikkoasiaa aiemmin käsitelleelle viranomaiselle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Helsingissä 24 päivänä elokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Tuija Brax*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

3.

Laki

rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain 25 ja 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1970 annetun lain (456/1970) 25 §:n 1 momentti ja 33 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1287/2003, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

25 §

Jos useat vieraat valtiot pyytävät samaa henkilöä luovutettavaksi ja pyyntöjen joukossa ei ole sellaista pyyntöä, johon sovellettaisiin rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä annettua lakia (270/1960), määrää oikeusministeriö, ottaen huomioon rikoksen laadun, tekoajan ja -paikan, pyyntöjen saapumisjärjestyksen, luovutettavaksi pyydetyn kansalaisuuden ja kotipaikan sekä muut asiaan vaikuttavat olosuhteet, mille valtiolle hänet on luovutettava.

33 §

Suomen kansalainen saadaan kuitenkin kuljettaa Suomen kautta, jos on kysymys hänen luovuttamisestaan muuhun pohjoismaahan ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä 3 päivänä kesäkuuta 1960 annetussa laissa säädetyt edellytykset hänen luovuttamiselleen vastaanottavalle valtiolle ovat olemassa taikka jos on kysymys hänen luovuttamisestaan Euroopan unionin jäsenvaltioon ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvalti-

Ehdotus

25 §

Jos useat vieraat valtiot pyytävät samaa henkilöä luovutettavaksi, määrää oikeusministeriö, ottaen huomioon rikoksen laadun, tekoajan ja -paikan, pyyntöjen saapumisjärjestyksen, luovutettavaksi pyydetyn kansalaisuuden ja kotipaikan sekä muut asiaan vaikuttavat olosuhteet, mille valtiolle hänet on luovutettava.

33 §

Suomen kansalainen saadaan kuitenkin kuljettaa Suomen kautta, jos kysymys on hänen luovuttamisestaan muuhun Pohjoismaahan ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetussa laissa (/) säädetyt edellytykset hänen luovuttamiselleen vastaanottavalle valtiolle ovat olemassa taikka jos kysymys on hänen luovuttamisestaan Euroopan unionin jäsenvaltioon ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvalti-

oiden välillä annetussa laissa (1286/2003) kauttakuljetukselle säädetyt edellytykset ovat olemassa.

oiden välillä annetussa laissa (1286/2003) kauttakuljetukselle säädetyt edellytykset ovat käsillä.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

4.

Laki**rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä 30 päivänä joulukuuta 2003 annetun lain (1286/2003) 34 §:n 2 momentti sekä
muutetaan 67 §:n 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

67 §

67 §

*Vapaudenmenetysajan vähentäminen**Vapaudenmenetysajan vähentäminen*

 Jos luovuttaminen Suomeen on tapahtunut rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, rangaistuslaitoksen johtaja vähentää luovutetun suoritettavasta vapausrangaistuksesta hänelle luovuttamismenettelyssä aiheutuneen vapaudenmenetyksen noudattaen soveltuvin osin, mitä rikoslain 6 luvun 13 §:ssä säädetään.

 Jos luovuttaminen Suomeen on tapahtunut rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, *aluevankilan täytäntöönpanosta vastaava virkamies* vähentää luovutetun suoritettavasta vapausrangaistuksesta hänelle luovuttamismenettelyssä aiheutuneen vapaudenmenetyksen noudattaen soveltuvin osin, mitä rikoslain 6 luvun 13 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ *päivänä*
kuuta 20 .

5.

Laki**huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan annetun lain 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan 11 päivänä joulukuuta 1970 annetun lain (761/1970) 13 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

13 §

Tämän lain nojalla tapahtuvaan luovuttamiseen on vastaavasti sovellettava, mitä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä 3 päivänä kesäkuuta 1960 annetun lain (270/60) 7 ja 21 §:ssä on säädetty.

Ehdotus

13 §

Luovuttamispyyntöön suostuessa on asetettava ehto siitä, ettei luovutettavaan saa kohdistaa rikosoikeudellisia toimenpiteitä eikä häntä saada luovuttaa rikoksen johdosta edelleen. Ehdosta poikkeamiseen voidaan vastaanottaa Pohjoismaan pyynnöstä myöntää lupa noudattaen soveltuvin osin, mitä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetussa laissa (/) säädetään. Jos pyyntö koskee edelleen luovuttamista muuhun valtioon kuin Pohjoismaahan, noudatetaan soveltuvin osin, mitä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetussa laissa (1286/2003) ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetussa laissa (456/1970) säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

6.

Laki**pakkokeinolain 1 luvun 8 §:n ja 4 luvun 15 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetun pakkokeinolain (450/1987) 4 luvun 15 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 10/1994, sekä
lisätään 1 luvun 8 §:ään siitä lailla 213/1995 kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 luku

1 luku

Kiinniottaminen, pidättäminen ja vangitseminen**Kiinniottaminen, pidättäminen ja vangitseminen**

8 §

8 §

*Vangitsemisen edellytykset**Vangitsemisen edellytykset*

Rikoksesta todennäköisin syin epäilty saadaan vangita, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta ja hänet tullaan pyytämään luovutettavaksi Suomeen.

4 luku

4 luku

Takavarikko**Takavarikko**

15 a §

15 a §

*Takavarikosta päättäminen vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta**Takavarikosta päättäminen vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta*

Takavarikoimisesta päättäneen viranomaisen on viikon kuluessa saatettava takavarikoimista koskeva päätös sen paikkakunnan käräjäoikeuden vahvistettavaksi, missä takavarikointi on toimitettu. Päättäessään vahvistaa takavarikon on tuomioistuimen samalla asetettava määräaika, jonka takavarikko on voimassa. Tuomioistuimien saa takavarikoimisesta päättäneen viranomaisen ennen määrä-

Takavarikoimisesta päättäneen viranomaisen on viikon kuluessa saatettava takavarikoimista koskeva päätös sen paikkakunnan käräjäoikeuden vahvistettavaksi, missä takavarikointi on toimitettu. Päättäessään vahvistaa takavarikon on tuomioistuimen samalla asetettava määräaika, jonka takavarikko on voimassa. Tuomioistuimien saa takavarikoimisesta päättäneen viranomaisen ennen määrä-

ajan päättymistä tekemästä pyynnöstä pidentää tätä määräaikaa.

ajan päättymistä tekemästä pyynnöstä pidentää tätä määräaikaa. *Takavarikosta voi päättää myös rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003) 66 §:n 2 momentissa tai rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain (/) 63 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiaa käsittelevä tuomioistuin. Syyttäjän on tarvittaessa ilmoitettava takavarikkoa koskevasta päätöksestä takavarikkoasiaa aiemmin käsitelleelle viranomaiselle.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Sopimusteksti

Rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeva Pohjoismaiden välinen

SOPIMUS¹

(Pohjoismainen pidätysmääräys)

Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin hallitukset ovat sopineet seuraavasta:

Johdanto

(1) Huippuvuorilla kesäkuussa 2002² pidetyn Pohjoismaiden oikeusministerien kokouksen päätelmien mukaan Pohjoismaiden välistä nykyistä luovuttamisjärjestelmää on tarkistettava ja Pohjoismaiden välinen muodollinen luovuttamismenettely lakkautettava.

(2) Vapaudenmenetystä koskevien päätösten vastavuoroiselle tunnustamiselle on luotava järjestelmä.

(3) Pohjoismaiden asettama tavoite entistä joustavamman lainsäädännön luomiseksi tällä alalla on saanut aikaan toiveen nykyisen luovuttamisjärjestelmän lakkauttamisesta ja vastavuoroista tunnustamista koskevan pohjoismaiseen pidätysmääräykseen perustuvan järjestelmän toteuttamisesta siten, että luovuttaminen tapahtuu, ellei siihen ole sopimuksessa mainittua estettä. Lisäksi tuomittujen tai epäiltyjen luovuttamista koskevan uuden järjestelmän käyttöönotto saattaa rangaistuksen täytäntöönpanon tai oikeudenkäynnin osalta vähentää nykyisiä luovuttamismenettelyjen eli muun muassa eurooppalaisen pidätysmääräyksen monimutkaisuutta.

(4) Tämä sopimus rakentuu vapauden, demokratian ja ihmis- ja perusoikeuksien kunnioittamisen periaatteelle sekä oikeusvaltioperiaatteelle, jotka ovat kaikki Pohjoismaille yhteisiä periaatteita. Sopimus kunnioittaa Roomassa 4 marraskuuta 1950 tehdyssä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevassa Euroopan yleissopimuksessa taattuja perusoikeuksia sekä Pohjoismaiden kansallista identiteettiä.

(5) Tämä sopimus ei estä Pohjoismaita soveltamasta niiden omaan valtiosääntöön sisältyviä säännöksiä, jotka koskevat oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, yhdistymisvapautta, lehdistönvapautta ja ilmaisunvapautta muissa tiedotusvälineissä.

(6) Henkilöitä ei saa luovuttaa tai taikka luovuttaa edelleen sellaiseen maahan, jossa heillä on vakava vaara saada kuolemanrangaistus tai joutua kidutuksen tai muun epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen kohteeksi.

(7) Pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevia päätöksiä on valvottava riittävästi, mikä merkitsee sitä, että etsityn henkilön luovuttamisesta päättää sen maan oikeusviranomainen, jossa henkilö on pidätetty.

¹ Tanska, Suomi, Islanti, Norja ja Ruotsi

² Vrt. Pohjoismaiden ministerineuvoston pöytäkirja (oikeusministerit) 25 kesäkuuta 2002 (j.nr. 71001.15.001/02)

(8) Keskusviranomaisten tehtävä pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanossa on ainoastaan antaa käytännöllistä ja hallinnollista apua.

(9) Pohjoismainen pidätysmääräysjärjestelmä perustuu pitkälti Pohjoismaiden keskinäiseen luottamukseen.

(10) Tanska, Suomi ja Ruotsi ovat panneet täytäntöön eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13 kesäkuuta 2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen (2002/584/YOS). Kaikki Pohjoismaat ovat liittyneet joihinkin tämän alan nykyisiin yleissopimuksiin, esimerkiksi rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 13 päivänä joulukuuta 1957 tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen ja terrorismin vastustamisesta 27 päivänä tammikuuta 1977 tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen.

(11) Pohjoismainen pidätysmääräys korvaa tähänastiset Pohjoismaiden välistä luovuttamista koskevat säädökset.

1 LUKU

YLEISET PERIAATTEET

1 artikla

Pohjoismaisen pidätysmääräyksen määrittelmä ja täytäntöönpanovelvollisuus

1. Pohjoismainen pidätysmääräys on Pohjoismaan tekemä oikeudellinen päätös, jonka tarkoituksena on, että toinen Pohjoismaa pidättää etsityn henkilön ja luovuttaa tämän rikosoikeudenkäyntiä tai vapausrangaistuksen tai vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen täytäntöönpanoa varten.

2. Tanskan, Suomen tai Ruotsin tekemä eurooppalainen pidätysmääräys, joka on laadittu eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13 kesäkuuta 2003 tehdyn neuvoston puitepäätöksen mukaisesti, katsotaan tämän sopimuksen mukaiseksi pohjoismaiseksi pidätysmääräykseksi.

3. Kaikki pohjoismaiset pidätysmääräykset pannaan täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen ja tämän sopimuksen määräysten mukaisesti.

2 artikla

Pohjoismaisen pidätysmääräyksen soveltamisala

1. Pohjoismainen pidätysmääräys voidaan antaa sellaisia tekoja koskevia syytetoimen-

piteitä varten, joista pidätysmääräyksen antaneen valtion lainsäädännön mukaan voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetystä koskeva toimenpide (syytetoimenpiteet) tai joista on annettu vapausrangaistustuomio tai muu vapaudenmenetystä koskeva toimenpide (rangaistuksen täytäntöönpano).

2. Useita rikoksia koskevia syytetoimenpiteitä tai useista rikoksista tuomittujen rangaistusten täytäntöönpanoa varten voidaan luovuttaa, vaikka 1 kappaleessa mainitut edellytykset täytyisivät vain yhden teon osalta.

3. Pidätysmääräyksen antaneen valtion lainsäädännössä määriteltyihin rikoksiin perustuvat pohjoismaiset pidätysmääräykset pannaan täytäntöön tässä sopimuksissa määrättyin edellytyksin ja rikosten kaksoisrangaistavuutta tutkimatta.

3 artikla

Toimivaltaisten oikeusviranomaisten ym. nimeäminen ja kolmannen valtion määrittelmä

1. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen on sellainen pidätysmääräyksen antaneen valtion oikeusviranomainen, jonka toimivaltaan pohjoismaisen pidätysmääräyksen antaminen kyseisen valtion lainsäädännön mukaan kuuluu.

2. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen on sellainen täytäntöönpanovaltion oikeusviranomainen, joka kyseisen valtion lainsäädännön mukaan on toimivaltainen

panemaan pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöön.

3. Jokainen valtio voi nimetä yhden tai useita keskusviranomaisia avustamaan toimivaltaisia oikeusviranomaisia.

4. Kukin valtio ilmoittaa tämän sopimuksen ratifioinnin yhteydessä, mitkä ovat sen kansallisen lainsäädännön mukaan toimivaltaisia oikeusviranomaisia sekä mikä on mahdollisesti nimetty keskusviranomainen.

5. Tässä sopimuksessa ”kolmas valtio” tarkoittaa mitä tahansa Pohjoismaiden ja Euroopan unionin ulkopuolista valtiota.

4 artikla

Pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon ehdottomat kieltäytymisperusteet

Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen kieltäytyy panemasta pohjoismaista pidätysmääräystä täytäntöön seuraavissa tapauksissa:

1) jos pohjoismaisen pidätysmääräyksen perusteena olevasta rikoksesta on täytäntöönpanovaltiossa annettu yleinen armahdus ja kyseinen valtio on oman rikoslainsäädäntönsä mukaisesti toimivaltainen tätä rikosta koskevan syytteen nostamisessa.

2) jos etsitylle henkilölle on jossain Pohjoismaassa tai Euroopan unionin jäsenvaltiossa annettu samasta teosta lopullinen tuomio ja edellyttäen, että hän on suorittanut tuomitun rangaistuksen tai suorittaa sitä parhaillaan tai rangaistusta ei voi tuomion antaneen valtion lainsäädännön mukaan enää panna täytäntöön,

3) jos henkilöä, jota pohjoismainen pidätysmääräys koskee, ei täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan ikänsä vuoksi voi asettaa rikosoikeudelliseen vastuuseen pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista.

5 artikla

Pohjoismaisen pidätysmääräyksen harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet

Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi kieltäytyä panemasta pohjoismaista pidätysmääräystä täytäntöön:

1) jos sitä henkilöä vastaan, josta on annettu pohjoismainen pidätysmääräys, on jo nostettu syyte täytäntöönpanovaltiossa samasta teosta, johon pohjoismainen pidätysmääräys perustuu,

2) jos teko, johon pohjoismainen pidätysmääräys perustuu, katsotaan täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan tehdyn kokonaan tai osittain täytäntöönpanovaltion alueella tai siihen verrattavassa paikassa eikä teko täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan ole rikos,

3) jos etsitylle henkilölle on annettu samoista teoista lopullinen tuomio kolmannessa valtiossa ja edellyttäen, että hän on suorittanut tuomitun rangaistuksen tai suorittaa sitä parhaillaan tai että hänelle määrättyä rangaistusta ei voi tuomion antaneen valtion lainsäädännön mukaan enää panna täytäntöön,

4) jos täytäntöönpanovaltion oikeusviranomaiset ovat päättäneet, että ne joko eivät nosta syytettä pohjoismaisen pidätysmääräyksen perusteena olevasta rikoksesta tai luopuvat jo nostetusta syytteestä, tai jos etsittyä henkilöä vastaan on jossain valtiossa annettu samasta teosta lopullinen päätös, joka estää syytteen nostamisen myöhemmin,

5) jos pohjoismainen pidätysmääräys on annettu vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai muun vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen täytäntöönpanoa varten ja etsitty henkilö oleskelee täytäntöönpanovaltiossa, on sen kansalainen tai asuu siellä, ja täytäntöönpanovaltio sitoutuu panemaan kyseisen rangaistuksen tai toimenpiteen itse täytäntöön kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

6 artikla

Luovuttamiseen liittyvät ehdot

Jos pohjoismainen pidätysmääräys annetaan syytetoimenpiteitä varten ja henkilö, jota pidätysmääräys koskee, on täytäntöönpanovaltion kansalainen tai asuu täytäntöönpanovaltiossa, luovuttamisen ehdoksi voidaan asettaa, että tultuaan kuulluksi asianomainen luovutetaan täytäntöönpanovaltioon suorittamaan vapausrangaistusta tai muuta vapaudenmenetystä koskevaa toimenpidettä, johon

asianomainen on pidätysmääräyksen antaneessa valtiossa tuomittu.

7 artikla

Pohjoismaisen pidätysmääräyksen sisältö ja muoto

1. Pohjoismaisessa pidätysmääräyksessä on liitteenä olevan lomakkeen mukaisesti esitettyinä seuraavat tiedot:

- a) etsityn henkilön henkilöllisyys ja kansallisuus,
- b) pidätysmääräyksen antaneen valtion oikeusviranomaisen nimi, osoite, puhelin- ja telekopionumero sekä sähköpostiosoite,
- c) ilmoitus mahdollisesti annetusta täytäntöönpanokelpoisesta tuomiosta, pidätysmääräyksestä tai muusta vastaavasta täytäntöönpanokelpoisesta oikeudellisesta päätöksestä, joka kuuluu 1 ja 2 artiklan soveltamisalaan,
- d) rikoksen luonne ja oikeudellinen luokittelu,
- e) kuvaus olosuhteista, joissa rikos on tehty, mukaan lukien ajankohta, paikka ja se, kuinka laaja etsityn henkilön osallisuus rikokseen on,
- f) tuomittu rangaistus, jos kyseessä on lopullinen tuomio, tai rikoksesta pidätysmääräyksen antaneen valtion laissa säädetty rangaistusasteikko,
- g) rikoksen muut seuraukset, mikäli mahdollista.

2. Jos pidätysmääräys on annettu useiden rangaistavien tekojen perusteella, yhden teon perusteella annettava pidätys- tai säilöönottopäätös on riittävä.

2 LUKU

LUOVUTTAMISMENETTELY

8 artikla

Pohjoismaisen pidätysmääräyksen toimitaminen

1. Kun etsityn henkilön olinpaikka on tiedossa, pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen voi lähettää pohjoismaisen pidä-

tysmääräyksen suoraan täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle.

2. Jos etsityn henkilön olinpaikka ei ole tiedossa, pidätysmääräyksen antanut valtio voi pyytää yhtä tai useampaa Pohjoismaata etsimään asianomaista näiden maiden kansallisten etsintämenettelyjen mukaisesti. Kun olinpaikka on tiedossa, pohjoismaainen pidätysmääräys lähetetään mahdollisimman nopeasti asianomaiselle valtiolle.

3. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen voi tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyn yleissopimuksen 95 artiklan määräysten mukaisesti päättää, että etsitystä henkilöstä tehdään kuulutus Schengenin tietojärjestelmään. Schengenin tietojärjestelmään tehty kuulutus vastaa pohjoismaista pidätysmääräystä, joka sisältää 7 artiklan 1 kappaleessa mainitut tiedot. Siirtymäkauden aikana, jolloin Schengenin tietojärjestelmä ei voi välittää kaikkia 7 artiklassa mainittuja tietoja, kuulutus vastaa pohjoismaista pidätysmääräystä, kunnes täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen on vastaanottanut pidätysmääräyksen sääntöjen mukaisesti.

4. Jos pohjoismaisen pidätysmääräyksen vastaanottanut viranomainen ei ole toimivaltainen käsittelemään sitä, se toimittaa pidätysmääräyksen viran puolesta heti valtion toimivaltaiselle viranomaiselle ja ilmoittaa tästä pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle.

9 artikla

Etsityn henkilön oikeudet

1. Kun etsitty henkilö pidätetään, täytäntöönpanosta vastaava toimivaltainen oikeusviranomainen antaa hänelle kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti tiedon pohjoismaisesta pidätysmääräyksestä ja sen sisällöstä sekä hänen mahdollisuudestaan antaa suostumuksensa siihen, että hänet luovutetaan pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle.

2. Etsityllä henkilöllä, joka pidätetään pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpa-

noa varten, on oikeus käyttää oikeudellista avustajaa ja tulkkia täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

10 artikla

Henkilön säilöönotto

1. Kun henkilö pidätetään pohjoismaisen pidätysmääräyksen perusteella, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen tekee täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti päätöksen siitä, onko säilössä pitämistä jatkettava. Asianomainen voidaan minä ajankohtana tahansa päästää väliaikaisesti vapaaksi täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti, edellyttäen että täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ryhtyy kaikkiin tarvittaviin toimiin estääkseen asianomaisen pakenemisen.

2. Tutkinnan edistämiseksi ja luovuttamisen varmistamiseksi sovelletaan kansallisten säännösten tarjoamia oikeuskeinoja.

11 artikla

Suostumus luovuttamiseen ym.

1. Jos pidätetty ilmoittaa suostuvansa luovuttamiseen sekä mahdollisesti ilmoittaa myös suostuvansa muuta kuin luovuttamisen perusteena olevaa rikosta koskevaan oikeudenkäyntiin, vrt. 23 artiklan 2 kappaleen b) kohta, suostumus annetaan täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

2. Valtiot ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta 1 kappaleessa tarkoitettu suostumus saadaan tavalla, josta ilmenee, että asianomainen on antanut suostumuksensa vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena siitä aiheutuvista seurauksista. Tätä varten etsityllä henkilöllä on oikeus käyttää oikeudellista avustajaa.

3. Suostumus merkitään pöytäkirjaan täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

4. Suostumus voidaan peruuttaa täytäntöönpanovaltion kansallisen lain nojalla.

12 artikla

Etsityn henkilön kuuleminen

Jos pidätetty henkilö ei 11 artiklassa mainitulla tavalla anna suostumustaan luovuttamisensa, hänellä on oikeus tulla täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen kuulemaksi täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

13 artikla

Luovuttamista koskeva päätös

1. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen tekee henkilön luovuttamista koskevan päätöksen tässä sopimuksessa mainitussa määräajassa ja sopimuksessa määritetyin edellytyksin.

2. Jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen katsoo, että pidätysmääräyksen antaneen valtion toimittamat tiedot eivät ole luovuttamista koskevan päätöksen kannalta riittävät, se pyytää toimittamaan tarvittavat lisätiedot välittömästi ja voi asettaa lisätietojen toimittamiselle määräajan, jotta 14 artiklassa mainittua määräaikaa voidaan noudattaa.

3. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen voi milloin tahansa toimittaa hyödyllisiä lisätietoja täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle.

14 artikla

Pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevan päätöksen määräajat ja menettelyt

1. Pohjoismainen pidätysmääräys käsitellään ja pannaan täytäntöön kiireellisenä.

2. Jos etsitty henkilö suostuu luovuttamiseen, lopullinen päätös pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta on tehtävä kolmen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta.

3. Muussa tapauksessa pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskeva lopullinen päätös on tehtävä 30 päivän kuluessa etsityn henkilön pidätyksestä.

4. Sellaisissa erityistapauksissa, jolloin lopullista päätöstä ei tehdä 2 ja 3 kappaleessa mainitussa määräajassa, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ilmoittaa päätöksen myöhästymisestä ja tämän syistä heti pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle. Tällöin päätös on tehtävä mahdollisimman pian.

5. Siihen saakka, kunnes täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen tekee pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevan lopullisen päätöksen, sen on varmistettava, että luovuttamiselle on yhä aineelliset edellytykset.

6. Pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta kieltäytyminen on aina perusteltava.

15 artikla

Kilpailevat pyynnöt

1. Jos samasta henkilöstä on annettu pidätysmääräys useissa Pohjoismaissa, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen päättää, mikä kyseisistä pidätysmääräyksistä pannaan täytäntöön, ottaen asianmukaisella tavalla huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat, muun muassa rikosten suhteellinen törkeys ja niiden tekopaikat, pohjoismaisten pidätysmääräysten antamisajankohdat sekä sen, onko pidätysmääräys annettu oikeudenkäyntiä vai vapausrangaistuksen tai muun vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen täytäntöönpanoa varten.

2. Jos samasta henkilöstä on annettu pohjoismaisen pidätysmääräys ja eurooppalainen pidätysmääräys tai kolmannen valtion tai Euroopan unionin jäsenvaltion tekemä luovuttamispyyntö, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen päättää, annetaanko etusija pohjoismaiselle pidätysmääräykselle vai muulle pidätysmääräykselle tai luovuttamispyynnölle, ottaen asianmukaisella tavalla huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat, erityisesti 1 kappaleessa mainitut seikat sekä asiaan sovellettavassa yleissopimuksessa tai sovellettavissa sopimuksissa mainitut seikat.

3. Tämä artikla ei vaikuta kansainvälisen rikostuomioistuimen perussäännöstä tai kansainvälisen humanitäärisen oikeuden louk-

kauksia käsittelevästä tuomioistuimesta johdettuun Pohjoismaiden velvoitteisiin.

16 artikla

Erioikeudet ja koskemattomuus

1. Jos etsitty henkilö nauttii täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpanoon tai oikeudenkäyntiin liittyvää erioikeutta tai koskemattomuutta, 14 artiklassa mainitut määräajat alkavat sinä ajankohtana, jolloin kyseinen erioikeus tai koskemattomuus lakkaa.

2. Jos erioikeuden tai koskemattomuuden poistamisesta vastaa täytäntöönpanovaltion viranomainen, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen pyytää kyseiseltä viranomaiselta heti erioikeuden tai koskemattomuuden poistamista. Jos erioikeuden tai koskemattomuuden poistamisesta vastaa toisen valtion viranomainen tai kansainvälinen järjestö, poistamista pyytää pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen.

17 artikla

Kilpailevat kansainväliset veloitteet

Tämä sopimus ei vaikuta täytäntöönpanovaltion velvoitteisiin, jos etsitty henkilö on luovutettu kyseiseen valtioon Euroopan unionin jäsenvaltiosta tai kolmannesta valtiosta ja kyseistä henkilöä suojaavat edelleenluovuttamiselta ne määräykset, joiden perusteella hänet on luovutettu. Täytäntöönpanovaltio ryhtyy kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin pyytääkseen heti sen Euroopan unionin jäsenvaltion tai kolmannen valtion suostumusta, josta etsitty henkilö on luovutettu, jotta hänet voidaan luovuttaa pidätysmääräyksen antaneeseen valtioon. Edellä 14 artiklassa tarkoitetut määräajat alkavat kuluu vasta siitä ajankohdasta, jolloin näiden erityissääntöjen soveltaminen lakkaa.

18 artikla

Päätöksestä ilmoittaminen

Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ilmoittaa heti pidätysmääräyksen

antaneelle oikeusviranomaiselle, voidaanko pohjoismainen pidätysmääräys panna täytäntöön.

19 artikla

Etsityn henkilön luovuttamisen määräaika

1. Etsitty henkilö luovutetaan mahdollisimman pian asianomaisten viranomaisten sopimana ajankohtana.

2. Asianomainen luovutetaan viimeistään viiden päivän kuluttua pohjoismaista pidätysmääräystä koskevan lopullisen päätöksensä.

3. Jos etsittyä henkilöä ei erityisten olosuhteiden vuoksi voi luovuttaa 2 kappaleen mukaisessa määräajassa, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ja pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen ottavat heti yhteyttä toisiinsa ja sopivat uudesta luovuttamisajankohdasta. Henkilö on luovutettava 5 päivän kuluessa 2 kappaleessa mainitun määräajan päättymisestä.

4. Jos etsittyä henkilöä ei voida luovuttaa 3 kappaleen mukaisessa määräajassa joidenkin valtiosta riippumattomien olosuhteiden vuoksi, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ja pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen ottavat heti yhteyttä toisiinsa ja sopivat uudesta luovuttamisajankohdasta.

5. Luovuttamista voidaan poikkeuksellisesti väliaikaisesti lykätä painavien humanitääristen syiden vuoksi esimerkiksi silloin, jos on painavia syitä olettaa, että luovuttaminen selvästi vaarantaa etsityn henkilön hengen tai terveyden. Pohjoismainen pidätysmääräys pannaan täytäntöön heti näiden syiden lakattua. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ilmoittaa lakkaamisesta heti pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle ja sopii uudesta luovuttamisajankohdasta.

6. Jos asianomaista pidetään 2—5 kappaleessa tarkoitettujen määräaikaisten päätyttyä edelleen säilössä, hänet on päästettävä vapaaksi.

20 artikla

Luovuttamisen lykkääminen tai väliaikainen luovuttaminen

1. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta päätettyään lykätä etsityn henkilön luovuttamista, jotta henkilö voidaan asettaa syytteeseen täytäntöönpanovaltiossa, tai, jos hänet on jo tuomittu, hän voi suorittaa muusta kuin pohjoismaisen pidätysmääräyksen perusteena olevasta rikoksesta tuomitun rangaistuksen täytäntöönpanovaltion alueella.

2. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi luovuttamisen lykkäämisen sijasta luovuttaa etsityn henkilön väliaikaisesti pidätysmääräyksen antaneelle valtiolle täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen ja pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen välisessä sopimuksessa määritettävien ehtojen. Sopimus on tehtävä kirjallisesti, ja sen ehdot sitovat kaikkia pidätysmääräyksen antaneen valtion viranomaisia.

21 artikla

Kauttakuljetus

Pohjoismaasta toiseen luovutettavan henkilön voi ilman eri lupaa kuljettaa muiden Pohjoismaiden yli tai kautta.

3 LUKU

LUOVUTTAMISEN VAIKUTUKSET

22 artikla

Täytäntöönpanomaassa säilöön otettuna vietetyn ajan vähentäminen

1. Pidätysmääräyksen antanut valtio vähentää pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoon liittyvän säilöönottoajan siitä vapausrangaistuksen kokonaisuudesta, joka etsityn henkilön olisi määrä suorittaa pidätysmääräyksen antaneessa valtiossa vapausrangaistuksen tai muuta vapaudenmenetystä

koskevan toimenpiteen määrävän tuomion perusteella.

2. Täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on tällöin luovuttamisen yhteydessä toimitettava pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle kaikki tiedot siitä, kuinka kauan pohjoismaisen pidätysmääräyksen perusteella etsityn henkilön säilöspito on kestänyt.

23 artikla

Mahdollinen syytteenpano muista rikoksista

1. Henkilö, joka luovutetaan pohjoismaisen pidätysmääräyksen nojalla syytetoimenpiteitä tai rangaistustuomion tai muun vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen täytäntöönpanoa varten, voidaan asettaa vastuuseen muista ennen luovuttamista tehdyistä rikoksista kuin siitä, jonka vuoksi hänet luovutetaan, paitsi jos

a) kyseisen rikoksen perusteella tapahtuvaa luovuttamista ei olisi 4 artiklan perusteella voitu tehdä,

b) luovuttamisesta olisi 27 artiklan nojalla kansallisen lainsäädännön mukaan voitu kieltäytyä tai

c) kyseisen rikoksen perusteella tapahtuva luovuttamisesta olisi voitu kieltäytyä 5 artiklan 2 tai 4 kappaleen nojalla ja täytäntöönpanovaltio kieltäytyy antamasta suostumustaan.

2. Pohjoismaisen pidätysmääräyksen perusteella syytetoimenpiteitä tai rangaistustuomion tai muun vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen täytäntöönpanoa varten luovutettava henkilö voidaan 1 kappaleen estämättä asettaa vastuuseen muista ennen luovuttamista tehdyistä rikoksista kuin siitä, jonka vuoksi hänet luovutetaan, jos

a) henkilöllä on ollut tilaisuus poistua siitä pohjoismaasta, johon hänet on luovutettu, mutta hän ei ole poistunut sieltä 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut kyseiseen valtioon sieltä poistuttuaan tai

b) henkilö on ennen luovuttamista tai sen jälkeen antanut suostumuksensa siihen, että häntä vastaan nostetaan syyte muista rikoksista.

24 artikla

Henkilön luovuttaminen edelleen

1. Henkilö, joka on luovutettu toiseen Pohjoismaahan syytetoimenpiteitä tai rangaistustuomion tai muun vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen täytäntöönpanoa varten, voidaan pohjoismaisen pidätysmääräyksen nojalla luovuttaa edelleen muuhun Pohjoismaahan kuin täytäntöönpanovaltioon, jos pidätysmääräys on annettu ennen luovuttamista tehdyn rikoksen perusteella, ellei alkuperäisen pidätysmääräyksen antanut valtio 26 tai 27 artiklan mukaisesti kansallisen lakinsa nojalla kieltäydy luovuttamasta henkilöä uuden pidätysmääräyksen antaneeseen valtioon.

2. Henkilö, joka on luovutettu toiseen Pohjoismaahan pohjoismaisen pidätysmääräyksen nojalla, voidaan ennen tätä luovuttamista tehdyn rikoksen perusteella luovuttaa edelleen Euroopan unionin jäsenvaltioon tai kolmanteen valtioon pidätysmääräyksen antaneen valtion lainsäädännön määräysten nojalla, jos

a) asianomainen itse antaa siihen suostumuksensa,

b) asianomaisella on ollut tilaisuus poistua sen valtion alueelta, johon hänet on luovutettu, mutta hän ei ole poistunut sieltä 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut alueelle sieltä poistuttuaan tai

c) täytäntöönpanovaltio antaa siihen suostumuksensa. Suostumus voidaan antaa, jos kyseisen teon perusteella tapahtuva luovuttaminen olisi täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan ollut mahdollista.

25 artikla

Esineiden luovuttaminen

1. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen takavarikoi ja luovuttaa täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan esineet,

a) joita vaaditaan todistusaineistoksi tai

b) joita etsitty henkilö on hankkinut rikoksella.

2. 1 kappaleessa mainitut esineet luovutetaan myös siinä tapauksessa, ettei pohjoismaista pidätysmääräystä voida panna täytäntöön siksi, että henkilö on kuollut tai paennut.

3. Jos 1 kappaleessa mainitut esineet takavarikoidaan tai tuomitaan menetetyksi täytäntöönpanovaltion alueella, täytäntöönpanovaltio voi vireillä olevan rikosoikeudenkäynnin yhteydessä säilyttää niitä väliaikaisesti tai luovuttaa ne pidätysmääräyksen antaneelle valtiolle sillä ehdolla, että ne palautetaan myöhemmin.

4. Kaikki 1 kohdassa mainittuihin esineisiin liittyvät täytäntöönpanovaltion tai kolmannen osapuolen oikeudet pysyvät voimassa. Jos kyseisellä valtiolla tai kolmannella osapuolella on mainittuja oikeuksia, pidätysmääräyksen antanut valtio palauttaa esineet heti oikeudenkäynnin jälkeen korvauksetta täytäntöönpanovaltiolle.

4 LUKU

ISLANNISTA TAI ISLANTIIN LUOVUTTAMISTA KOSKEVAT ERITYISMÄÄRÄYKSET

26 artikla

Soveltamisala — oman maan kansalaiset

1. Islannin ja Tanskan, Suomen, Norjan tai Ruotsin välillä tapahtuva oman kansalaisen luovuttaminen ei kuulu sopimuksen 2 artiklassa määriteltyyn pohjoismaisen pidätysmääräyksen soveltamisalaan, vrt. 2—4 kappaleet.

2. Islannin kansalaisen luovuttamisesta Islannista Tanskaan, Suomeen, Norjaan tai Ruotsiin voidaan kieltäytyä, ellei etsitty henkilö ole rangaistavaa tekoa edeltävien kahden vuoden ajan asunut pidätysmääräyksen antaneessa valtiossa tai jos kyseisestä tai vastaavasta teosta voi Islannin lain mukaan seurata vankeutta yli neljä vuotta.

3. Tanskan, Suomen, Norjan tai Ruotsin kansalaisen luovuttamisesta kotimaastaan Islantiin voidaan kieltäytyä, ellei etsitty henkilö ole rangaistavaa tekoa edeltävien kahden

vuoden ajan asunut Islannissa tai jos kyseisestä tai vastaavasta teosta voi täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan seurata vankeutta yli neljä vuotta.

4. Useisiin rikoksiin liittyvä syytetoimenpiteitä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa varten tapahtuva luovuttaminen voidaan tehdä riippumatta siitä, täytyvätkö 2 tai 3 kappaleen vaatimukset vain yhden rikoksen osalta.

27 artikla

Soveltamisala — poliittiset rikokset

1. Sopimuksen 2 artiklassa määritelty pohjoismaisen pidätysmääräyksen soveltamisalaan ei myöskään kuulu Islannin ja Tanskan, Suomen, Norjan tai Ruotsin välillä tapahtuva oman kansalaisen luovuttaminen silloin, kun kyseessä on poliittinen rikos, vrt. 2—5 kappaleet.

2. Poliittisen rikoksen perusteella tapahtuvasta Islannin kansalaisen luovuttamisesta Islannista Tanskaan, Suomeen, Norjaan tai Ruotsiin voidaan kieltäytyä.

3. Poliittisen rikoksen perusteella tapahtuvasta Tanskan, Suomen, Norjan tai Ruotsin kansalaisen luovuttamisesta kotimaastaan Islantiin voidaan kieltäytyä.

4. Poliittisen rikoksen perusteella tapahtuvasta ulkomaalaisen luovuttamisesta Islannista Tanskaan, Suomeen, Norjaan tai Ruotsiin voidaan kieltäytyä, ellei vastaava teko ole Islannin lain mukaan rangaistava tai ellei teko sisälly terrorismin vastustamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 1, 2 tai 3 artiklaan.

5. Poliittisen rikoksen perusteella tapahtuvasta ulkomaalaisen luovuttamisesta Tanskasta, Suomesta, Norjasta tai Ruotsista Islantiin voidaan kieltäytyä, ellei vastaava teko ole täytäntöönpanomaan lainsäädännön mukaan rangaistava tai ellei teko sisälly terrorismin vastustamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 1, 2 tai 3 artiklaan.

5 LUKU**YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPU-
MÄÄRÄYKSET****28 artikla****Suhde muihin oikeudellisiin säädöksiin**

1. Tätä sopimusta sovelletaan Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä.

2. Sopimuksen määräykset eivät koske sellaisia Pohjoismaiden velvoitteita, jotka johduvat eurooppalaista pidätysmääräystä koskevasta puitepäätyöstä ja kolmansien valtioiden kanssa sovitusta muista luovuttamisjärjestelyistä.

3. Pohjoismaat voivat tämän sopimuksen tultua voimaan tehdä kahden- tai monenvälisiä sopimuksia Euroopan unionin jäsenvaltioiden tai kolmansien valtioiden kanssa tai sopia näiden kanssa kahden- tai monenvälisiä järjestelyistä. Kyseiset sopimukset ja järjestelyt eivät saa vaikuttaa niiden osapuolena olevan Pohjoismaan suhteisiin sellaisiin Pohjoismaihin, jotka eivät ole niiden osapuolia.

29 artikla**Voimaantulo**

1. Sopimusosapuolet voivat liittyä tähän sopimukseen

a) allekirjoittamalla sopimuksen ilman ratifiointi- tai hyväksymisvaraamaa, tai

b) allekirjoittamalla sen ja ratifioimalla tai hyväksymällä sen myöhemmin.

2. Ratifiointiasiakirjat talletetaan Tanskan ulkoministeriön huostaan.

3. Tanskan ulkoministeriö toimittaa ratifiointiasiakirjojen oikeaksi todistetut jäljennökset sopimusosapuolten oikeusministeriölle.

4. Tämä sopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun kaikki Pohjoismaat ovat 1 kappaleen mukaisesti suostuneet sitoutumaan siihen. Grönlannissa ja Färösaarilla sopimus kuitenkin tulee voimaan vasta 3 kuukauden kuluttua siitä, kun Tanskan oikeusministeriö on ilmoittanut Tanskan ulkoministeriölle ja muiden Pohjoismaiden oikeusministeriölle, että sopimus saatetaan voimaan Grönlannissa ja/tai Färösaarilla.

5. Ennen kuin kaikki Pohjoismaat ovat suostuneet sitoutumaan sopimukseen, sopimukseen suostuneet valtiot voivat sopia keskenään, että sopimus tulee näissä valtioissa voimaan aiemmin kuin 4 kappaleessa määrättyinä ajankohtana.

6. Ennen tämän sopimuksen voimaantuloa vastaanotetut luovuttamispyynnöt käsitellään voimassa olevan luovuttamisjärjestelmän mukaisesti. Sopimuksen voimaantulon jälkeen vastaanotettuihin pyyntöihin sovelletaan niitä määräyksiä, jotka Pohjoismaat ovat tämän sopimuksen osalta hyväksyneet.

Tehty Kööpenhaminassa 15 päivänä joulukuuta 2005 yhtenä tanskan-, suomen-, islannin-, norjan- ja ruotsinkielisenä kappaleena, jotka kaikki ovat yhtäpitäviä.

Tanskan hallituksen puolesta

Suomen hallituksen puolesta

Islannin hallituksen puolesta

Norjan hallituksen puolesta

Ruotsin hallituksen puolesta

*Liite***POHJOISMAINEN PIDÄTYSMÄÄRÄYS**

Tämä pidätysmääräys on toimivaltaisen oikeudellisen viranomaisen antama. Siinä määrätään, että alla mainittu henkilö on pidettävä ja luovutettava syytetoimenpiteitä tai vapausran-
gaistuksen tai vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen täytäntöönpanoa varten.

A) Tiedot etsityn henkilön henkilöllisyydestä
Sukunimi:
Etunimet:
(mahd.) Aikaisemmat sukunimet:
(mahd.) Kutsumanimi:
Sukupuoli:
Kansalaisuus:
Syntymäaika:
Syntymäpaikka:
Asuinpaikka ja/tai tunnettu osoite:
Etsityn henkilön ymmärtämä kieli (mikäli tiedossa):
Erityiset tunnusmerkit/kuvaus etsitystä henkilöstä:

Etsittyä henkilö esittävä valokuva ja sormenjäljet; mikäli sellaiset löytyvät ja voidaan luovuttaa edelleen tai sellaisen henkilön nimi ja osoite ym., johon on otettava yhteyttä saadakseen esille sormenjäljet tai dna-profiilin (mikäli sellaiset tiedot voidaan luovuttaa edelleen eikä niitä ole oheistettu).

B) Päätös, johon pidätysmääräys perustuu

1. Pidätysmääräys tai täytäntöönpanokelpoinen ratkaisu, jolla on sama oikeusvoima:

Laji:

2. Täytäntöönpanokelpoinen tuomio:

Asian nro:

C) Rangaistuksen kesto

1. Rikoksesta tai rikoksista mahdollisesti tuomittavan rangaistuksen tai vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen enimmäiskesto:

2. Tosiasiassa tuomitun rangaistuksen tai vapaudenmenetystä koskevan toimenpiteen kesto:

Rangaistuksesta jäljellä oleva aika:

D) Rikokset

Tämä pidätysmääräys koskee yhteensä rikosta

Kuvaus niistä olosuhteista, joissa rikos tai rikokset on tehty, mm. tekoaika (päivämäärä ja kellonaika) tekopaikka ja etsityn henkilön osallisuus rikokseen tai rikoksiin:

Rikoksen tai rikosten luonne ja oikeudellinen kuvaus sekä asiaan sovellettava oikeusohje/laki:

E) Esineiden takavarikointi ja luovuttaminen

Tämä pidätysmääräys koskee myös todistusaineistona vaadittujen esineiden takavarikointia ja luovuttamista:

Tämä pidätysmääräys koskee myös etsityn rikoksella hankkimien esineiden takavarikointia ja luovuttamista:

Kuvaus esineiden ja niiden sijaintipaikasta (mikäli tunnettu):

F) Pidätysmääräyksen antanut viranomainen

Pidätysmääräyksen antanut oikeudellinen viranomainen:

Oikeudellista viranomaista edustavan henkilön nimi:

Toimenkuva (virkanimike/asema):

Asian nro:

Osoite:

Puh.nro: (ulkomaan suuntanro) (paikallinen suuntanumero):

Sähköposti:

Sen henkilön nimi ja osoite ym., johon on otettava yhteyttä käytännön toimenpiteiden osalta luovuttamisen yhteydessä:

G) Allekirjoitus ym.
Pidätysmääräyksen antaneen viranomaisen ja/tai viranomaista edustavan henkilön allekirjoitus
Nimi:
Toimenkuva (virkanimike/asema):
Virallinen leima (mikäli sellainen on):